

Brüssel, 7. märts 2017
(OR. en)

6960/17

Institutsioonidevahelised
dokumendid:
2016/0105 (COD)
2016/0106 (COD)

FRONT 105
VISA 89
CODEC 318
COMIX 171

MENETLUSTE TULEMUS

Saatja:	Alaliste esindajate komitee / segakomitee
Kuupäev:	2. märts 2017
Eelmise dok nr:	6572/17 FRONT 92 VISA 71 CODEC 246 COMIX 145
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem Euroopa Liidu liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeeluandmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 767/2008 ja määrust (EL) nr 1077/2011 Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2016/399 riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutamise osas – Volitus läbirääkimisteks Euroopa Parlamendiga

Oma 2. märtsi 2017. aasta koosolekul leppis alaliste esindajate komitee kokku lisas esitatud volitustes läbirääkimisteks Euroopa Parlamendiga.

Komisjoni ettepanekusse tehtud muudatused on tähistatud allajoonimise ja nurksulgudega [...].

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem Euroopa Liidu liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeeluandmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 767/2008 ja määrust (EL) nr 1077/2011

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõike 2 punkte b ja d ning artikli 87 lõike 2 punkti a [...],

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

1. Komisjoni 13. veebruari 2008. aasta teatises „Järgmise Euroopa Liidu piirihaldusmeetmete ettevalmistamine“³ toodi esile vajadus luua Euroopa integreeritud piirihalduse strateegia osana riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem, mis registreerib elektrooniliselt liikmesriikide territooriumil [...] lühiajaliseks viibimiseks loa saanud kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise aja ja koha ning arvutab nende lubatud viibimisaja.
2. 19.–20. juuni 2008. aasta Euroopa Ülemkogu kohtumisel rõhutati vajadust jätkata ELi integreeritud piirihalduse strateegia arendamist, sealhulgas kaasaegse tehnoloogia paremat kasutamist, et parandada välispiiride haldamist.

¹ ELT C, , lk .

² ELT C, , lk .

³ COM (2008) 69 final.

3. Komisjoni 10. juuni 2009. aasta teatises „Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala kodanike teenistuses“ soovitatakse luua elektrooniline süsteem, mille abil registreerida üle välispiiri toimuv liikmesriikide territooriumile sisenemine ja sealt lahkumine, et tagada liikmesriikide territooriumile sisenemise tõhusam haldamine.
4. 23.–24. juuni 2011. aasta Euroopa Ülemkogu kohtumisel kutsuti üles tegema tööd e-piiride kiireks arendamiseks. Komisjon avaldas 25. oktoobril 2011 teatise „Arukad piirid – valikud ja edasised sammud“.
5. Euroopa Ülemkogu rõhutas oma 2014. aasta juunis vastu võetud strateegilistes suunistes, et inimestel ilma sisepiiridel toimuva kontrollita reisida võimaldav Schengeni ala ning aina suurenev arv ELi sõitvaid inimesi nõuab ELi ühiste välispiiride tõhusat haldamist, et tagada tugev kaitse. Liit peab võtma kasutusele kõik tema käsutuses olevad vahendid, et aidata liikmesriikidel oma ülesannet täita. Sel eesmärgil tuleks kulutõhusal viisil ajakohastada välispiiride integreeritud haldamist, et tagada arukas piirihaldus riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ning registreeritud reisijate programmiga, mida toetab uus suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimise amet (eu-LISA).
6. Komisjoni 13. mai 2015. aasta teatises „Euroopa rände tegevuskava“ märgiti, et „uus etapp algab algatusega „Arukad piirid“, mille eesmärk on suurendada piiriületuste tõhusust, lihtsustada piiriületust suurele enamikule „heausksetele“ kolmandast riigist pärit reisijatele, tugevdades samal ajal võitlust ebaseadusliku rände vastu, registreerides kolmandate riikide kodanike kõik piiriülesed liikumised ja pidades täielikult kinni proportsionaalsuse põhimõttest.“
7. On vaja määratleda riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi eesmärgid ja tehniline ülesehitus, sätestada selle toimimise ja kasutamisega seotud normid, määrata kindlaks süsteemi vastutusvaldkonnad, sinna sisestatavad andmeliigid, andmete sisestamise eesmärk, sisestamiskriteeriumid, andmetele juurdepääsu õigust omavad asutused ning andmetöötluse ja isikuandmete kaitse täiendavad normid.
8. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kohaldatakse liikmesriikide territooriumil [...] lühiajaliseks viibimiseks loa saanud kolmandate riikide kodanike suhtes. Seda kohaldatakse ka kolmandate riikide kodanike suhtes, kellel on keelatud riiki lühiajaliseks viibimiseks siseneda.

Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi peaksid oma välispiiridel kasutama need liikmesriigid, mis kohaldavad Schengeni *acquis*’d täielikult, ning need liikmesriigid, mis Schengeni *acquis*’d veel täielikult ei kohalda, ent mille kontrollimine kohaldatava Schengeni hindamiskorra kohaselt on juba edukalt lõpule viidud ning millele on antud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendamise eesmärgil passiivne juurdepääs viisainfosüsteemile. Lisaks tuleks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutada kõnealust süsteemi rakendavate liikmesriikide kõikidel sisepiiridel, kus kontrolli ei ole veel kaotatud. Sellistel piiridel tuleks aga riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi suhtes kohaldada erisätteid, mis on põhjendatud sellistel piiridel läbiviidava kontrollimenetluse otstarbekusega, mõjutamata seejuures riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi turvalisuse taset ja nõuetekohast toimimist ning piiramata muid määruse (EL) 2016/399 kohaseid piirikontrollikohustusi.

- 8a. Käesoleva määruse kohaldamisel tuleneb ajavahemik, mille kestel on kolmandate riikide kodanikel lubatud liikmesriikide territooriumil viibida, kohaldatavast Schengen *acquis*'st.
- 8b. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kalkulaator peaks 180päevasesse ajavahemikku jääva 90päevase ülempiiri arvutamisel võtma arvesse viibimisi riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendavate liikmesriikide territooriumil. Kolmanda riigi kodaniku järgmisel sisenemisel liikmesriikide territooriumile tuleks mis tahes 180päevasesse ajavahemikku jääva 90päevase ülempiiri arvutamisel võtta arvesse iga lubatud viibimisaja pikendamine.
- Erandina Schengeni piirieskirjade artikli 6 lõikes 1 sätestatud üldreeglist tuleks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi mitte rakendavate liikmesriikide territooriumil viibimisi arvutada eraldi kolmandate riikide kodanike reisidokumentidesse löödud templite alusel seni, kuni need liikmesriigid on süsteemiga ühinenud.
- 8c. Viibimisi liikmesriikides, mis Schengeni *acquis*'d veel täielikult ei kohalda, ent mis rakendavad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, peaks kalkulaator arvesse võtma üksnes selle kontrollimiseks, et mis tahes 180päevasesse ajavahemikku jäävat 90päevast ülempiiri ei ole ületatud, ning viisa kehtivusaja kontrollimiseks.
- Kalkulaator ei peaks arvutama viibimisega, mis on lubatud riikliku lühiajalise viisaga, mille on väljastanud liikmesriik, mis Schengeni *acquis*'d veel täielikult ei kohalda, ent mis riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendab.
- Kalkulaator ei peaks võtma viisaga lubatud viibimisaja arvutamisel arvesse viibimisi liikmesriikides, mis Schengeni *acquis*'d veel täielikult ei kohalda, ent mis riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendavad.
9. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi eesmärk peaks olema parandada välispiiride haldamist, vältida ebaseaduslikku sisserännet ja hõlbustada rändevoogude haldamist. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem peaks eelkõige – ja kui see on asjakohane – aitama tuvastada isikuid, kes ei täida või enam ei täida liikmesriikide territooriumil lubatud viibimise kestust puudutavaid tingimusi.
10. Nende eesmärkide saavutamiseks peaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem töötleva tähtnumbrilisi andmeid ja biomeetrilisi andmeid (sõrmejäljed ja näokujutis). Biomeetriliste andmete kasutamine hoolimata selle mõjust reisijate privaatsusele on õigustatud kahel põhjusel. Esiteks on biomeetriliste andmete kasutamine usaldusväärne meetod nende kolmandate riikide kodanike tuvastamiseks, kellel ei ole liikmesriikide territooriumil viibides reisidokumenti või muud isikut tõendavat dokumenti, mis on ebaseaduslike rändajate puhul tavapärane. Teiseks on biomeetrilised andmed usaldusväärsemad seaduslike rändajate riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete võrdlemisel. Näokujutise kasutamine koos sõrmejälgedega võimaldab vähendada sõrmejälgede registreerimist, kuid tagab sama täpse tuvastamise.

11. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi tuleks sisestada – kui see on füüsiliselt võimalik – viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike neli sõrmejälge, et võimaldada täpset kontrolli ja tuvastamist (ning tagada, et kolmanda riigi kodanik ei ole juba registreeritud teise isikuna või teise reisidokumendiga) ning tagada piisavate andmete olemasolu igas olukorras. Viisaomanike sõrmejälgi võrreldakse viisainfosüsteemi andmetega. Viisainfosüsteem (VIS) loodi nõukogu otsusega 2004/512/EÜ¹. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi tuleks salvestada nii viisanõudest vabastatud kui ka viisat omavate kolmandate riikide kodanike näokujutised. Sõrmejälgi ja näokujutist tuleks kasutada [...] biomeetrilise tunnusena nende kolmandate riikide kodanike isikusamasuse kontrollimiseks, kes on varem riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud ning keda puudutavat isiklikku toimikut ei ole veel kustutatud. [...] Iga piiripunkti eripära ja eri liiki piiride arvessevõtmiseks peaksid liikmesriikide asutused iga piiripunkti puhul kindlaks määrama, kas vajaliku kontrolli läbiviimisel tuleks peamise biomeetrilise tunnusena kasutada sõrmejälgi või näokujutist.
12. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem koosneb kesksüsteemist, mis kasutab biomeetriliste ja tähtnumbriliste andmete arvutipõhist keskandmebaasi, ühtsest riiklikust liidesest igas liikmesriigis, turvalisest sidekanalist riiki sisenemise ja riigist lahkumise kesksüsteemi ja keskse VISi vahel ning kesksüsteemi ja ühtse riikliku liidese vahelisest sidetaristust. Iga liikmesriik peaks ühendama oma riiklikud piirkontrolliks vajalikud [...] taristud ühtse riikliku liidesega.
13. Tuleks saavutada riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ning VISi koostalitlusvõime, luues nende kesksüsteemide vahelise automaatse [...] sidekanali, mis võimaldab riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutataval piirikontrolliasutustel teha päringuid VISis, et saada viisadega seotud andmeid [...] riiki sisenemise või riigist lahkumise andmete või sisenemiskeeluandmete registreerimiseks või ajakohastamiseks; võimaldab piirikontrolliasutustel kontrollida nendel piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi [...], viisa kehtivust ja viisaomaniku isikusamasust, võrreldes tema sõrmejälgi automaatselt [...] VISis olevate andmetega, ning võimaldab piirikontrolliasutustel kontrollida viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike isikusamasust, võrreldes nende sõrmejälgi VISis olevate andmetega. Koostalitlusvõime peaks samuti võimaldama VISi kasutataval piirikontrolli- ja viisasid väljastavatel asutustel teha VISi kaudu otse päringuid riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, et vaadata läbi viisataotlusi ja võtta vastu otsuseid nende taotluste kohta ning [...] ajakohastada viisa kehtetuks tunnistamisel, tühistamisel või pikendamisel viisaga seotud andmeid riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 767/2008² tuleks vastavalt muuta. Asjaomane asutus peaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ning VISi vaheliste automaatsete menetluste käivitamise igal kord kinnitama.

¹ Nõukogu 8. juuni 2004. aasta otsus 2004/512/EÜ viisainfosüsteemi (VIS) kehtestamise kohta (ELT L 213, 15.6.2004, lk 5).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VISi määrus) (ELT L 218, 13.8.2008, lk 60).

14. Käesolevas määruses tuleks kindlaks määrata liikmesriikide asutused, kellele võidakse anda luba juurdepääsuks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile andmete sisestamiseks, muutmiseks, kustutamiseks või päringute tegemiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi konkreetsetel eesmärkidel ning oma ülesannete täitmiseks vajalikus ulatuses.
15. Igasugune riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmete töötlemine peaks olema proportsionaalne taotletavate eesmärkidega ja vajalik pädevate asutuste ülesannete täitmiseks. Pädevad asutused peaksid riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutamisel tagama nende isikute inimväärikuse ja puutumatus austamise, kelle kohta andmeid saada soovitakse, ning nad ei tohiks diskrimineerida isikuid soo, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu.
16. Võitluses terroriaktide ja muude raskete kuritegude vastu on tingimata vajalik, et määratud [...] asutustel oleks oma ülesannete täitmiseks kõige ajakohasem teave. Õiguskaitse eesmärgil VISi andmetele juurdepääsust on juba olnud kasu vägivaldselt surnud isikute tuvastamisel või need on uurijatel aidanud teha märkimisväärseid edusamme inimkaubanduse, terrorismi ja uimastikaubanduse juhtumite uurimisel. Juurdepääs riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis sisalduvale teabele on vajalik nõukogu raamotsuses 2002/475/JSK¹ nimetatud terroriaktide ja nõukogu raamotsuses 2002/584/JSK² sätestatud muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks ja uurimiseks. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kogutavaid andmeid võib kasutada isikusamasuse kontrollimiseks nii siis, kui kolmanda riigi kodanik on oma dokumendid hävitanud, kui ka juhul, kui määratud [...] asutused kasutavad kuriteo uurimiseks sõrmejälgi või näokujutist ja tahavad isikut kindlaks teha. Süsteemi võib kasutada ka kriminaaljälitusvahendina tõendite kogumiseks, jälgides kuriteos kahtlustatava või kuriteoohvri reisimarsruute. Seepärast peaksid riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmed olema käesolevas määruses sätestatud tingimustel kättesaadavad liikmesriikide määratud asutustele ja Euroopa Politseiametile (Europol).
- Tingimused, mis on ette nähtud juurdepääsuks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks, peaksid võimaldama liikmesriikide õiguskaitseasutustel käsitleda neid juhtumeid, kus kahtlustatavad kasutavad mitut identiteeti. Nii ei tohiks sellist juurdepääsu hoida ära see, et enne riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga ühenduse võtmist saadi asjakohases andmebaasis päringu tegemisel päringutabamus.
17. Lisaks on Europolil liikmesriikide piiriülese kuritegevuse uurimisega tegelevate ametiasutuste vahelises koostöös keskne roll, kuna ta toetab kuritegevuse ennetamist, analüüsimist ja uurimist kogu liidus. Seega peaks ka Europolil olema oma ülesannete raames ja kooskõlas nõukogu otsusega 2009/371/JSK³ juurdepääs riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile.

¹ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/475/JSK terrorismivastase võitluse kohta (EÜT L 164, 22.6.2002, lk 6).

² Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT L 190, 18.7.2002, lk 1).

³ Nõukogu 6. aprilli 2009. aasta otsus 2009/371/JSK, millega asutatakse Euroopa Politseiamet (Europol) (ELT L 121, 15.5.2009, lk 37)

18. Juurdepääs riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile terroriaktide ja muude raskete kuritegude ennetamise, avastamise või uurimise eesmärgil kujutab endast sekkumist nende isikute põhiõigustesse eraelu puutumatusse ja isikuandmete kaitsesse, kelle isikuandmeid töödeldakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis. Kõik sellised sekkumised peavad olema kooskõlas õigusnormidega, mis tuleb sõnastada piisavalt täpselt, et isikud saaksid kohandada oma käitumist, ning need normid peavad kaitsma isikuid omavoli eest ja määrama piisavalt täpselt kindlaks pädevatele asutustele antava kaalutusõiguse ulatuse ja selle kasutamise korra. Demokraatlikus ühiskonnas peavad kõik sellised sekkumised olema vajalikud õigustatud ja proportsionaalse huvi kaitsmiseks ning proportsionaalsed õiguspärase eesmärgiga, mida tahetakse saavutada.
19. Andmete võrdlemine latentsete sõrmejälgedega ehk kuriteopaigalt leitavate daktüloskoopiliste andmete alusel on politseikoostöö valdkonnas keskse tähtsusega. Võimalusega võrrelda latentseid sõrmejälgi riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis salvestatud sõrmejälgedega juhtudel, kui on piisavalt alust arvata, et kuriteo toimepanija või ohver võib olla selles süsteemis registreeritud, peaks liikmesriikide määratud [...] asutustele andma väga väärtusliku vahendi terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks näiteks juhul, kui kuriteopaigalt leitavad ainsad tõendid on latentssed sõrmejäljed.
20. On vaja määrata liikmesriikide pädevad asutused ja keskne juurdepääsupunkt, mille kaudu taotletakse juurdepääsu riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetele, ning pidada nimekirja määratud asutuste tegevusüksustest, kellel on õigus taotleda sellist juurdepääsu konkreetset eesmärgil terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks.
21. Määratud asutuste tegevusüksused peaksid esitama kesksele juurdepääsupunktile kesksüsteemi salvestatud andmetele juurdepääsu taotluse, mis peaks olema põhjendatud. Määratud asutuste tegevusüksused, kellel on õigus taotleda juurdepääsu riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetele, ei tohiks tegutseda kontrolliasutustena. Keskseks juurdepääsupunktiks peaks olema asutus või üksus, kellele on siseriikliku õigusega antud ülesanne täita avalikku võimu ning kes peaks piisava arvu kvalifitseeritud töötajate abil suutma tõhusalt kontrollida, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile juurdepääsu taotlemise tingimused on igal konkreetset juhul täidetud. Keskset juurdepääsupunkti peaksid olema määratud asutustest sõltumatud ja nende ülesanne peaks olema sõltumatul viisil tagada käesolevas määruses sätestatud juurdepääsutingimuste range täitmine. [...] Kui terroriaktide või muude raskete kuritegudega seotud konkreetsele ja tegelikule ohule reageerimine eeldab varajast juurdepääsu süsteemile, peaks kesksel juurdepääsupunktil olema võimalik menetleda taotlust viivitamata ning teha kontroll alles tagantjärele.

22. Isikuandmete kaitsmiseks ja süstemaatiliste otsingute välistamiseks tuleks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmeid töödelda ainult erijuhtudel ning kui see on vajalik terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks. Määratud asutused ja Europol peaksid taotlema juurdepääsu riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile üksnes siis, kui neil on piisavalt alust arvata, et selle abil saadakse teavet, mis aitab olulisel määral kaasa terroriakti või muu raske kuriteo ennetamisele, avastamisele või uurimisele.
23. [...]
24. Isikuandmete tõhusaks võrdlemiseks ja vahetamiseks peaksid liikmesriigid täielikult rakendama ja kasutama kehtivaid rahvusvahelisi kokkuleppeid, samuti juba kehtivaid isikuandmete vahetamist käsitlevaid liidu õigusakte, eelkõige otsust 2008/615/JSK.
25. Isikuandmeid ei tohiks säilitada riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis kauem, kui see on vajalik selle süsteemi eesmärkide saavutamiseks. Piirihalduse eesmärgil on asjakohane säilitada kolmandate riikide kodanikega seotud andmeid viis aastat, et vältida vajadust registreerida kolmandate riikide kodanikke korduvalt riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis enne selle perioodi möödumist. Nende kolmandate riikide kodanike kohta, kes on direktiivi 2004/38/EÜ¹ kohaldamisalasse kuuluvate liidu kodanike või liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavate kolmandate riikide kodanike pereliikmed ja kellel ei ole direktiivis 2004/38/EÜ osutatud elamisloakaarti, on asjakohane säilitada kõik [...] üksteisega seotud riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmed kuni üks aasta pärast viimast riigist lahkumist. Kui riigist lahkumise andmeid ei ole registreeritud, siis säilitatakse andmeid viis aastat pärast viimaste riiki sisenemise andmete registreerimist.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT L 158, 30.4.2004, lk 77).

26. Viieaastane säilitustähtaeg on vajalik, et piirivalve saaks teha Schengeni piirieskirjadega nõutud riskianalüüsi enne reisijale liikmesriikide territooriumile [...] sisenemise loa andmist. Konsulaaresindustes tuleb viisataotluste menetlemisel samuti analüüsida taotlejate varasemate reiside andmeid, et hinnata varasemate viisade kasutamist ja riigis lubatud viibimise tingimuste täitmist. Passide tembeldamine asendatakse päringute tegemisega riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetes. Süsteemis kättesaadavad varasemate reiside andmed peaksid seetõttu hõlmama ajavahemikku, mis on viisa väljaandmise eesmärgil piisav. Viieaastane säilitamise tähtaeg vähendab uuesti registreerimise sagedust ja on kasulik kõikidele reisijatele, kuna nii keskmine piiriületusaeg kui ka ooteaeg piiriületuspunktides lüheneb. Ooteaeg piiril lüheneb isegi ainult üks kord liikmesriikide territooriumile [...] sisenevate reisijate jaoks, sest teised reisijad on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis juba registreeritud ja neid ei tule süsteemis uuesti registreerida. See andmete säilitamise tähtaeg on vajalik ka piiriületuse lihtsustamiseks menetlust kiirendavate meetmete ja iseteenindussüsteemide abil. Selline lihtsustumine sõltub süsteemis registreeritud andmetest. Lühem andmete säilitamise tähtaeg mõjutaks negatiivselt piiril tehtavate kontrollide kestust. Lühem andmete säilitamise tähtaeg vähendaks ka nende reisijate hulka, kelle piiriületust saab lihtsustada, ning kahjustaks seega riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ülesseatud eesmärki lihtsustada piiriületust.
27. Sama kaua ehk viis aastat tuleks säilitada andmeid nende isikute kohta, kes ei ole lubatud viibimisaja jooksul liikmesriikide territooriumilt lahkunud, et toetada tuvastamis- ja tagasisaatmismenetlust, ja isikute kohta, kellel on keelatud riiki lühiajaliseks viibimiseks [või ringreisiviisa alusel] siseneda. Andmed tuleks kustutada viie aasta pärast, välja arvatud juhul, kui neid on põhjust kustutada varem.
28. Tuleks sätestada täpsed normid, mis reguleerivad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi väljaarendamise ja toimimisega seotud vastutust ning liikmesriikide vastutust ühenduse loomise eest selle süsteemiga. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1077/2011¹ loodud vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimise amet peaks vastutama keskse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi väljaarendamise ja operatiivjuhtimise eest kooskõlas käesoleva määrusega ning määruse (EL) nr 1077/2011 asjaomaseid sätteid tuleks vastavalt muuta.
29. Tuleks ette näha normid, mis käsitlevad liikmesriikide vastutust käesoleva määruse rikkumisega tekitatud kahju korral.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1077/2011, millega asutatakse Euroopa amet vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks (ELT L 286, 1.11.2011, lk 1).

30. Liikmesriikides käesoleva määruse alusel toimuva isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 95/46/EÜ,¹ välja arvatud juhul, kui andmeid töötlevad liikmesriikide määratud asutused või kontrolliasutused terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks.
- 30a. Ilma et see piiraks käesolevas määruses sätestatud täpsemaid õigusnorme, kohaldatakse isikuandmete töötlemise suhtes direktiivi 95/46/EÜ, raamotsust 2008/977/JSK ja määrust (EÜ) nr 45/2001 vastavalt nende kohaldamisalale.
31. Käesoleva määruse kohase isikuandmete töötlemise suhtes, mida liikmesriikide ametiasutused teevad terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks, tuleks kohaldada nende siseriikliku õigusega kehtestatud isikuandmete kaitse norme, mis on kooskõlas nõukogu raamotsusega 2008/977/JSK².
- 31a. Kooskõlas nõukogu 18. detsembri 2006. aasta raamotsusega 2006/960/JSK (Euroopa Liidu liikmesriikide õiguskaitseasutuste vahelise teabe ja jälitusteabe vahetamise lihtsustamise kohta) võivad nende liikmesriikide pädevad asutused, mille määratud asutustel on vastavalt nimetatud otsusele juurdepääs riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile, edastada riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis sisalduva teabe liikmesriikidele, mis kõnealust süsteemi ei rakenda, ja liikmesriikidele, mille suhtes käesolevat määrust ei kohaldata. Selline teabe edastamine peaks toimuma nõuetekohaselt põhjendatud taotlusel ning piirduma sellega, mis on vajalik terroriakti või muu raske kuriteo ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendav liikmesriik võib sellist teavet edastada üksnes juhul, kui on tagatud taotleva liikmesriigi igasuguste riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete vastastikune edastamine kõnealust süsteemi rakendavale liikmesriigile. Raamotsust 2008/977/JSK kohaldatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemist saadud andmete igasuguse järgneva töötlemise suhtes.
32. Isikuandmeid, mida liikmesriigid saavad käesoleva määruse kohaselt, ei tohiks edastada ega teha kättesaadavaks kolmandale riigile, rahvusvahelisele organisatsioonile ega ühelegi liidus või väljaspool seda loodud eraõiguslikule üksusele, välja arvatud siis, kui see on konkreetsel juhul vajalik, et aidata tuvastada kolmanda riigi kodanikku seoses tema tagasisaatmisega, ja rangetel tingimustel või kiireloomulistel erandjuhtudel, kui esineb terroriakti või muu raske kuriteo toimepanemise vahetu ja tõsine oht, ning kooskõlas raamotsusega 2008/977/JSK. Andmete edastamise eeskirjade osas tuleks viibimisaja ületajate tagasisaatmist pidada oluliseks avalikuks huviks. Selliseid andmeid peaks kolmandale riigile edastama üksnes juhul, kui on tagatud taotleva kolmanda riigi igasuguste riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete vastastikune edastamine riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendavale liikmesriigile.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiv 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31).

² Nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsus 2008/977/JSK kriminaalasjades tehtava politsei- ja õigusalase koostöö raames töödeldavate isikuandmete kaitse kohta (ELT L 350, 30.12.2008, lk 60).

- 32a. Pärast direktiivi (EL) 2016/680¹ kohaldatavaks muutumist peaks kiireloomulistel erandjuhtudel, kui esineb terroriakti või muu raske kuriteo toimepanemise vahetu ja tõsine oht, andmete edastamine kolmandale riigile, riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi mitte rakendavale liikmesriigile või liikmesriigile, mille suhtes käesolevat määrust ei kohaldata, toimuma kooskõlas nimetatud direktiivi alusel ette nähtud kohaldatavate tingimustega.
33. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 45/2001² kohaldatakse liidu institutsioonide ja asutuste tegevuse suhtes, kui nad täidavad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi operatiivjuhtimise eest vastutajatena oma ülesandeid.
34. Kooskõlas direktiivi 95/46/EÜ artikliga 28 loodud sõltumatud järelevalveasutused peaksid jälgima, et liikmesriigid töötlevad isikuandmeid seaduslikult, ning määrusega (EÜ) nr 45/2001 ametisse nimetatud Euroopa Andmekaitseinspektor peaks jälgima liidu institutsioonide ja asutuste tegevust seoses isikuandmete töötlemisega. Euroopa Andmekaitseinspektor [...] ja järelevalveasutused peaksid tegema riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi üle järele valvates koostööd.
35. Kooskõlas nõukogu raamotsuse 2008/977/JSK artikliga 25 loodud riiklikud järelevalveasutused peaksid jälgima, et liikmesriigid töötlevad isikuandmeid õiguskaitse eesmärgil seaduslikult, ning kooskõlas otsuse 2009/371/JSK artikliga 33 loodud riiklikud järelevalveasutused peaksid jälgima Europoli tegevuse seaduslikkust isikuandmete töötlemisel.
36. [...] Vastavalt määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 28 lõikele 2 on konsulteeritud Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse 21. septembril 2016.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1).

37. Ettepanekuga kehtestatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile juurdepääsu ranged normid ja vajalikud kaitsemeetmed. Sellega nähakse ka ette üksikisikute õigused pääseda juurde oma andmetele, neid parandada ja kustutada ning nende õigus õiguskaitsevahendile, eelkõige kohtulikule õiguskaitsevahendile, ning avalike sõltumatute asutuste poolne järelevalve andmete töötlemise üle. Käesolevas määruses võetakse seega arvesse põhiõigusi ja järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud põhimõtteid, eelkõige õigust inimväärikusele (harta artikkel 1), orjapidamise ja sunniviisilise töö keeldu (harta artikkel 5), õigust vabadusele ja turvalisusele (harta artikkel 6), era- ja perekonnaelu austamist (harta artikkel 7), isikuandmete kaitset (harta artikkel 8), diskrimineerimiskeeldu (harta artikkel 21), lapse õigusi (harta artikkel 24), eakate õigusi (harta artikkel 25), puudega inimeste õigusi (harta artikkel 26) ja õigust tõhusale õiguskaitsevahendile (harta artikkel 47).
38. Tõhusa järelevalve tagamiseks käesoleva määruse kohaldamise üle tuleb seda korrapäraste ajavahemike järel hinnata. Liikmesriigid peaksid kehtestama normid käesoleva määruse rikkumise korral kohaldatavate karistuste kohta ja tagama nende rakendamise.
39. Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011¹.
40. Ühise riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kehtestamist ning andmete kasutamise ühiste kohustuste, tingimuste ja korra loomist ei suuda liikmesriigid piisaval määral saavutada ning meetmete ulatust ja mõju silmas pidades on need paremini saavutatavad liidu tasandil kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Mainitud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
41. Pärast riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamist tuleks muuta Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni artikli 20 lõiget 2 [...] seoses liikmesriikide sõlmitud kahepoolsete [...] lepingutega [...] ning viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike lubatud viibimisajaga üle 90 päeva mis tahes 180päevase ajavahemiku jooksul [...] [...]

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide tehtava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

42. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kavandatud kulud on väiksemad kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 515/2014¹ e-piiride jaoks ettenähtud eelarve. Pärast käesoleva määruse vastuvõtmist peaks komisjon seega summa, mis on praegu ette nähtud üle välispiiride liikuvate rändevoogude haldamist toetavate IT-süsteemide väljatöötamiseks, vastavalt määruse (EL) nr 515/2014 artikli 5 lõike 5 punktile b delegeeritud õigusaktiga ümber jaotama.
43. [...]
44. Käesolev määrus ei piira direktiivi 2004/38/EÜ kohaldamist.
45. Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldata. Arvestades, et käesolev määrus põhineb Schengeni *acquis*¹, otsustab Taani kõnealuse protokolli artikli 4 kohaselt kuue kuu jooksul pärast nõukogu otsuse tegemist käesoleva määruse kohta, kas ta rakendab seda oma siseriiklikus õiguses.
46. Käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Ühendkuningriik ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2000/365/EÜ²; seetõttu ei osale Ühendkuningriik käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldata.
47. Käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Iirimaa ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2002/192/EÜ³; seetõttu ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldata.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 515/2014, millega luuakse Sisejulgeolekufondi osana välispiiride ja viisade rahastamisvahend ning tunnistatakse kehtetuks otsus nr 574/2007/EÜ (ELT L 150, 20.5.2014, lk 143).

² Nõukogu 29. mai 2000. aasta otsus 2000/365/EÜ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 131, 1.6.2000, lk 43).

³ Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

48. Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni *acquis*’ sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises)¹ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ² artikli 1 punktis A osutatud valdkonda.
49. Šveitsi puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)³ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis A osutatud valdkonda koostoimes nõukogu otsuse 2008/146/EÜ⁴ artikliga 3 ja nõukogu otsuse 2008/149/JSK⁵ artikliga 3.

¹ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

² Nõukogu 17. mai 1999. aasta otsus 1999/437/EÜ Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis*’ sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31).

³ ELT L 53, 27.2.2008, lk 52.

⁴ Nõukogu 28. jaanuari 2008. aasta otsus 2008/146/EÜ sõlmida Euroopa Ühenduse nimel Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (ELT L 53, 27.2.2008, lk 1).

⁵ Nõukogu 28. jaanuari 2008. aasta otsus 2008/149/JSK sõlmida Euroopa Ühenduse nimel Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (ELT L 53, 27.2.2008, lk 50).

50. Liechtensteini puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahel allakirjutatud protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)¹ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis A osutatud valdkonda koostoimes nõukogu otsuse 2011/350/EL² artikliga 3 ja nõukogu otsuse 2011/349/EL³ artikliga 3.
51. [Bulgaaria, Horvaatia, Küprose ja Rumeenia puhul kujutavad käesoleva määruse VISi käsitlevad sätted endast Schengeni *acquis*’l põhinevaid või muul viisil sellega seotud sätteid vastavalt 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 2, 2005. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 2 ja 2011. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 2 tähenduses.]
52. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ei peaks rakendama need liikmesriigid, mille kontrollimist kohaldatava Schengeni hindamiskorra kohaselt ei ole veel edukalt lõpule viidud ning millele ei ole veel antud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendamise eesmärgil passiivset juurdepääsu viisainfosüsteemile. Liikmesriigid, mis riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi selle esmasest töölerakendamisest alates ei rakenda, tuleks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga ühendada käesolevas määruses sätestatud korra kohaselt niipea, kui nad vastavad kõikidele eespool toodud tingimustele.

¹ ELT L 160, 18.6.2011, lk 21.

² Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus 2011/350/EL, Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, seoses sisepiiridel piirikontrolli kaotamise ja isikute liikumisega (ELT L 160, 18.6.2011, lk 19).

³ Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus 2011/349/EL Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, eelkõige seoses õiguslase koostööga kriminaalasjades ja politseikoostööga (ELT L 160, 18.6.2011, lk 1).

I PEATÜKK
Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimisese

1. Käesoleva määrusega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem, et registreerida ja salvestada teave liikmesriikide neid piire, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, ületavate kolmandate riikide kodanike sisenemise ja lahkumise kuupäeva, kellaaja ja koha kohta, eesmärgiga arvutada nende riigis lubatud viibimise kestus ja edastada liikmesriikidele hoiatustead, kui lubatud viibimisaeg on lõppenud, ning registreerida nendele kolmandate riikide kodanikele antud sisenemiskeelu kuupäev, kellaag ja koht, kellel on keelatud riiki lühiajaliseks viibimiseks [või ringreisiviisa alusel siseneda], samuti registreerida sisenemiskeelu andnud liikmesriigi asutus ja sisenemiskeelu põhjused.
2. Käesoleva määruse IV peatükis sätestatakse ka tingimused, mille kohaselt võivad liikmesriikide määratud [...] asutused ja Euroopa Politseiamet (Europol) saada juurdepääsu päringute tegemiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamise, avastamise ja uurimise eesmärgil.

1. Käesolevat määrust kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, kellel on lubatud viibida liikmesriikide territooriumil lühiajaliselt [või ringreisiviisa alusel] ja keda [...] määruse (EL) 2016/399 kohaselt kontrollitakse nende piiride ületamisel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi. Käesolevat määrust kohaldatakse liikmesriikide territooriumile sisenevate ja sealt lahkuvate kolmandate riikide kodanike suhtes, kes on liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavate kolmandate riikide kodanike pereliikmed või kellel on ühelt poolt liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt kolmanda riigi vahelise lepingu alusel vaba liikumise õigus, mis on samaväärne liidu kodanike vastava õigusega, ning kellel ei ole direktiivis 2004/38/EÜ osutatud elamisloakaarti või kohaldatava lepingu kohast elamisluba.
2. Käesolevat määrust kohaldatakse ka nende kolmandate riikide kodanike suhtes, kellel keelatakse siseneda liikmesriikide territooriumile lühiajaliseks viibimiseks [või ringreisiviisa alusel] kooskõlas määruse (EL) 2016/399 artikliga 14.
3. Käesolevat määrust ei kohaldata järgmiste isikute suhtes:
 - a) [...] liidu kodanike kolmandate riikide kodanikest pereliikmed, kelle suhtes kohaldatakse direktiivi 2004/38/EÜ ja kellel puudub nimetatud direktiivi kohane elamisloakaart;
 - b) [...] kolmandate riikide kodanike suhtes, kes on liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavate kolmandate riikide kodanike pereliikmed või kellel on ühelt poolt liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt kolmanda riigi vahelise lepingu alusel vaba liikumise õigus, mis on samaväärne liidu kodanike vastava õigusega, ning kellel on direktiivi 2004/38/EÜ kohane elamisloakaart või kohaldatava lepingu kohane elamisluba;
 - c) määruse (EL) 2016/399 artikli 2 punktis 16 osutatud elamisloa omanikud, välja arvatud käesoleva lõike punktides a ja b nimetatud isikud;

- cc) kolmandate riikide kodanikud, kes kasutavad liikuvuse võimalust kooskõlas direktiiviga 2014/66/EL või direktiiviga (EL) 2016/801;
- d) pikaajalise viisa omanikud;
- e) Andorra, Monaco₂ [...] San Marino kodanikud ja Vatikani Linnriigi väljastatud passi kasutajad;
- f) määruse (EL) 2016/399 artikli 6a lõike 3 punktis d [...] osutatud isikud või isikute kategooriad, kes on vabastatud kontrollidest piiril või kelle suhtes kohaldatakse lihtsustatud piiriületust;
- g) määruse (EL) 2016/399 artikli 6a lõike 3 punktides e, f, g ja h osutatud isikud või isikute kategooriad.

Käesolevat määrust ei kohaldata esimese lõigu punktides a ja b osutatud kolmandate riikide kodanikest pereliikmete suhtes isegi siis, kui nad ei reisi koos ega ühine liidu kodanikuga või vaba liikumise õigust omava kolmanda riigi kodanikuga.

4. Käesoleva määruse sätteid, mis käsitlevad riigis lubatud viibimise kestuse arvutamist ja liikmesriikidele hoiatusteate edastamist, kui lubatud viibimisaeg on lõppenud, ei kohaldata nende kolmandate riikide kodanike suhtes, kes on direktiivi 2004/38/EÜ kohaldamisalasse kuuluvate liidu kodanike või liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavate kolmandate riikide kodanike pereliikmed ja kellel ei ole direktiivis 2004/38/EÜ osutatud elamisloakaarti.

Artikkel 3

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

(1) „välispiirid“ – määruse (EL) 2016/399 artikli 2 lõikes 2 määratletud välispiirid;

(1a) „sisepiirid“ – määruse (EL) 2016/399 artikli 2 lõikes 1 määratletud sisepiirid;

(2) „piirikontrolliasutused“ – pädevad asutused, millele on siseriikliku õiguse alusel tehtud ülesandeks kontrollida vastavalt käesoleva määruse [...] artiklile 60 [...] isikuid nendes piiripunktides, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi;

(3) „immigratsiooniasutused“ – pädevad asutused, millele on siseriikliku õiguse alusel tehtud ülesandeks:

a) kontrollida liikmesriikide territooriumil, kas liikmesriikide territooriumile sisenemise või seal lubatud viibimise tingimused on täidetud, ning/või;

b) analüüsida tingimusi ja teha otsuseid seoses kolmandate riikide kodanike [...] elamisega liikmesriikide territooriumil ning vajaduse korral anda nõu vastavalt määrusele (EÜ) nr 377/2004 ning/või;

c) hõlbustada kolmandate riikide kodanike tagasisaatmist kolmandasse päritolu- või transiidiriiki;

(4) „viisasid väljastavad asutused“ – määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 4 lõikes 3 määratletud [...] asutused;

- (4a) „menetlev ametiasutus“ – liikmesriigi kohtulaadne ametiasutus või haldusorgan, kes vastutab rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise eest ning on pädev võtma sellistes juhtumites vastu esimese astme otsuseid;
- (5) „kolmanda riigi kodanik“ – iga isik, kes ei ole liidu kodanik [...] ELi toimimise lepingu artikli 20 lõike 1 tähenduses, välja arvatud isikud, kellel on ühelt poolt liidu või liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt kolmandate riikide vaheliste lepingute alusel vaba liikumise õigus, mis on samaväärne liidu kodanike vastava õigusega;
- (6) „reisidokument“ – pass või sellega samaväärne dokument, mis lubab selle kasutajal ületada välispiiri ning kuhu võib kanda viisa;
- (7) „lühiajaline viibimine“ – määruse (EL) 2016/399 artikli 6 lõikes 1 määratletud viibimine;
- (8) „lühiajaline viisa“ – määruse (EÜ) nr 810/2009 artikli 2 lõike 2 punktis a määratletud viisa;
- (8a) „riiklik lühiajaline viisa“ – Schengeni *acquis*’d täielikult mitte kohaldava liikmesriigi väljastatud luba kavandatud viibimiseks selle liikmesriigi territooriumil kuni 90 päeva mis tahes 180päevase ajavahemiku jooksul;
- (9) [„ringreisiviisa“ – määruse (EL) nr xxx/20xx (millega võetakse kasutusele ringreisiviisa ja muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ning määrusi (EÜ) nr 562/2006 ja (EÜ) nr 767/2008) artikli 3 lõikes 2 määratletud viisa [...]];
- (9a) „viisa“ – lühiajaline viisa ja ringreisiviisa];
- (9b) „lubatud viibimisaeg“ – täpne päevade arv, mille jooksul kolmanda riigi kodanik võib liikmesriikide territooriumil seaduslikult viibida; päevade arvestamist alustatakse riiki sisenemise kuupäevast vastavalt kohaldatavatele sätetele;

- (10) „vedajad“ – määruse (EL) 2016/399 artikli 2 punktis 15 määratletud vedajad;
- (11) „vastutav liikmesriik“ – liikmesriik, kes on sisestanud andmed riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi;
- (12) „isikusamasuse kontroll“ – andmekogumite võrdlemise protsess väidetava isikusamasuse kindlakstegemiseks (üks ühele kontroll);
- (13) „tuvastamine“ – isikusamasuse kindlakstegemise protsess andmebaasis tehtava otsingu kaudu, mille käigus võrreldakse andmeid mitmete andmekogumitega (üks-mitmele kontroll);
- (14) „tähtnumbrilised andmed“ – tähtede, numbrite, erimärkide, tühikute ja kirjavahemärkidena esitatud andmed;
- (15) „sõrmejälgede andmed“ – olemasolu korral parema käe ja selle puudumisel vasaku käe nelja sõrme, st nimetissõrme, keskmise sõrme, neljanda sõrme ja väikese sõrme sõrmejälje [...] andmed, mis on piisava lahutusvõime ja kvaliteediga, et neid saaks kasutada automaatseks biomeetriliseks võrdlemiseks;
- (16) „näokujutis“ – näo digitaalne kujutis, mis on piisava lahutusvõime ja kvaliteediga, et seda saaks kasutada automaatseks biomeetriliseks võrdlemiseks;
- (17) „biomeetrilised andmed“ – sõrmejälgede andmed ja näokujutis;
- (18) „viibimisaja ületaja“ – kolmanda riigi kodanik, kes ei täida või enam ei täida liikmesriikide territooriumil lubatud viibimisajaga seotud tingimusi;
- (19) „eu-LISA“ – määrusega (EL) nr 1077/2011 asutatud Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Amet;
- (20) [...];

- (21) „järelevalveasutus“ – vastavalt direktiivi 95/46/EÜ artiklile 28 asutatud järelevalveasutused;
- (22) „riiklik järelevalveasutus“ – seoses õiguskaitse eesmärgiga vastavalt nõukogu raamotsuse 2008/977/JSK artiklile 25 asutatud järelevalveasutused;
- (23) [...];
- (24) „riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmed“ – kõik artiklite 13, 14, 15, 16, 17 ja 18 kohaselt kesksüsteemi salvestatud andmed;
- (25) „õiguskaitse“ – terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamine, avastamine või uurimine;
- (26) „terroriakt“ – siseriikliku õiguse rikkumine, mis vastab raamotsuse 2002/475/JSK artiklites 1–4 osutatud õigusrikkumistele või on nendega samaväärne;
- (26a) „määratud ametiasutused“ – ametiasutused, mis vastutavad terroriaktide ja muude raskete kuritegude ennetamise, avastamise või uurimise eest ning mille liikmesriigid on määranud vastavalt artiklile 26;
- (27) „rasked kuriteod“ – õigusrikkumised, mis vastavad raamotsuse 2002/584/JSK artikli 2 lõikes 2 osutatud kuritegudele või on nendega samaväärsed ning on siseriikliku õiguse kohaselt karistatavad vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt kolm aastat;
- (28) „iseteenindussüsteem“ – määruse (EL) 2016/399 artikli 2 punktis 23 määratletud automaatne süsteem;
- (29) „e-värav“ – määruse (EL) 2016/399 artikli 2 punktis 24 määratletud taristu;

(30) „registreerimise ebaõnnestumise määr“ – biomeetriliseks registreerimiseks ebapiisava kvaliteediga registreerimiste osatähtsus;

(31) „valepositiivsete tuvastamiste määr“ – selliste saadud päringutabamuste osatähtsus, mis ei puuduta kontrollitavat reisijat;

(32) „valenegatiivsete tuvastamiste määr“ – biomeetrilise otsingu käigus saamata jäänud päringutabamuste osatähtsus, ehkki reisija biomeetrilised andmed olid registreeritud.

2. Direktiivi 95/46/EÜ artiklis 2 määratletud mõistetele on käesolevas määruses sama tähendus, kui liikmesriikide ametiasutused töötlevad isikuandmeid käesoleva määruse artiklis 5 sätestatud eesmärgil.
3. Raamotsuse 2008/977/JSK artiklis 2 määratletud mõistetele on käesolevas määruses sama tähendus, kui liikmesriikide ametiasutused töötlevad isikuandmeid õiguskaitse eesmärgil.

Artikkel 3a

Piirid, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutamine nendel piiridel

1. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendatakse liikmesriikide välispiiridel.
2. Schengeni *acquis*'d täielikult kohaldavad liikmesriigid võtavad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutusele oma sisepiiridel nende liikmesriikidega, mis Schengeni *acquis*'d veel täielikult ei kohalda, ent mis rakendavad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi.
- 2a. Liikmesriigid, mis kohaldavad Schengeni *acquis*'d täielikult, ja liikmesriigid, mis Schengeni *acquis*'d veel täielikult ei kohalda, ent mis rakendavad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, võtavad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutusele oma sisepiiridel nende liikmesriikidega, mis Schengeni *acquis*'d veel täielikult ei kohalda ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ei rakenda.
- 2b. Liikmesriigid, mis Schengeni *acquis*'d veel täielikult ei kohalda, ent mis rakendavad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, võtavad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutusele oma sisepiiridel, mis on määratletud määruse (EL) 2016/399 artikli 2 lõike 1 punktides b ja c.

3. Sellise kahe liikmesriigi vahelistel maismaapiiridel, mis Schengeni *acquis*'d veel täielikult ei kohalda, ent mis rakendavad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, võtavad need liikmesriigid erandina artikli 21 lõike 2 kolmandast ja neljandast lõigust ning artiklist 25 riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutusele ilma biomeetriliste andmete töötlemise funktsioonideta. Kui kolmanda riigi kodanik ei ole riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis veel registreeritud, luuakse tema kohta nimetatud sisepiiridel isiklik toimik biomeetrilisi andmeid salvestamata. Biomeetrilised andmed lisatakse järgmises piiripunktis, kus riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendatakse koos biomeetriliste andmete töötlemise funktsioonidega.

Artikkel 4

Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutuselevõtmine

Koostöös liikmesriikidega ja kooskõlas artikliga 34 töötab [...] eu-LISA välja riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, sealhulgas artikli 14 lõike 1 punktis f ning artikli 15 lõike 1 punktides b ja c osutatud biomeetriliste andmete töötlemiseks vajalikud funktsioonid ning tagab selle süsteemi operatiivjuhtimise.

Artikkel 5

Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi eesmärk

Registreerides ja salvestades riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis andmed vastavalt artiklitele 14–18 [...] ning andes liikmesriikidele juurdepääsu nendele andmetele, on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi eesmärgid:

- a) tõhustada piiril tehtavaid kontrolle liikmesriikide territooriumil lühiajalise viibimise luba [või ringreisiviisat] omavate kolmandate riikide kodanike sisenemisel ja lahkumisel nende lubatud viibimisaja kestuse arvutamise ja sellest kinnipidamise kontrollimise teel;
- b) aidata tuvastada kolmanda riigi kodanikku [...], kes ei täida või enam ei täida liikmesriikide territooriumile sisenemise või seal lühiajalise viibimise [või ringreisiviisa alusel viibimise] tingimusi;
- c) võimaldada tuvastada ja avastada viibimisaja ületajad [...] ning anda liikmesriikide pädevatele asutustele võimalus võtta asjakohaseid meetmeid, sealhulgas tagasisaatmisvõimaluste suurendamiseks;

- d) võimaldada elektrooniliselt kontrollida sisenemiskeelde riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis;
- e) [...] võimaldada piirikontrollimenetluse automatiseerimist [...];
- f) anda [...] viisasid väljastavatele asutustele juurdepääs varasemate viisade seaduslikku kasutamist käsitlevale teabele;
- g) teavitada kolmandate riikide kodanikke nende lubatud viibimisajast;
- h) teha statistikat kolmandate riikide kodanike sisenemiste ja lahkumiste, sisenemiskeeldude ja viibimisaja ületamiste kohta, et parandada viibimisaja ületamise riski hindamist ja toetada liidu rändepoliitika tõenduspõhist kujundamist;
- ha) toetada vajaduse korral liikmesriike nende riiklike liitsustusprogrammide kasutamisel, sealhulgas taotluste läbivaatamisel ja nende kohta otsuste tegemisel;
- i) võidelda identiteedipettuse ja reisidokumentide väärkasutamise vastu;
- j) aidata ennetada, avastada ja uurida terroriakte ja muid raskeid kuritegusid;
- k) [...]
- l) võimaldada koostada teavet terrorismi või muude raskete kuritegude uurimiseks, [...] sealhulgas selliste kuritegude toimepanijate, kahtlusosaluste ja ohvrite kohta;
- m) hõlbustada rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamist;
- n) hõlbustada varjupaigataotluste käsitlemise eest vastutajate kindlaksmääramist.

Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi tehniline ülesehitus

1. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem koosneb järgmistest elementidest:
 - a) kesksüsteem;
 - b) iga liikmesriigi ühtne riiklik liides, mis põhineb ühtsel tehnilisel kirjeldusel ja on kõikidel liikmesriikidel ühesugune ning võimaldab kesksüsteemi ühendada liikmesriikide piirikontrolliks vajalike [...] riiklike taristutega;
 - c) turvaline sidekanal riiki sisenemise ja riigist lahkumise kesksüsteemi ning keskse VISi vahel;
 - d) sidetaristu kesksüsteemi ja ühtsete riiklike liideste vahel.
2. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise kesksüsteemi haldab eu-LISA oma [...] tehnilistes keskustes. Ta tagab käesoleva määrusega ette nähtud funktsioonide toimimise vastavalt artikli 34 lõike 3 kohastele kättesaadavust, kvaliteeti ja kiirust puudutavatele tingimustele.
3. Ilma et see piiraks komisjoni otsuse 2008/602/EÜ¹ kohaldamist, on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi sidetaristu teatavad riistvara- ja tarkvarakomponendid otsuse 2004/512/EÜ artikli 1 lõikes 2 osutatud VISi sidetaristuga ühised. [...] Tagatakse VISi ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmete loogiline lahusus.

¹ Komisjoni 17. juuni 2008. aasta otsus 2008/602/EÜ, millega määratakse väljatöötamisetapiks kindlaks VISi riikide liideste ning keskinfosüsteemi ja riikide liideste vahelise sideinfrastruktuuri füüsiline ülesehitus ning neile esitatavad nõuded (ELT L 194, 23.7.2008, lk 3).

Koostalitlusvõime VISiga

1. eu-LISA loob riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ja VISi koostalitlusvõime tagamiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise kesksüsteemi ja keskse VISi vahel turvalise sidekanali. Süsteemidevaheline otsene päringute tegemine on võimalik ainult siis, kui see on nii käesoleva määrusega kui ka määrusega (EÜ) nr 767/2008¹ ette nähtud.
2. Koostalitlusvõime võimaldab riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutavatel piirikontrolliasutustel teha selle süsteemi kaudu päringuid VISis eesmärgiga:
 - a) võtta ja importida automaatselt viisaga seotud andmed otse VISist, et [...] registreerida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis viisaomanikku puudutavad riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmed või sisenemiskeeluandmed või neid ajakohastada kooskõlas käesoleva määruse artiklitega 13, 14 ja 16 ning määruse (EÜ) nr 767/2008 artikliga 18a;
 - b) võtta ja importida automaatselt viisaga seotud andmed otse VISist, et ajakohastada viisa kehtetuks tunnistamisel, tühistamisel või pikendamisel riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmeid [...] kooskõlas käesoleva määruse artikliga 17 ning määruse (EÜ) nr 767/2008 artiklitega 13, 14 ja 18a;
 - c) kontrollida vastavalt käesoleva määruse artiklile 21 ning määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 18 lõikele 2 [...] viisa autentsust ja kehtivust või liikmesriikide territooriumile sisenemise tingimuste täitmist kooskõlas määruse (EL) 2016/399 artikliga 6 [...];
 - d) kontrollida [...] piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, kas viisanõudest vabastatud kolmanda riigi kodanik on registreeritud VISis kooskõlas käesoleva määruse artikliga 21 ja määruse (EÜ) nr 767/2008 artikliga 19a;

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määrus) (ELT L 218, 13.8.2008, lk 60–81).

- e) kontrollida [...] piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, viisaomaniku isikusamasust VISis olevate sõrmejälgede alusel kooskõlas käesoleva määruse artikliga 21 ja määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 18 lõikega 6, kui viisaomaniku isikusamasust ei saa kontrollida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi abil.

3. Koostalitlusvõime nõue võimaldab VISi kasutataval viisasid väljastavatel asutustel teha selle süsteemi kaudu päringuid riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis eesmärgiga:

- a) vaadata läbi viisataotlusi ja võtta vastu otsuseid nende taotluste kohta kooskõlas käesoleva määruse artikliga 22 ja määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 15 lõikega 4;
- aa) liikmesriikides, mis Schengeni *acquis*'d veel täielikult ei kohalda, ent mis riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendavad, vaadata läbi taotlusi riiklike lühiajaliste viisade saamiseks ja võtta nende kohta vastu otsuseid;
- b) ajakohastada automaatselt viisa kehtetuks tunnistamisel, tühistamisel või pikendamisel riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete hulgas [...] viisaga seotud andmeid kooskõlas käesoleva määruse artikliga 17 ning määruse (EÜ) nr 767/2008 artiklitega 13 ja 14.

Artikkel 8

Juurdepääs riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile andmete sisestamiseks, muutmiseks, kustutamiseks ja päringute tegemiseks

- 1. Juurdepääs riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile artiklites 13, 14, 15, 17 ja 18 osutatud andmete sisestamiseks, muutmiseks, kustutamiseks ja päringute tegemiseks antakse üksnes liikmesriikide nende asutuste nõuetekohaselt volitatud töötajatele, kes on pädevad saavutama artiklites 21–32 sätestatud eesmärgid. Juurdepääs tagatakse ainult sellises ulatuses, mis on vajalik kõnealuste ülesannete täitmiseks kooskõlas nimetatud eesmärkidega ja on proportsionaalne taotletavate eesmärkidega.

2. Iga liikmesriik määrab käesoleva määruse kohaldamise eesmärgil pädevad riiklikud asutused, milleks on piirikontrolli-, viisasid väljastavad ja immigratsiooniasutused ning menetlevad ametiasutused [ning samuti määruse (EL) 604/2013¹ artikli 35 lõikes 1 osutatud pädevad asutused]. Nõuetekohaselt volitatud töötajatel on juurdepääs riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile andmete sisestamiseks, muutmiseks, kustutamiseks või päringute tegemiseks. Iga liikmesriik edastab eu-LISA-le viivitamata nende asutuste nimekirja. Selles nimekirjas täpsustatakse, millisel eesmärgil pääseb iga asutus juurde riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetele.

Kolme kuu jooksul pärast riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamist vastavalt artiklile 60 avaldatakse nende asutuste koondnimekiri *Euroopa Liidu Teatajas*. Nimekirja muutmise korral avaldab eu-LISA kord aastas ajakohastatud koondnimekirja.

3. Asutused, millel on õigus teha terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamise, avastamise ja uurimise eesmärgil päringuid riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi salvestatud andmete hulgas või pääseda juurde nende andmetele, määratakse IV peatüki sätete kohaselt.

Artikkel 9

Üldpõhimõtted

1. Kõik pädevad asutused, millel on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile juurdepääsu õigus, tagavad, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutamine on vajalik, asjakohane ja proportsionaalne.
2. Kõik pädevad asutused tagavad, et nad ei diskrimineeri riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutamisel kolmandate riikide kodanikke soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse pärast ning austavad täiel määral nende inimväärikust ja puutumatust. Erilist tähelepanu pööratakse laste, eakate ja puudega inimeste eriolukorrale. [...]

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (ELT L 180, 29.6.2013, lk 31–59).

Automaatkalkulaator ja kohustus teavitada kolmandate riikide kodanikke järelejäänud lubatud viibimisajast

1. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem sisaldab automaatkalkulaatorit, mis näitab iga riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud kolmanda riigi kodaniku [...] maksimaalset lubatud viibimisajaga [...]. [...]

Kalkulaatorit ei kohaldata nende kolmandate riikide kodanike suhtes, kes on direktiivi 2004/38/EÜ kohaldamisalasse kuuluvate liidu kodanike või liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavate kolmandate riikide kodanike pereliikmed ja kellel ei ole direktiivis 2004/38/EÜ osutatud elamisloakaarti.

2. Automaatkalkulaator teatab pädevatele asutustele:
 - a) kolmandate riikide kodanike riiki sisenemisel maksimaalse lubatud viibimisaja ja seda, kas ühe- või kahekordseks sisenemiseks väljastatud lühiajalise viisaga lubatud sisenemiste arvu on eelnevalt kasutatud;
 - b) liikmesriikide territooriumil kontrollide tegemisel või isikusamasuse kontrollimisel kolmandate riikide kodanike järelejäänud lubatud viibimisaja või viibimisaja ületamise;
 - c) [...] kolmandate riikide kodanike riigist lahkumisel nende viibimisaja ületamise [...];
 - d) viisataotluste läbivaatamisel ja nende kohta otsuse tegemisel maksimaalse järelejäänud lubatud viibimisaja kavandatud riiki sisenemise kuupäevade alusel.
3. Igal kolmanda riigi kodanikul on õigus küsida piirikontrolliasutustelt riiki sisenemisel tehtava piirikontrolli ajal teavet tema lubatud viibimisaja järelejäänud päevade maksimaalse arvu kohta, milles on arvesse võetud viisa {või ringreisiviisa} alusel lubatud riiki sisenemiste arv ja viibimise kestus, ning saada nimetatud juhul piirikontrolliasutustelt sellist teavet.

4. [...] Schengeni *acquis*'d veel täielikult mitte kohaldavates, ent riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendavates liikmesriikides viisa¹ või riikliku lühiajalise viisa alusel viibivate kolmandate riikide kodanike puhul, kelle suhtes kohaldatakse viisanõuet, ei märgi kalkulaator lubatud viibimisaega viisa või riikliku lühiajalise viisa alusel. Sellisel juhul kontrollib kalkulaator üksnes seda, et mis tahes 180päevasesse ajavahemikku jäävat 90päevast ülempiiri ei ole ületatud, ning viisa kehtivusaega.
5. Automaatkalkulaatorit kohaldatakse samuti määruse (EÜ) nr 810/2009 artikli 25 lõike 1 punkti b alusel välja antud piiratud territoriaalse kehtivusega viisaga lubatud lühiajalise viibimise suhtes. Sellisel juhul võtab kalkulaator arvesse sellise viisaga lubatud viibimisaja, olenemata sellest, kas viibitud päevade koguarv on suurem kui 90 päeva mis tahes 180päevase ajavahemiku jooksul.

Artikkel 11

Teavitusemehhanism

1. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kuulub mehhanism, mis tuvastab kohe pärast lubatud viibimisaja lõppemist automaatselt, millistes riiki sisenemise või riigist lahkumise andmetes puuduvad andmed lahkumise kohta, ning tuvastab kanded, mille puhul maksimaalne lubatud viibimisaeg [...] ületati.
- 1a. Kooskõlas määrusega (EÜ) nr 693/2003 väljastatud kehtiva raudteetransiiti hõlbustava dokumendi alusel piiri ületavate kolmandate riikide kodanike puhul kuulub riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi mehhanism, mis tuvastab kohe pärast lubatud viibimisaja lõppemist automaatselt, millistes riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmetes puuduvad andmed lahkumise kohta, ning tuvastab kanded, mille puhul maksimaalne lubatud viibimisaeg ületati.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta otsus nr 565/2014/EL, millega kehtestatakse välispiiridel isikute kontrollimise lihtsustatud kord, mille alusel Bulgaaria, Horvaatia, Küpros ja Rumeenia tunnustavad ühepoolselt teatavaid dokumente võrdväärseks oma riigi viisadega, mille nad on välja andnud oma territooriumilt läbisõiduks või kuni 90-päevaseks kavatsetavaks viibimiseks oma territooriumil mis tahes 180-päevase perioodi jooksul, ning millega tunnistatakse kehtetuks otsused nr 895/2006/EÜ ja nr 582/2008/EÜ.

2. Süsteemi loodud nimekiri, mis sisaldab artiklites 14 ja 15 osutatud andmeid kõikide tuvastatud viibimisaja ületajate kohta, on kättesaadav määratud riiklikele pädevatele asutustele vastavalt artikli 8 lõikele 2, et nad saaksid võtta asjakohaseid meetmeid, sealhulgas teha kindlaks viibimisaja ületaja ning võimaluse ja vajaduse korral aidata kaasa viibimisaja ületaja tagasisaatmisele.

Artikkel 12

Veebiteenus

1. Selleks et kolmandate riikide kodanikel oleks igal ajal võimalik kontrollida oma [...] lubatud viibimisaja järelejäänud päevade maksimaalset arvu, võimaldab turvalise juurdepääsuga veebiteenus, mida eu-LISA haldab oma [...] tehnilistes keskustes, nendel kolmandate riikide kodanikel esitada [...] reisidokumendi liigi, numbri ja dokumendi väljastanud riigi kolmetähelise koodi koos eeldatavate sisenemis- ja lahkumiskuupäevadega või, liikmesriikide territooriumil viibivate kolmandate riikide kodanike puhul, kavandatava lahkumiskuupäevaga. Veebiteenus annab nende põhjal neile vastuse, kas kõik on korras või mitte, sealhulgas teabe lubatud viibimisaja järelejäänud päevade maksimaalse arvu kohta. Veebiteenus kasutab eraldi andmebaasi, mis on ette nähtud ainult andmetega tutvumiseks ja mida ajakohastatakse kord päevas, tehes ühesuunalise väljavõtte vähimatest vajalikest riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetest.
2. Vedajad võivad kasutada lõikes 1 osutatud [...] veebiteenust, et kontrollida, kas ühe- või kahekordseks sisenemiseks väljastatud lühiajalist viisat omavad kolmandate riikide kodanikud on lühiajalist viisat juba kasutanud või mitte. Vedajad esitavad reisidokumendi masinloetaval alal olevad andmed [...]. Veebiteenus annab nende põhjal vedajatele vastuse, kas kõik on korras või mitte. Vedajad võivad saadetud teabe ja saadud vastuse salvestada. Vastust, kas kõik on korras või mitte, ei saa pidada otsuseks, millega antakse riiki sisenemise luba või keeld vastavalt määrusele (EL) 2016/399.
3. Veebiteenuse kasutustingimuste üksikasjalikud normid ja veebiteenuse suhtes kohaldatavad andmekaitse- ja andmeturbe-eeskirjad võetakse vastu artikli 61 lõikes 2 sätestatud kontrollimenetluse kohaselt.

II PEATÜKK

Artikkel 13

Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmete sisestamise kord

1. Piirikontrolliasutused kontrollivad kooskõlas artikliga 21 kolmanda riigi kodaniku isikusamasust ja seda, kas tema kohta on eelnevalt loodud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis isiklik toimik. Kui kolmanda riigi kodanik kasutab iseteenindussüsteemi andmete eelregistreerimiseks või piirikontrolli tegemiseks [...], võib kontrolli teha iseteenindussüsteemi abil.
2. Kui isiklik toimik on eelnevalt loodud, ajakohastab piirikontrolliasutus vajaduse korral artiklites 14, 15 ja 16 osutatud isikliku toimiku andmeid, sisestab iga riiki sisenemise ja riigist lahkumise kohta andmed riiki sisenemise või riigist lahkumise andmestikku kooskõlas artiklitega 14 ja 15 või sisenemiskeeluandmed kooskõlas artikliga 16. See andmestik seotakse asjaomase kolmanda riigi kodaniku isikliku toimikuga. Vajaduse korral lisatakse [...] asjaomase kolmanda riigi kodaniku riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikku artikli 17 lõigetes 1, 1a, 3 ja 4 osutatud andmed. Kolmanda riigi kodaniku isiklikku toimikusse lisatakse erinevad reisidokumendid ja isikuandmed, mida kolmanda riigi kodanik seaduslikult kasutab. Juhul kui isiklik toimik on eelnevalt registreeritud ja kolmanda riigi kodanik esitab reisidokumendi, mis erineb eelnevalt registreeritud reisidokumendist, ajakohastatakse ka artikli 14 lõike 1 punktis f ja artikli 15 lõike 1 punktis b osutatud andmed [...].
3. Viisaomaniku riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete [...] sisestamise või ajakohastamise vajaduse korral võivad piirikontrolliasutused võtta ja importida artikli 14 [...] lõike 2 punktides c, d, e, f ja [g] sätestatud andmed otse VISist kooskõlas käesoleva määruse artikliga 7 ja määruse (EÜ) nr 767/2008 artikliga 18a.

4. Kui kolmanda riigi kodanikku ei ole riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis varem registreeritud, loob piirikontrolliasutus asjaomase isiku kohta isikliku toimiku, sisestades vastavalt vajadusele artikli 14 lõigetes 1 ja 6, artikli 15 lõikes 1 ja artikli 16 lõikes 1 osutatud andmed.
5. Kui kolmanda riigi kodanik kasutab andmete eelregistreerimiseks iseteenindussüsteemi, kohaldatakse määruse (EL) 2016/399 artiklit 8c. Sel juhul võib kolmanda riigi kodanik eelregistreerida isikliku toimiku andmed või vajaduse korral riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikus olevad andmed, mida tuleb ajakohastada. Piirikontrolliasutused [...] peavad need andmed kinnitama, kui kooskõlas määrusega (EL) 2016/399 on tehtud otsus anda välja sisenemisluba või sisenemiskeeld. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud isikusamasuse kontroll tehakse iseteenindussüsteemi abil. Artikli 14 [...] lõike 2 punktides c, d, e, f ja [g] loetletud andmeid võib võtta ja importida automaatselt [...]
VISist.
6. Kui kolmanda riigi kodanik kasutab piirikontrolli tegemiseks iseteenindussüsteemi, kohaldatakse määruse (EL) 2016/399 artiklit 8d. Sellisel juhul tehakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud isikusamasuse kontroll iseteenindussüsteemi abil.
7. Kui kolmanda riigi kodanik kasutab välispiiri ületamiseks e-värvat, kohaldatakse määruse (EL) 2016/399 artiklit 8d. Sellisel juhul registreeritakse asjaomane riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestik ning seotakse see vastava isikliku toimikuga e-värava abil.
8. Isikliku toimiku loomise või artikli 14 lõike 1 punktis f ja artikli 15 lõike 1 punktis b osutatud näokujutise ajakohastamise vajaduse korral salvestatakse tegelik näokujutis ning kui see ei ole võimalik, siis võetakse see [...] masinloetavast reisidokumendist elektrooniliselt ja sisestatakse isiklikku toimikusse pärast elektroonilist kontrollimist [...], et masinloetava reisidokumendi kiibil salvestatud näokujutis vastab asjaomase kolmanda riigi kodaniku tegelikule näokujutisele.

9. Ilma et see piiraks käesoleva määruse artikli 18 ja määruse (EL) 2016/399 artikli 12 lõike 3 kohaldamist, kui liikmesriigi territooriumil viibiva kolmanda riigi kodaniku lubatud viibimine algab kohe pärast elamisloa või pikaajalise viisa alusel viibimist ning isiklikku toimet ei ole loodud, siis võivad pädevad asutused koostada kooskõlas artikli 8 lõikega 2 isikliku toimetu ning luua riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmetiku, sisestades artikli 14 lõigetes 1, 2 ja 6 ning artikli 15 lõikes 1 osutatud andmed; Artikli 14 lõike 2 punktis a osutatud andmete asemel sisestavad nad lubatud viibimise alguskuupäeva ning artikli 14 lõike 2 punktis b osutatud andmete asemel sisestavad nad lubatud viibimise loa andnud asutuse nime.

Artikkel 14

Isikuandmed [...] kolmandate riikide kodanike puhul, kelle suhtes kohaldatakse viisanõuet

1. Piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, koostab piirikontrolliasutus [...] kolmanda riigi kodaniku, kelle suhtes kohaldatakse [...] viisanõuet, isikliku toimetu, sisestades järgmised andmed:
- a) perekonnanimi; eesnimi (eesnimed); sünniaeg; kodakondsus(ed); sugu;
 - b) reisidokumendi (reisidokumentide) liik ja number ning selle (need) välja andnud riigi kolmetäheline kood;
 - c) reisidokumendi (reisidokumentide) kehtivusaja lõppkuupäev;
 - d) [...]
 - e) [...]
 - f) näokujutis, mis on tegelikult kohapeal salvestatud, või kui see ei ole võimalik, siis masinloetavast dokumendist elektrooniliselt saadud näokujutis;
 - g) [...]

2. [...] Piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, lisatakse kolmanda riigi kodaniku, kelle suhtes kohaldatakse viisanõuet, igal riiki sisenemisel riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikku järgmised andmed. See andmestik seotakse selle kolmanda riigi kodaniku isikliku toimikuga, kasutades individuaalset viitenumbrit, mille riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem on toimiku koostamisel loonud:
- a) sisenemise kuupäev ja kellaaeg;
 - b) piiripunkt ja sisenemiseks loa andnud asutus;
 - c) kui see on kohaldatav, isiku staatus, mis näitab, et ta on kolmanda riigi kodanik, kes on direktiivi 2004/38/EÜ kohaldamisalasse kuuluva liidu kodaniku või liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omava kolmanda riigi kodaniku pereliige ja kellel ei ole direktiivis 2004/38/EÜ osutatud elamisloakaarti;
 - d) lühiajalise viisakleebise number, sealhulgas selle välja andnud liikmesriigi kolmetäheline kood, lühiajalise viisa liik, lühiajalise viisaga lubatud maksimaalse viibimisaja lõppkuupäev, mida tuleb igal sisenemisel ajakohastada, ning vajaduse korral lühiajalise viisa kehtivusaja lõppkuupäev;
 - e) lühiajalise viisa alusel esmakordsel sisenemisel lühiajalise viisaga lubatud sisenemiste arv ja viibimisaeg, nagu on märgitud lühiajalise viisa kleebisel;
 - f) vajaduse korral teave selle kohta, et piiratud territoriaalse kehtivusega viisa on väljastatud määruse (EÜ) 810/2009 artikli 25 lõike 1 punkti b alusel;
 - g) [ringreisiviisa kleebise number, ringreisiviisa liik ja vajaduse korral ringreisiviisa kehtivusaja lõppkuupäev.]
3. [...] Piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, lisatakse kolmanda riigi kodaniku, kelle suhtes kohaldatakse viisanõuet, igal riigist lahkumisel tema isikliku toimikuga seotud riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikku järgmised andmed:

- a) lahkumise kuupäev ja kellaaeg;
- b) lahkumise piiripunkt;
- c) kui kolmanda riigi kodanik, kelle suhtes kohaldatakse viisanõuet, kasutab muud viisat kui see, mis registreeriti riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikus viimasel riiki sisenemisel, siis ajakohastatakse vastavalt lõike 2 punktides d, e, f ja [g] loetletud riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikus olevad andmed.

- 4. Kui vahetult pärast lubatud viibimisaja lõppkuupäeva puuduvad andmed isiku lahkumise kohta, lisab süsteem riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikku teatava märke või hoiatusteate ning viibimisaja ületajana tuvastatud [...] kolmanda riigi kodaniku, kelle suhtes kohaldatakse viisanõuet, andmed kantakse artiklis 11 osutatud nimekirja.
- 5. Piirikontrolliasutus võib [...] kolmanda riigi kodaniku, kelle suhtes kohaldatakse [...] viisanõuet, riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete sisestamiseks või ajakohastamiseks võtta ja importida lõike 2 punktides c, d, e, f ja [g] ette nähtud andmed automaatselt [...] VISist kooskõlas määruse (EÜ) nr 767/2008 artikliga 18a.
- 6. Kui kolmanda riigi kodanik osaleb liikmesriigi riiklikus lihtsustusprogrammis kooskõlas määruse (EL) 2016/399 artikliga 8e, siis lisavad liikmesriigid vajaduse korral tema isiklikku toimikusse teavituse asjaomase riikliku lihtsustusprogrammi kohta. Selline teavitus on kättesaadav üksnes sellist programmi rakendavale liikmesriigile ja neile liikmesriikidele, mis on sõlminud kokkuleppe juurdepääsu võimaldanud liikmesriigiga, nagu on osutatud määruse (EL) 2016/399 artikli 8e lõikes 4.
- 7. Kooskõlas määrusega (EÜ) nr 693/2003 väljastatud kehtiva raudteetransiiti hõlbustava dokumendi alusel piiri ületavate kolmandate riikide kodanike suhtes kohaldatakse II lisas toodud erisätteid.

Viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike isikuandmed

1. Piirikontrolliasutus koostab [...] viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike isikliku toimiku, sisestades järgmised andmed:
 - a) [...] artikli 14 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud andmed;
 - b) näokujutis, mis on tegelikult kohapeal salvestatud, või kui see ei ole võimalik, siis masinloetavast dokumendist elektrooniliselt saadud näokujutis;
 - c) sõrmejälgede andmed;
 - d) asjakohasel juhul artikli 14 lõikes 6 osutatud andmed.
- 1a. Viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike suhtes kohaldatakse artikli 14 lõike 2 punkte a, b ja c, artikli 14 lõike 3 punkte a ja b ning artikli 14 lõiget 4.
2. Alla 12aastased lapsed on [...] sõrmejälgede andmise nõudest vabastatud.
3. Sõrmejälgede andmise nõudest vabastatakse isikud, kellelt on füüsiliselt võimatu sõrmejälgi võtta [...].

Kui aga sõrmejälgede võtmine on ajutiselt füüsiliselt võimatu, registreeritakse see asjaolu süsteemis ning isiku sõrmejäljed tuleb võtta isiku riigist lahkumisel või järgmisel riiki sisenemisel. Piirikontrolliasutustel on õigus nõuda lähemaid selgitusi, miks isik on ajutiselt võimetu sõrmejälgi andma. Kõnealune teave kustutatakse süsteemist, kui sõrmejäljed on võetud.

Liikmesriigid tagavad, et juhuks, kui sõrmejälgede võtmine on raskendatud, on olemas sobivad menetlused, mis tagavad isiku inimväärikuse.

4. Kui asjaomane isik on lõigete 2 või 3 alusel vabastatud sõrmejälgede andmise nõudest [...], siis lisatakse asjaomasele andmeväljale märgi „ei kohaldata“. [...]

Artikkel 16

Sisenemiskeelu saanud kolmandate riikide kodanike isikuandmed

1. Kui piirikontrolliasutus on otsustanud vastavalt määruse (EL) 2016/399 artiklile 14 ja V lisale keelata kolmanda riigi kodanikul siseneda liikmesriikide territooriumile käesoleva määruse artikli 2 lõike 2 tähenduses ning kui riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis ei ole asjaomase kolmanda riigi kodaniku toimikut varem registreeritud, koostab piirikontrolliasutus tema isikliku toimiku ning sisestab sinna:

- a) ____ artikli 14 lõike 1 alusel nõutavad andmed ning asjakohasel juhul [...] kolmanda riigi kodaniku puhul, kelle suhtes kohaldatakse [...] viisanõuet, artikli 14 lõikes 6 osutatud andmed;
- b) ____ artikli 15 lõike 1 alusel nõutavad andmed viisanõudest vabastatud kolmanda riigi kodaniku puhul ning kolmanda riigi kodaniku puhul, kelle suhtes kohaldatakse viisanõuet, kui piirikontrolliasutus on kontrollinud, et asjaomast kolmanda riigi kodanikku ei ole VISis registreeritud.

Kui kolmanda riigi kodanik keeldub biomeetriliste andmete andmisest, koostab piirikontrolliasutus isikliku toimiku ilma biomeetriliste andmeteta. Kui kolmanda riigi kodanikul on masinloetav reisidokument, siis võetakse näokujutis masinloetavast reisidokumendist.

2. Nii kolmandate riikide kodanike puhul, kelle suhtes kohaldatakse viisanõuet [...], kui ka viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike puhul sisestatakse eraldi sisenemiskeeluandmestikku järgmised andmed:

- a) sisenemiskeelu kuupäev ja kellaaeg;
- b) piiripunkt;

- c) sisenemiskeelu andnud asutus;
- d) sisenemiskeelu põhjusele vastav täht (põhjustele vastavad tähed) kooskõlas määruse (EL) 2016/399 V lisa B osaga.

Samuti lisatakse kolmandate riikide kodanike puhul, kelle suhtes kohaldatakse viisanõuet, sisenemiskeeluandmestikku artikli 14 lõike 2 punktides d, e, f ja [g] sätestatud andmed.

Kolmandate riikide kodanike, kelle suhtes kohaldatakse viisanõuet, sisenemiskeeluandmestiku loomiseks või ajakohastamiseks võib pädev piirikontrolliasutus võtta artikli 14 lõike 2 punktides d, e, f ja [g] sätestatud andmed VISist ja importida need sealt automaatselt riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kooskõlas määruse (EÜ) nr 767/2008 artikliga 18a.

3. [...] Lõikes 2 sätestatud andmestik seotakse kolmanda riigi kodaniku isikliku toimikuga.

Artikkel 17

Andmed, mis tuleb lisada lühiajalise viibimisloa kehtetuks tunnistamise, tühistamise või pikendamise korral

1. Kui otsustatakse lühiajaline viibimisluba või viisa kehtetuks tunnistada või tühistada või lubatud viibimisaega või viisat pikendada, lisab otsuse teinud pädev asutus viimaste asjakohaste riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete hulka [...] järgmised andmed:
 - a) staatuse andmed, mis osutavad, et lühiajaline viibimisluba või viisa on kehtetuks tunnistatud või tühistatud või et lubatud viibimisaega või viisat on pikendatud;
 - b) lühiajalise viibimisloa või viisa kehtetuks tunnistanud või tühistanud või lubatud viibimisaega või viisat pikendanud asutuse andmed;
 - c) lühiajalise viibimisloa või viisa kehtetuks tunnistamise või tühistamise või lubatud viibimisaja või viisa pikendamise otsuse koht ja kuupäev;

- d) kohaldatavuse korral uue viisakleebise number, sealhulgas selle välja andnud riigi kolmetäheline kood;
- e) kui võimalik, pikendatud lubatud viibimisaja kestus;
- f) kui võimalik, lubatud viibimisaja [...] või viisa kehtivuse uus lõppkuupäev.

1a. Kui lubatud viibimisajaga on pikendatud kooskõlas Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni artikli 20 lõikega 2, siis lisab pädev asutus lubatud viibimisaja pikendamise andmed viimaste asjakohaste riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete hulka.

2. Kui otsustatakse viisa kehtetuks tunnistada või tühistada või viisat pikendada, peab otsuse teinud viisasid väljastav asutus viivitamata võtma ja importima käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud andmed automaatselt VISist otse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kooskõlas määruse (EÜ) nr 767/2008 artiklitega 13 ja 14.

3. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikus on märgitud lubatud viibimise [...] kehtetuks tunnistamise või tühistamise põhjus(ed):

- a) [...] direktiivi 2008/115/EÜ¹ kohaselt vastu võetud tagasisaatmisotsus;
- b) liikmesriigi pädevate asutuste muu otsus, mis on tehtud kooskõlas liikmesriigi õigusaktidega ja mille tulemusena saadetakse tagasi või saadetakse riigist välja või lahkub riigist kolmanda riigi kodanik, kes ei täida või enam ei täida liikmesriikide territooriumile sisenemise või seal lubatud viibimise tingimusi.

4. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikus märgitakse lubatud viibimisaja pikendamise põhjused.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008, lk 98).

5. Kui isik on liikmesriikide territooriumilt lahkunud või välja saadetud vastavalt lõikes 3 osutatud otsusele, sisestab pädev asutus artikli 13 lõike 2 kohaselt riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikku asjaomased andmed.

Artikkel 18

Andmed, mis tuleb lisada, kui eeldus, et kolmanda riigi kodanik ei täida lubatud viibimise kestust käsitlevaid nõudeid, lükatakse ümber kooskõlas määruse (EL) 2016/399 artikliga 12

Ilma et see piiraks artikli 20 kohaldamist, võivad pädevad asutused juhul, kui liikmesriigi territooriumil viibiva kolmanda riigi kodaniku [...] kohta ei ole riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis loodud isiklikku toimikut või [...] kui puuduvad viimased asjakohased riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmed [...], eeldada, et kolmanda riigi kodanik ei täida või enam ei täida liikmesriikide territooriumil lubatud viibimisajaga seotud tingimusi.

Ilma et see piiraks artikli 20 kohaldamist, võivad pädevad asutused eeldada, et kolmanda riigi kodanik ei täitnud eelmise lubatud viibimisajaga seotud tingimusi, kui riiki sisenemisel tehtava piirikontrolli käigus selgub, et kolmanda riigi kodaniku eelmistes riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmetes puudub lahkumiskuupäev.

Sellisel juhul kohaldatakse määruse (EL) 2016/399 artiklit 12 ja kui see eeldus lükatakse ümber, tõendades, et asjaomane kolmanda riigi kodanik on täitnud lubatud [...] viibimise tingimusi, loovad pädevad asutused vajaduse korral selle kolmanda riigi kodaniku kohta isikliku toimiku riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis või ajakohastavad viimaseid riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmeid, sisestades puuduvad andmed vastavalt artiklitele 14 ja 15, või kustutavad olemasoleva toimiku, kui kohaldatakse artiklit 32.

Varumenetlused, kui andmete sisestamine on tehniliselt võimatu või riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis tekib viga

1. Kui andmete sisestamine kesksüsteemi on tehniliselt võimatu või kui kesksüsteemis tekib viga, salvestatakse artiklites 14, 15, 16, 17 ja 18 osutatud andmed ajutiselt artiklis 6 sätestatud ühtses riiklikus liideses. Kui see ei ole võimalik, salvestatakse andmed ajutiselt kohapeal. [...] Kõikidel juhtudel sisestatakse andmed riiki sisenemise ja riigist lahkumise kesksüsteemi niipea, kui tehniline probleem või viga on kõrvaldatud. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid ning kasutavad vajalikku taristut, seadmeid ja ressursse, et tagada sellise ajutise kohapealse salvestamise võimalus igal ajal ja igas piiripunktis.
2. Erandolukorras, kui ei ole ühtegi tehnilist võimalust registreerida kesksüsteemis ja ühtses riiklikus liideses ning ajutine kohapealne elektrooniline salvestamine ei ole tehniliselt võimalik, salvestavad liikmesriigid käsitsi artiklites 14, 15, 16, 17 ja 18 osutatud andmed, välja arvatud biomeetrilised andmed, ning lisaks löövad nad sellise kolmanda riigi kodaniku reisidokumenti sisenemis- või väljumistempli. Nimetatud käsitsi salvestatud andmed sisestatakse süsteemi nii kiiresti kui võimalik.
Liikmesriigid teavitavad komisjoni esimeses lõigus osutatud erandolukorras reisidokumentidesse templi löömisest. Komisjoni teavitamise korra üksikasjalikud eeskirjad võetakse vastu kooskõlas artikli 61 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
3. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem näitab, et artiklites 14, 15, 16, 17 ja 18 osutatud andmed sisestati varumenetluse raames ning et lõike 2 kohaselt loodud isiklikus toimikus puuduvad biomeetrilised andmed.

Artikkel 20

Üleminekuperiood ja -meetmed

1. Selleks, et kontrollida kolmanda riigi kodaniku riiki sisenemisel, et ta ei ole ületanud ühe- või kahekordseks sisenemiseks väljastatud lühiajalise viisaga lubatud sisenemiste arvu, ning selleks, et kontrollida kolmandate riikide kodanike riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel, et nad [...] ei ole ületanud maksimaalset lubatud viibimisaega, [...] võtavad pädevad piirikontrolliasutused kuue kuu jooksul pärast riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamist arvesse viibimist liikmesriikide territooriumil 180 päeva jooksul enne riiki sisenemist või riigist lahkumist, kontrollides lisaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmetele ka reisidokumentidesse löödud templeid.
2. Kui kolmanda riigi kodanik on sisenenud liikmesriikide territooriumile, kuid ei ole sealt enne riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamist veel lahkunud, luuakse selle kolmanda riigi kodaniku lahkumisel tema kohta isiklik toimik ning sisestatakse tema riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikku passi löödud templi alusel sisenemiskuupäev kooskõlas artikli 14 lõikega 2. Selle sätte suhtes ei kohaldata lõikes 1 osutatud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamise järgset kuuekuulist tähtaega. Kui sisenemistempli ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmed erinevad, peetakse õigeks templi andmeid.

Artikkel 21

Andmete kasutamine isikusamasuse kontrollimiseks [...] piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi

1. Piirikontrolliasutustel on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile juurdepääs kolmanda riigi kodaniku isikusamasuse ja varasemate registreeringute kontrollimiseks, vajaduse korral riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud andmete ajakohastamiseks ning päringute tegemiseks piirikontrolliks vajalikus ulatuses [...].
2. Vastavalt lõikele 1 antakse piirikontrolliasutustele juurdepääs otsingute tegemiseks artikli 14 lõike 1 punktides a, b ja c ning artikli 15 lõike 1 punktis a osutatud andmete alusel.

Peale selle [...] teevad piirikontrolliasutused nende kolmandate riikide kodanike puhul, kelle suhtes kohaldatakse [...] viisanõuet, vajaduse korral otsingu VISis otse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kaudu, kasutades piiril, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, [...] isikusamasuse kontrollimise eesmärgil VISis päringu tegemiseks samu tähtnumbrilisi andmeid kooskõlas määruse (EÜ) nr 767/2008 artikliga 18.

Kui nende andmete alusel riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis tehtud otsingust selgub, et kolmanda riigi kodaniku andmed on selles süsteemis registreeritud, võrdlevad piirikontrolliasutused asjaomase kolmanda riigi kodaniku tegelikku näokujutist artikli 14 lõike 1 punktis f ja artikli 15 lõike 1 punktis b [...] osutatud näokujutisega või võrdlevad viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike sõrmejälgi riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetega ning kolmandate riikide kodanike, kelle suhtes kohaldatakse viisanõuet, sõrmejälgi otse VISi andmetega kooskõlas määruse (EÜ) nr 767/2008 artikliga 18. Piirikontrolliasutused võivad viisaomanike sõrmejälgede kontrollimiseks VISi andmete alusel teha otsingu VISis otse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kaudu, nagu on sätestatud määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 18 lõikes 6.

Kui näokujutise kontrollimine ebaõnnestub, tehakse isikusamasuse kontroll sõrmejälgi kasutades, ja vastupidi.

3. Kui lõikes 2 sätestatud andmete alusel tehtud otsingust selgub, et kolmanda riigi kodaniku andmed on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud, antakse [...] piirikontrolliasutustele juurdepääs päringu tegemiseks selle kolmanda riigi kodaniku isiklikus toimikus ning sellega seotud riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikus või sisenemiskeeluandmestikus.
4. Kui lõikes 2 sätestatud tähtnumbriliste andmete alusel tehtud otsingust selgub, et kolmanda riigi kodaniku andmed ei ole riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud, kui kolmanda riigi kodaniku isikusamasuse kontrollimine vastavalt käesoleva artikli lõikele 2 ebaõnnestub või kui kolmanda riigi kodaniku isikusamasuses on kahtlusi, antakse piirikontrolliasutustele andmetele juurdepääs isikusamasuse tuvastamiseks kooskõlas artikliga 25.

Lisaks kohaldatakse järgmisi sätteid:

- a) kui nende kolmandate riikide kodanike puhul, kelle suhtes kohaldatakse [...] viisanõuet, selgub määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 18 lõikes 1 osutatud andmete alusel VISis tehtud otsingust, et asjaomane kolmanda riigi kodanik on VISis registreeritud, võrreldakse tema sõrmejälgi VISis olevate andmetega kooskõlas määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 18 lõikega 5. [...] Piirikontrolliasutus võib selleks teha riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kaudu otsingu VISis, nagu on sätestatud määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 18 lõikes 6. Kui asjaomase isiku isikusamasuse kontrollimine vastavalt käesoleva artikli lõikele 2 ebaõnnestus, saavad piirikontrolliasutused juurdepääsu VISi andmetele isikusamasuse tuvastamiseks kooskõlas määruse (EÜ) nr 767/2008 artikliga 20;
- b) nende kolmandate riikide kodanike puhul, kelle suhtes ei kohaldata [...] viisanõuet ning kelle andmeid ei leita artikli 25 kohaselt tehtud isikusamasuse kontrolli abil riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemist, tehakse päring VISis kooskõlas määruse (EÜ) nr 767/2008 artikliga 19a. Piirikontrolliasutus võib teha riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kaudu otsingu VISis, nagu on sätestatud määruse (EÜ) nr 767/2008 artiklis 19a.

5. [...].

III PEATÜKK

Andmete sisestamine ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutamine teistes asutustes

Artikkel 22

Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutamine viisade [...] läbivaatamiseks ja nende kohta otsuse tegemiseks

1. Viisasid välja andvad asutused teevad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis päringuid viisataotluste läbivaatamiseks ja nende kohta otsuste vastuvõtmiseks, sealhulgas viisa kehtetuks tunnistamise, tühistamise või kehtivusaja pikendamise otsuste vastuvõtmiseks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 810/2009¹ asjaomaste sätetega.

Liikmesriikides, mis Schengeni *acquis*'d veel täielikult ei kohalda, ent mis riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendavad, teevad viisasid välja andvad asutused riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis päringuid riiklike lühiajaliste viisataotluste läbivaatamisel ja nende kohta otsuste vastuvõtmisel, sealhulgas riikliku lühiajalise viisa kehtetuks tunnistamise, tühistamise või kehtivusaja pikendamise otsuste vastuvõtmisel.

2. Viisasid väljastavale asutusele antakse juurdepääs otsingute tegemiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis otse VISi kaudu järgmistest andmetest ühe või mitme alusel:
 - a) artikli 14 lõike 1 punktides a, b ja c ning artikli 15 lõike 1 punktis a osutatud andmed;
 - b) artikli 14 [...] lõike 2 punktis d osutatud lühiajalise viisakleebise number, sealhulgas selle väljastanud liikmesriigi kolmetäheline kood;
 - c) artikli 14 lõike 1 punktis f ning artikli 15 lõike 1 punktides b ja c osutatud biomeetrilised andmed;
 - d) [artikli 14 lõike 2 punktis g osutatud ringreisiviisakleebise number].

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri) (ELT L 243, 15.9.2009, lk 1).

3. Kui lõikes 2 sätestatud andmete alusel tehtud otsingust selgub, et kolmanda riigi kodaniku andmed on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud, antakse viisaid väljastavatele asutustele juurdepääs päringu tegemiseks selle kolmanda riigi kodaniku isiklikus toimikus ning samuti sellega seotud riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikus ning sisenemiskeeluandmestikus. Viisaid välja andvatele asutustele antakse juurdepääs automaatkalkulaatorile, et kontrollida maksimaalset järelejäänud lubatud viibimisaega. Samuti saavad nad uue viisataotluse läbivaatamisel ja selle kohta otsuse vastuvõtmisel teha riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis ja selle kalkulaatoris päringuid, et teha automaatselt kindlaks maksimaalne lubatud viibimisaeg.

Artikkel 23

Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutamine riiklikus lihtsustusprogrammis osalemise taotluste läbivaatamiseks

1. Määruse (EL) 2016/399 artiklis 8e osutatud pädevad asutused teevad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis päringuid eesmärgiga vaadata läbi asjaomases artiklis seoses riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutamisega osutatud riiklikus lihtsustusprogrammis osalemise taotlused, sealhulgas selleks, et võtta kooskõlas asjaomase artikliga vastu riiklikus lihtsustusprogrammis osalemise keelamise, tühistamise või pikendamise otsused.
2. Pädevale asutusele antakse juurdepääs otsingute tegemiseks artikli 14 lõike 1 punktides a, b, c ja f ning artikli 15 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud andmetest ühe või mitme alusel.
3. Kui lõikes 2 sätestatud andmete alusel tehtud otsingust selgub, et kolmanda riigi kodaniku andmed on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud, antakse pädevale asutusele juurdepääs päringu tegemiseks selle kolmanda riigi kodaniku isiklikus toimikus ning samuti sellega seotud riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikus ning sisenemiskeeluandmestikus.

Juurdepääs andmetele isikusamasuse kontrollimiseks liikmesriikide territooriumil

1. Kolmanda riigi kodaniku isikusamasuse ja/või liikmesriigi territooriumile sisenemise või seal lubatud viibimise tingimuste täitmise kontrollimise või andmete kontrollimise eesmärgil on liikmesriikide immigratsiooniasutustel juurdepääs otsingu tegemiseks artikli 14 lõike 1 punktides a, b ja c ning [...] artikli 15 lõike 1 punktis a osutatud andmete [...] alusel.

Kui tehtud otsingust selgub, et kolmanda riigi kodaniku andmed on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud, võivad [...] immigratsiooniasutused võrrelda asjaomase kolmanda riigi kodaniku tegelikku näokujutist artikli 14 lõike 1 punktis f ja artikli 15 lõike 1 punktis b [...] osutatud näokujutisega või [...] kontrollida viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike sõrmejälgi riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetega ning kolmandate riikide kodanike, kelle suhtes kohaldatakse viisanõuet, sõrmejälgi [...] VISi andmetega kooskõlas määruse (EÜ) nr 767/2008 artikliga 19.

2. Kui lõikes 1 sätestatud andmete alusel tehtud otsingust selgub, et kolmanda riigi kodaniku andmed on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud, antakse [...] immigratsiooniasutusele juurdepääs päringu tegemiseks asjaomase isiku isiklikus toimikus [...], sellega seotud riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikus, sisenemiskeeluandmestikus ning automaatkalkulaatoris.
3. Kui lõikes 1 sätestatud andmete alusel tehtud otsingust selgub, et kolmanda riigi kodaniku andmed ei ole riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud, kui kolmanda riigi kodaniku isikusamasuse tuvastamine ebaõnnestub või kui kolmanda riigi kodaniku isikusamasuses on kahtlusi, antakse [...] immigratsiooniasutustele andmetele juurdepääs isikusamasuse tuvastamiseks kooskõlas artikliga 25.

Juurdepääs andmetele isikusamasuse tuvastamiseks

1. Piirikontrolliasutustele või immigratsiooniasutustele antakse juurdepääs otsingute tegemiseks artikli 14 lõike 1 punktis f ja artikli 15 lõike 1 punktides b ja c osutatud kolmandate riikide kodanike biomeetriliste andmete alusel üksnes selliste kolmandate riikide kodanike tuvastamiseks, kes võivad olla riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis varem registreeritud teistsuguste isikuandmetega või kes ei täida või enam ei täida liikmesriikide territooriumile sisenemise või seal lubatud viibimise tingimusi. [...]

Kui artikli 14 lõike 1 punktis f ja artikli 15 lõike 1 punktides b ja c osutatud andmete alusel tehtud otsingust selgub, et asjaomase kolmanda riigi kodaniku andmed ei ole riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud, kontrollitakse isikusamasuse tuvastamise andmeid VISis kooskõlas määruse (EÜ) nr 767/2008 artikliga 20. Enne isikusamasuse kontrolli VISi andmete alusel teevad pädevad asutused piiril, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, kõigepealt päringu VISis kooskõlas määruse (EÜ) nr 767/2008 artiklitega 18 või 19a.

Kui selle kolmanda riigi kodaniku sõrmejälgi ei saa kasutada või kui sõrmejälgede alusel ei õnnestunud otsingut teha, tehakse otsing artikli 14 lõike 1 punktides a, b ja c ning artikli 15 lõike 1 punktis a osutatud kõikide või osade andmete alusel.

2. Kui lõikes 1 sätestatud andmete alusel tehtud otsingust selgub, et kolmanda riigi kodaniku andmed on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud, antakse pädevale asutusele juurdepääs päringu tegemiseks isiklikus toimikus ning sellega seotud riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikus ning sisenemiskeeluandmestikus.

Artikkel 25a

Juurdepääs andmetele rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamiseks

1. Menetlevatel asutustel on juurdepääs riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile otsingute tegemiseks artikli 14 lõike 1 ning artikli 15 lõike 1 punktide a, b ja c alusel üksnes rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise hõlbustamise eesmärgil.
2. Kui lõikes 1 loetletud andmete alusel tehtud otsingust selgub, et kolmanda riigi kodaniku andmed on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud, antakse pädevatele menetlevatele asutustele juurdepääs artikli 14 lõigetes 1 ja 2, lõike 3 punktides a ja b ning lõikes 4, samuti artikli 15 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud andmetega tutvumiseks üksnes lõikes 1 osutatud eesmärgil.

[Artikkel 25b

Juurdepääs andmetele varjupaigataotluste käsitlemise eest vastutajate kindlakstegemiseks

1. Määruse (EL) 604/2013 artikli 35 lõikes 1 osutatud pädevatel asutustel on juurdepääs otsingute tegemiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis artikli 14 lõikes 1 ja artikli 15 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud andmete alusel üksnes selleks, et määrata kindlaks rahvusvahelise kaitse taotluse eest vastutav liikmesriik.
2. Kui lõikes 1 loetletud andmete alusel tehtud otsingust selgub, et kolmanda riigi kodaniku andmed on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud, antakse määruse (EL) 604/2013 artikli 35 lõikes 1 osutatud asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele juurdepääs artikli 14 lõikes 1, lõike 2 punktides a ja b ning artikli 15 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud andmetega tutvumiseks üksnes lõikes 1 osutatud eesmärgil.

IV PEATÜKK

Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu saamise menetlus ja tingimused

Artikkel 26

Liikmesriikide määratud [...] asutused

1. Liikmesriigid määravad artikli 3 lõike 1 punktis 26a osutatud [...] asutused, kellel on õigus teha terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamise, avastamise ja uurimise eesmärgil päringuid riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi salvestatud andmetes.
2. Iga liikmesriik peab määratud asutuste nimekirja. Iga liikmesriik teatab eu-LISA-le ja komisjonile [...] oma määratud asutused ning võib igal ajal oma teadet muuta või esitada uue teate. [...]
3. Iga liikmesriik määrab keskse juurdepääsupunkti, millel on juurdepääs riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile. [...]. Keskne juurdepääsupunkt [...] tagab, et käesoleva määruse artiklis 29 sätestatud tingimused juurdepääsu taotlemiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile on täidetud.

Kui siseriiklik õigus seda lubab, võivad määratud asutus ja keskne juurdepääsupunkt kuuluda samasse organisatsiooni. [...] Keskne juurdepääsupunkt tegutseb oma käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmisel määratud asutustest sõltumatult. Keskne juurdepääsupunkt on määratud asutustest eraldiseisev ega saa neilt juhiseid kontrollimise tulemuste kohta.

Liikmesriigid võivad määrata kooskõlas oma organisatsioonilise ja haldusstruktuuriga põhiseaduslike või õigusnõuete täitmisel mitu keskset juurdepääsupunkti.

4. Iga liikmesriik teatab eu-LISA-le ja komisjonile [...] oma keskse juurdepääsupunkti ning võib igal ajal oma teadet muuta või esitada uue teate.

5. Iga liikmesriik peab riiklikul tasandil nimekirja määratud ametiasutuste tegevusüksustest, kellel on õigus taotleda keskse(te) juurdepääsupunkti(de) kaudu juurdepääsu riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi salvestatud andmetele.
6. Ainult keskse(te) juurdepääsupunkti(de) nõuetekohaselt volitatud töötajatel on õigus saada juurdepääs riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile kooskõlas artiklitega 28 ja 29.

Artikkel 27

Europol

1. Europol määrab asutuse, millel on õigus taotleda terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamise, avastamise ja uurimise eesmärgil tema määratud keskse juurdepääsupunkti kaudu juurdepääsu riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile. Määratud asutus on Europoli tegevusüksus.
2. Europol määrab keskseks juurdepääsupunktiks nõuetekohaselt volitatud Europoli ametnikest moodustatud eriüksuse. Keskne juurdepääsupunkt kontrollib, kas artiklis 30 sätestatud tingimused juurdepääsu taotlemiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile on täidetud.

Keskne juurdepääsupunkt tegutseb oma käesolevast määrusest tulenevaid ülesandeid täites sõltumatult ega saa lõikes 1 osutatud määratud asutuselt juhiseid isikusamasuse kontrollimise tulemuste kohta.

Artikkel 28

Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu saamise menetlus

1. Artikli 26 lõikes 5 osutatud tegevusüksused esitavad artikli 26 lõikes 3 osutatud kesksetele juurdepääsupunktidele põhjendatud elektroonilise või kirjaliku taotluse juurdepääsu saamiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi salvestatud andmetele. Juurdepääsutaotluse saamisel kontrollib keskne juurdepääsupunkt (kontrollivad kesksed juurdepääsupunktid), kas artiklis 29 osutatud juurdepääsutingimused on täidetud. Kui juurdepääsutingimused on täidetud, vaatavad keskse(d) juurdepääsupunkti(d) [...] need taotlused läbi. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemist taotletud andmed edastatakse artikli 26 lõikes 5 osutatud tegevusüksustele nii, et see ei ohusta andmete turvalisust.

2. [...] Kui on vaja ära hoida terroriakt või muu raske kuriteoga seonduv vahetu oht, vaatab keskne juurdepääsupunkt (vaatavad kesksed juurdepääsupunktid) taotluse viivitamata läbi ning kontrollib (kontrollivad) alles tagantjärele, kas kõik artiklis 29 osutatud tingimused on täidetud, sealhulgas seda, kas ka tegelikult oli tegemist kiireloomulise [...] juhtumiga. Kõnealune järelkontroll tehakse liigse viivitusega pärast taotluse läbivaatamist.
3. Kui järelkontrolli käigus tehakse kindlaks, et juurdepääs riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetele ei olnud õigustatud, kustutavad kõik riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemist selliseid andmeid saanud asutused sealt saadud teabe ning teavitavad kõnealusest kustutamisest keskseid juurdepääsupunkte.

Artikkel 29

Liikmesriikide määratud asutuste poolt riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetele juurdepääsu tingimused

1. Määratud asutused saavad päringute tegemiseks juurdepääsu riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:
 - a) juurdepääs päringute tegemiseks on vajalik terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks, mis muudab seega otsingu tegemise andmebaasist proportsionaalseks meetmeks, kui avalikku julgeolekut ähvardab suur oht;
 - b) juurdepääs päringu tegemiseks on vajalik konkreetse juhtumi puhul;
 - c) on põhjendatult alust arvata, et päringu tegemine riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetes võib [...] kaasa aidata mõne asjaomase kuriteo ennetamisele, avastamisele või uurimisele, eeskätt põhjendatud kahtluse korral, et terroriaktis või muus raskes kuriteos kahtlustatav isik või selle toimepanija või ohver kuulub käesoleva määrusega hõlmatud isikute kategooriasse.

2. Juurdepääs riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile kui kriminaalmenetluses isiku tuvastamise vahendile, et tuvastada terroriaktis või muus raskes kuriteos kahtlustatav isik või selle toimepanija või ohver, antakse juhul, kui on täidetud nii lõikes 1 loetletud tingimused kui ka järgmised lisatingimused:
- a) eelnevalt on tehtud [...] otsing riiklikes andmebaasides;
 - b) sõrmejälgede alusel tehtavate otsingute korral on eelnevalt tehtud [...] otsing otsusel 2008/615/JSK põhinevates teiste liikmesriikide sõrmejälgede automaatse tuvastamise süsteemides, milles salvestatud sõrmejälgedega võrdlemine on tehniliselt võimalik.

Käesoleva lõike punktides a ja b esitatud lisatingimusi aga ei kohaldata [...], kui on põhjendatult alust arvata, et teiste liikmesriikide süsteemide andmetega võrdlemine ei aita andmesubjekti isikusamasust kontrollida või kui on vaja ära hoida terroriakt või muu raske kuriteoga seonduv vahetu oht. Need põhjendatud alused lisatakse tegevusüksuse [...] poolt keske(te)le juurdepääsupunkti(de)le esitatud elektroonilisse või kirjalikku taotlusesse võimaldada andmete võrdlemist riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetega.

Kuna kolmandate riikide kodanike, kelle suhtes kohaldatakse viisanõuet, sõrmejälgi säilitatakse ainult VISis, võib taotluse sama andmesubjekti kohta päringu tegemiseks VISis esitada koos taotlusega päringu tegemiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis vastavalt otsuses 2008/633/JSL sätestatud tingimustele [...].

3. Juurdepääs riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile kui kriminaalmenetluses isiku tuvastamise vahendile, et vaadata terroriaktis või muus raskes kuriteos kahtlustatava isiku või selle toimepanija või arvatava ohvri varasemate reiside või [...] liikmesriikide territooriumil lubatud viibimise andmeid, antakse, kui lõikes 1 loetletud tingimused on täidetud. [...]

4. Isikusamasuse tuvastamiseks otsingute tegemine riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis piirdub otsingute tegemisega [...] isiklikus toimikus järgmiste riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmete alusel:

- a) viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike või kooskõlas määrusega (EÜ) nr 693/2003 väljastatud kehtiva raudteetransiiti hõlbustava dokumendi omanike sõrmejäljed. Sellise päringu tegemiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis võib kasutada latentseid sõrmejälgi ning seega võib neid võrrelda riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi salvestatud sõrmejälgedega;
- b) näokujutis.

Kui riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis tehtud päringule saadakse tabamus, saadakse juurdepääs muudele isikliku toimiku andmetele, mis on loetletud artikli 14 lõigetes 1 ja 6, [...] artikli 15 lõikes 1 ning artikli 16 lõikes 1.

5. Päringute tegemine riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis asjaomase kolmanda riigi kodaniku varasemate reise andmetega tutvumiseks piirdub otsingute tegemisega isiklikus toimikus, [...] riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikus või sisenemiskeeluandmestikus järgmiste riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmete alusel:

- a) perekonnanimi (perekonnanimed) [...], eesnimi (eesnimed) [...], sünniaeg, kodakondsus(ed) ja/või sugu;
- b) reisidokumendi (reisidokumentide) liik ja number, selle (need) välja andnud riigi kolmetäheline kood ja reisidokumendi kehtivusaja lõppkuupäev;
- c) viisakleebise number ja viisa kehtivusaja lõppkuupäev;
- d) sõrmejäljed. Sellise päringu tegemiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis võib kasutada latentseid sõrmejälgi ning seega võib neid võrrelda riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi salvestatud sõrmejälgedega; [...]
- e) näokujutis;
- f) riiki sisenemise kuupäev ja kellaaeg, sisenemisloa andnud asutus ja sisenemise piiripunkt;
- g) riigist lahkumise kuupäev ja kellaaeg ning piiripunkt.

Kui riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis tehtud päringule saadakse tabamus, saadakse juurdepääs kõikidele käesolevas lõikes loetletud andmetele ning muudele isikliku toimiku andmetele, [...] riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikule ning sisenemiskeeluandmestikule, sealhulgas lubatud viibimise tühistamise või pikendamise andmetele kooskõlas artikliga 17.

Artikkel 30

Europoli poolt riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetele juurdepääsu saamise menetlus ja tingimused

1. Europol saab päringute tegemiseks juurdepääsu riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:
 - a) päringu tegemine on vajalik, et toetada ja tugevdada liikmesriikide meetmeid Europoli pädevusse kuuluvate terroriaktide või muude raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks, mis muudab seega otsingu tegemise andmebaasist proportsionaalseks meetmeks, kui avalikku julgeolekut ähvardab suur oht;
 - b) päringu tegemine on vajalik konkreetse juhtumi puhul;
 - c) on põhjendatult alust arvata, et päringu tegemine võib oluliselt kaasa aidata mõne asjaomase kuriteo ennetamisele, avastamisele või uurimisele, eeskätt põhjendatud kahtluse korral, et terroriaktis või muus raskes kuriteos kahtlustatav isik või selle toimepanija või ohver kuulub käesoleva määrusega hõlmatud isikute kategooriasse.
2. Sel juhul kohaldatakse vastavalt artikli 29 lõigetes[...] 3–5 sätestatud tingimusi.
- 2a. Peale selle võimaldatakse juurdepääs riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile kui kriminaalmenetluses isiku tuvastamise vahendile terroriakti või muu raske kuriteo tundmatu kahtlusaluse, toimepanija või arvatava ohvri tuvastamiseks üksnes juhul, kui eelnev päringute tegemine igasugustes Europolile tehniliselt ja seaduslikult kättesaadavates infotöötlussüsteemides säilitatavate andmete hulgas ei võimaldanud andmesubjekti isikut tuvastada. Kuna viisaomanikest kolmandate riikide kodanike sõrmejälgi säilitatakse ainult VISis, võib taotluse sama andmesubjekti kohta päringu tegemiseks VISis esitada samaaegselt koos taotlusega päringu tegemiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis. Päring tehakse VISis vastavalt otsuses 2008/633/JSK sätestatud tingimustele.

3. Europolli määratud asutus võib esitada artiklis 27 osutatud Europolli kesksale juurdepääsupunktile põhjendatud elektroonilise taotluse päringu tegemiseks kõikides andmetes või konkreetses andmekogus, mis on salvestatud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis. Juurdepääsutaotluse saamisel kontrollib Europolli keskne juurdepääsupunkt, kas lõigetes 1 ja 2 osutatud juurdepääsutingimused on täidetud. Kui kõik juurdepääsutingimused on täidetud, vaatavad keske(te) juurdepääsupunkti(de) nõuetekohaselt volitatud töötajad taotlused läbi. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemist taotletud andmed edastatakse artikli 27 lõikes 1 osutatud tegevusüksustele nii, et see ei ohusta andmete turvalisust.
4. Europolli poolt riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetes tehtud päringute tulemusel saadud teabe töötlemiseks on vajalik päritoluliikmesriigi luba. Luba saadakse kõnealuses liikmesriigis asuva Europolli siseriikliku üksuse kaudu.

V PEATÜKK

Andmete säilitamine ja muutmine

Artikkel 31

Andmete säilitamise tähtaeg

1. Kõiki isikliku toimikuga seotud riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmeid ning sisenemiskeeluandmeid säilitatakse viis aastat pärast lahkumiskande või sisenemiskeelu kuupäeva.
2. Isiklike toimikuid koos seotud riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmetike ning sisenemiskeeluandmetikega säilitatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis viis aastat ja üks päev pärast viimase lahkumiskande kuupäeva, kui viie aasta jooksul pärast viimase lahkumiskande või sisenemiskeelu andmete sisestamist ei ole tehtud sisenemiskannet.
3. Kui pärast lubatud viibimisaja lõppkuupäeva ei ole sisestatud lahkumiskannet, säilitatakse andmeid viis aastat pärast lubatud viibimisaja lõppkuupäeva. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem teavitab liikmesriike automaatselt kolm kuud enne viibimisaja ületajaid puudutavate andmete kavakohast kustutamist, et nad saaksid võtta asjakohaseid meetmeid, mis võimaldaksid teha kindlaks viibimisaja ületaja ning võimaluse ja vajaduse korral aidata kaasa viibimisaja ületaja tagasisaatmisele.
4. Erandina lõikest 1 [...] säilitatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis kuni üks aasta pärast viimast lahkumiskannet nende kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmeid, kes on direktiivi 2004/38/EÜ kohaldamisalasse kuuluvate liidu kodanike või liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavate kolmandate riikide kodanike pereliikmed ja kellel ei ole direktiivis 2004/38/EÜ osutatud elamisloakaarti. Kui riigist lahkumise andmeid ei ole registreeritud, säilitatakse andmeid viis aastat pärast viimast riiki sisenemise andmete registreerimist.

5. Lõigetes 1 [...], 2 ja 4 osutatud säilitamistähtaja möödudes kustutatakse asjaomased andmed kesksüsteemist automaatselt.

Artikkel 32

Andmete muutmine ja ennetähtaegne kustutamine

1. Vastutaval liikmesriigil on õigus muuta enda poolt riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi sisestatud andmeid selliste andmete parandamise või kustutamise teel.
2. Kui vastutaval liikmesriigil on tõendeid, mis viitavad sellele, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud andmed on faktiliselt ebatäpsed või et andmeid töödeldi riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis vastuolus käesoleva määrusega, kontrollib ta asjaomaseid andmeid ja vastavalt vajadusele muudab neid või kustutab need viivitamata riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemist ning vajaduse korral artiklis 11 osutatud tuvastatud isikute nimekirjast. Seda võib teha ka asjaomase isiku taotluse alusel kooskõlas artikliga 46.
3. Erandina lõigetest 1 ja 2, kui muul kui vastutaval liikmesriigil on tõendeid, mis viitavad sellele, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud andmed on faktiliselt ebatäpsed või et andmeid töödeldi riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis vastuolus käesoleva määrusega, kontrollib ta asjaomaseid andmeid, kui seda on võimalik teha vastutava liikmesriigiga konsulteerimata, ja vastavalt vajadusele muudab neid või kustutab need viivitamata riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemist ning vajaduse korral artiklis 11 osutatud tuvastatud isikute nimekirjast. Vastasel juhul peab liikmesriik võtma 14 päeva jooksul ühendust vastutava liikmesriigi ametiasutustega ning vastutav liikmesriik kontrollib ühe kuu jooksul andmete täpsust ja nende töötlemise seaduslikkust. Seda võib teha ka asjaomase isiku taotluse alusel kooskõlas artikliga 46.

4. Kui [...] liikmesriigil [...] on tõendeid, mis viitavad sellele, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud viisadega seotud andmed on faktiliselt ebatäpsed või et neid andmeid töödeldi riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis vastuolus käesoleva määrusega, kontrollib ta kõigepealt nende andmete täpsust, võrreldes neid VISi andmetega, ja vajaduse korral muudab neid riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis. Kui VISis registreeritud andmed on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetega identsed, teavitab ta nende andmete VISi sisestamise eest vastutavat liikmesriiki viivitamata VISi taristu kaudu kooskõlas määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 24 lõikega 2. VISi andmete sisestamise eest vastutav liikmesriik kontrollib asjaomaseid andmeid ja vajaduse korral parandab neid või kustutab need viivitamata VISist ning teavitab asjaomast liikmesriiki [...], et see vajaduse korral muudaks neid andmeid või kustutaks need viivitamata riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemist ning vajaduse korral artiklis 11 osutatud tuvastatud viibimisaja ületajate nimekirjast.
5. Artiklis 11 osutatud tuvastatud isikute andmed kustutatakse viivitamata selles artiklis osutatud nimekirjast ja neid parandatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, kui kolmanda riigi kodanik esitab vastutava liikmesriigi või taotluse saanud liikmesriigi õiguse kohase tõendi, et ta oli sunnitud ületama lubatud viibimisaega ettenägematu ja tõsise sündmuse tõttu, et ta on omandanud seadusliku riigis lühiajalise [...] viibimise õiguse või et tegemist on eksitusega. Kolmanda riigi kodanikul on võimalik kasutada tõhusat õiguskaitsevahendit, et tagada oma andmete muutmine.
6. Kui kolmanda riigi kodanik on enne artiklis 31 osutatud viibimisaja lõppemist saanud liikmesriigi kodakondsuse või kui ta kuulub artikli 2 lõike 3 kohaldamisalasse, kustutab kooskõlas artiklitega 14 ja 15 tema isikliku toimiku ja sellega seotud riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestiku ning kooskõlas artikliga 16 sisenemiskeeluandmestiku riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemist ning vajaduse korral artiklis 11 osutatud tuvastatud isikute nimekirjast viivitamata:
- a) liikmesriik, mille kodakondsuse ta sai, või
 - b) liikmesriik, mis andis välja elamisloa või elamisloakaardi või pikaajalise viisa.

Kui kolmanda riigi kodanik on saanud Andorra, Monaco või San Marino kodakondsuse või kui kolmanda riigi kodanik on Vatikani Linnriigi väljastatud passi kasutaja, siis teavitab ta muudatusest selle liikmesriigi pädevaid asutusi, kuhu ta järgmisena siseneb. See liikmesriik kustutab ta andmed viivitamata riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemist. Kolmanda riigi kodanikul on võimalik kasutada tõhusat õiguskaitsevahendit, et tagada oma andmete kustutamine.

7. Kesk süsteem teavitab viivitamata kõiki liikmesriike andmete kustutamisest riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemist ning vajaduse korral artiklis 11 osutatud tuvastatud isikute nimekirjast.
8. Kui muu kui vastutav liikmesriik on muutnud või kustutanud andmeid kooskõlas käesoleva määrusega, vastutab muudatuste või kustutamise eest kõnealune liikmesriik. Süsteem registreerib kõik tehtud muudatused ja kustutamised.

VI PEATÜKK

Arendamine, tegevus ja vastutusvaldkonnad

Artikkel 33

Rakendusaktide vastuvõtmine komisjonis enne arendamist

Komisjon võtab vastu kesksüsteemi, ühtsete riiklike liideste ja sidetaristu väljaarendamiseks ja tehniliseks rakendamiseks vajalikud aktid, mis käsitlevad eelkõige:

- a) sõrmejälgede kvaliteedi, eraldusvõime ning kasutamise tehnilisi kirjeldusi isikusamasuse tuvastamiseks ja kontrollimiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kantud biomeetriliste andmete alusel;
- (a1) näokujutise kvaliteedi, eraldusvõime ning kasutamise tehnilisi kirjeldusi isikusamasuse tuvastamiseks ja kontrollimiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kantud biomeetriliste andmete alusel;
- b) andmete sisestamist kooskõlas artiklitega 14, 15, 16, 17 ja 18;
- c) juurdepääsu andmetele kooskõlas artiklitega 21–30;
- d) andmete muutmist, kustutamist ja ennetähtaegset kustutamist kooskõlas artikliga 32;
- e) kirjete säilitamist ja nende juurdepääsu kooskõlas artikliga 41;
- f) toimimisnõudeid, sealhulgas riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi biomeetrilise toimimise tehniliste seadmete ja nõuete minimaalseid tehnilisi kirjeldusi, eelkõige nõutava valepositiivsete tuvastamiste määra, valenegatiivsete tuvastamiste määra ja registreerimise ebaõnnestumise määra osas;
- g) artiklis 12 osutatud veebiteenuse tehnilist kirjeldust ja tingimusi;
- h) [...]

- i) artikli 44 lõikes 3 osutatud tehnilist kirjeldust ja tingimusi teabe andmiseks kirjalikult või muul tõhusal viisil [...];
- j) artiklis 7 osutatud koostalitlusvõime loomist ja selle kõrgetasemelisust;
- k) artikli 57 lõikes 2 osutatud keskse teabehoidla tehnilist kirjeldust ja tingimusi;
- l) otsuse vastuvõtmist riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamise kuupäeva kohta, kui on täidetud artiklis 60 osutatud tingimused;
- m) artikli 11 lõikes 2 osutatud nimekirja koostamist ja nimekirja liikmesriikidele edastamise menetlust;
- n) vastavalt artiklitele 28 ja 29 kesksete juurdepääsupunktide ühendamise tehniliste lahenduste kirjeldust ning vastavalt artikli 64 lõikele 8 nõutava statistiliste andmete kogumise tehnilise lahenduse kirjeldust.

Nimetatud rakendusaktid võetakse võimalikult kiiresti vastu kooskõlas artikli 61 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Punktis j nimetatud koostalitlusvõime loomist ja kõrgetasemelisust käsitlevate rakendusaktide vastuvõtmiseks konsulteerib käesoleva määruse artikli 61 alusel loodud komitee määruse (EÜ) 767/2008 artikli 49 alusel loodud VISi komiteega.

Artikkel 34

Arendamine ja operatiivjuhtimine

1. eu-LISA vastutab kesksüsteemi, ühtsete riiklike liideste, sidetaristu ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise kesksüsteemi ja keskse VISi vahelise turvalise sidekanali väljaarendamise eest. Samuti vastutab ta artiklis 12 osutatud veebiteenuse väljaarendamise eest vastavalt artikli 61 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse kohaselt vastu võetud tehnilisele kirjeldusele ja tingimustele.

eu-LISA määrab kindlaks süsteemi füüsilise ülesehituse, sealhulgas selle sidetaristu, ning koostab kesksüsteemi, ühtsete liideste ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise kesksüsteemi ja keskse VISi vahelise turvalise sidekanali ning sidetaristu tehnilised kirjeldused ja nende täiendused, mille haldusnõukogu võtab komisjoni heakskiitva arvamuse korral vastu. eu-LISA teeb ka VISis mis tahes vajalikke kohandusi, mis on tingitud koostalitlusvõime loomisest riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga ning artiklis 55 osutatud määruse (EÜ) nr 767/2008 muudatuste rakendamisest.

eu-LISA arendab välja ja rakendab kesksüsteemi, ühtsed riiklikud liidesed ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise kesksüsteemi ja keskse VISi vahelise turvalise sidekanali ning sidetaristu võimalikult kiiresti pärast käesoleva määruse jõustumist ning artiklis 33 sätestatud rakendusaktide vastuvõtmist komisjonis.

Väljaarendamine hõlmab tehniliste kirjelduste väljatöötamist ja rakendamist, katsetamist ning projekti üldist koordineerimist.

2. Kavandamis- ja arendamisetapis moodustatakse kuni kümneliikmeline programmi nõukogu. Selle [...] seitse liiget nimetab eu-LISA haldusnõukogu oma liikmete või nende asendusliikmete hulgast, üks liige on artiklis 62 osutatud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi nõuanderühma juhataja, eu-LISA tegevdirektor nimetab eu-LISA esindava liikme ning ühe liikme nimetab komisjon. eu-LISA haldusnõukogu nimetatavad liikmed valitakse üksnes nendest liikmesriikidest, mille suhtes on liidu õiguse alusel täielikult siduvad õigusaktid, mis reguleerivad kõikide eu-LISA hallatavate suuremahuliste IT-süsteemide väljatöötamist, loomist, toimimist ja kasutamist, ning mis osalevad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis.

Programmi nõukogu kohtub regulaarselt ning vähemalt kolm korda kvartalis [...]. See tagab riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kavandamis- ja arendamisetapi nõuetekohase juhtimise ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi keskse projekti ja liikmesriikide projektide ühtsuse. Programmi nõukogu esitab kord kuus projekti edenemise kohta kirjaliku aruande haldusnõukogule. Tal ei ole otsustuspädevust ega volitust esindada haldusnõukogu liikmeid.

Haldusnõukogu kehtestab programmi nõukogu töökorra, mis sisaldab eelkõige eeskirju järgmise kohta:

- a) nõukogu juhatamine;
- b) koosolekute toimumiskohad;
- c) koosolekute ettevalmistamine;
- d) ekspertide osalemine koosolekutel;
- e) teavituskavad nõukogu mitteosalevate liikmete täieliku teavitamise tagamiseks.

Juhatajaks on [...] liikmesriik, [...] mille suhtes on liidu õiguse alusel täielikult siduvad õigusaktid, mis reguleerivad kõikide eu-LISA hallatavate suuremahuliste IT-süsteemide väljatöötamist, loomist, toimimist ja kasutamist [...].

Kõik programmi nõukogu liikmete asjaomased sõidu- ja elamiskulud kannab amet ning eu-LISA töökorra artiklit 10 kohaldatakse *mutatis mutandis*. Programmi nõukogu sekretariaadi kohustuste täitmise tagab eu-LISA.

Kavandamis- ja arendamisetapis moodustatakse artiklis 62 osutatud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi nõuanderühm, kuhu kuuluvad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi riiklike projektide juhid ja mille juhatajaks on eu-LISA. Nõuanderühm kohtub regulaarselt ning vähemalt kolm korda kvartalis [...] kuni riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamiseni. Ta esitab pärast iga kohtumist aruande programmi nõukogule. Ta pakub tehnilisi eriteadmisi, et toetada programmi nõukogu tööd, ja jälgib liikmesriikide ettevalmistuste seisu.

3. eu-LISA vastutab kesksüsteemi, riiki sisenemise ja riigist lahkumise kesksüsteemi ja keskse VISi vahelise turvalise sidekanali ning ühtsete riiklike liideste operatiivjuhtimise eest. Amet tagab koostöös liikmesriikidega, et kasutatakse alati parimat kättesaadavat tehnoloogiat, mille kohta tehakse tasuvusanalüüs. eu-LISA vastutab ka kesksüsteemi ja ühtsete riiklike liideste vahelise sidetaristu ning artiklis 12 osutatud veebiteenuse operatiivjuhtimise eest.

Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi operatiivjuhtimine hõlmab kõiki ülesandeid, mis on vajalikud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi pidevaks ööpäevaringseks toimimiseks kooskõlas käesoleva määrusega; eelkõige hõlmab see vajalikke hooldustöid ja tehnilist arendamist tagamaks, et süsteem töötab kooskõlas tehnilise kirjeldusega tegevuskvaliteedi seisukohast rahuldaval tasemel, eelkõige seoses piiripunktis keskandmebaasist tehtud päringule vastamiseks kuluva ajaga.

4. Ilma et see piiraks Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade artikli 17 kohaldamist, kohaldab eu-LISA asjakohaseid ametisaladuse hoidmise eeskirju või muid samaväärseid konfidentsiaalsuskohustusi kõigi oma töötajate suhtes, kes töötavad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetega. Nimetatud kohustust kohaldatakse ka pärast seda, kui kõnealused töötajad on oma ameti- või töökohalt lahkunud või kui nad on oma tegevuse lõpetanud.

Liikmesriikide ja Europol'i kohustused

1. Iga liikmesriik vastutab järgmise eest:
 - a) riigi olemasoleva piirikontrolliks vajaliku [...] taristu lõimimine ja ühendamine ühtse riikliku liidesega;
 - b) riigi olemasoleva piirikontrolliks vajaliku [...] taristu ning selle ja riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi vahelise ühenduse korraldamine, haldamine, toimimine ja hooldus artiklis 5 nimetatud eesmärgil (v.a punktid j, k ja l);
 - c) kesksete juurdepääsupunktide ning nende ja ühtse riikliku liidese vahelise ühenduse korraldamine õiguskaitse eesmärgil;
 - d) liikmesriikide pädevate asutuste nõuetekohaselt volitatud töötajatele riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile käesoleva määruse kohaselt antava juurdepääsu haldamine ja kord ning töötajate ja nende profiilide loetelu koostamine ja korrapärane ajakohastamine.
2. Iga liikmesriik määrab riikliku asutuse, mis võimaldab artiklis 8 osutatud pädevatele asutustele juurdepääsu riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile. Iga liikmesriik ühendab selle riikliku asutuse ühtse riikliku liidesega. Iga liikmesriik [...] ühendab oma vastavad kesksed juurdepääsupunktid, millele on osutatud artiklis 26 [...], ühtse riikliku liidesega.
3. Liikmesriigid järgivad andmete töötlemise automatiseeritud korda.
4. Enne riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis säilitatavate andmete töötlemiseks loa saamist peavad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile juurdepääsu õigust omavate asutuste töötajad läbima nõuetekohase, eelkõige andmete turvalisust ja andmekaitset käsitlevate normide ning asjaomaste põhiõiguste alase koolituse.
5. Europol võtab endale lõigetes 3 ja 4 ette nähtud kohustused. Ta ühendab oma keskse juurdepääsupunkti, millele on osutatud artiklis 27, riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga ning vastutab selle ühenduse eest.

Vastutus andmete kasutamisel

1. Seoses riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud isikuandmete töötlemisega määrab iga liikmesriik asutuse, mis on vastutav töötleja vastavalt direktiivi 95/46/EÜ artikli 2 punktide d ja millel on keskne vastutus kõnealuses liikmesriigis andmete töötlemisel. Iga liikmesriik teatab selle asutuse andmed komisjonile.

Iga liikmesriik tagab riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud andmete seadusliku töötlemise ning eelkõige selle, et nendele andmetele on oma ülesannete täitmiseks juurdepääs üksnes nõuetekohaselt volitatud töötajatel. Vastutav liikmesriik tagab eelkõige:
 - a) andmete seadusliku kogumise ja kolmandate riikide kodanike inimväärikuse täieliku austamise;
 - b) andmete seadusliku registreerimise riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis;
 - c) andmete täpsuse ja ajakohasuse nende edastamisel riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi.
2. eu-LISA tagab, et sisenemise ja lahkumise süsteemi käitatakse kooskõlas käesoleva määruse ja selle artiklis 33 osutatud rakendusaktidega. eu-LISA teeb eelkõige järgmist:
 - a) võtab kesksüsteemi ning kesksüsteemi ja ühtse riikliku liidese vahelise sidetaristu turvalisuse tagamiseks vajalikke meetmeid, ilma et see piiraks iga liikmesriigi vastutust;
 - b) tagab, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis töödeldavatele andmetele on juurdepääs üksnes nõuetekohaselt volitatud töötajatel.
3. eu-LISA teavitab Euroopa Parlamenti, nõukogu ja komisjoni ning Euroopa Andmekaitseinspektorit meetmetest, mis ta võtab kooskõlas lõikega 2 riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamiseks.

Artikkel 37

Andmete hoidmine liikmesriigi toimikutes ning riiklikes sisenemis- ja lahkumissüsteemides

1. Liikmesriik võib täielikus kooskõlas liidu õigusega hoida oma toimikutes või oma riiklikus sisenemis- ja lahkumissüsteemis selliseid tähtnumbrilisi andmeid, mida asjaomane liikmesriik sisestab riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kooskõlas riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi eesmärkidega.
2. Andmeid ei säilitata liikmesriigi toimikutes ega tema sisenemis- ja lahkumissüsteemis kauem kui riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis.
3. Lõikele 1 mittevastavat andmete kasutamist käsitatakse iga liikmesriigi ja liidu õiguse kohaselt väärkasutusena.
4. Käesolevat artiklit ei tõlgendata kui nõuet teha riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis tehnilisi kohandusi. Liikmesriigid võivad säilitada andmeid vastavalt käesolevale artiklile omal kulul ja vastutusel ning kasutades selleks oma tehnilisi vahendeid.

Artikkel 38

Andmete edastamine kolmandatele riikidele, rahvusvahelistele organisatsioonidele ja eraisikutele

1. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis säilitatavaid andmeid ei edastata ega tehta kättesaadavaks ühelegi kolmandale riigile, rahvusvahelisele organisatsioonile ega eraisikule.
2. Erandina lõikest 1 võivad piirikontrolliasutused või immigratsiooniasutused üksikjuhtudel edastada või teha kättesaadavaks artikli 14 lõike 1 punktides a, b, c ja f ning artikli 15 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud andmeid I lisas nimetatud kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile, kui see on vajalik kolmandate riikide kodanike isikusamasuse tõendamiseks tagasisaatmise eesmärgil, üksnes juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) komisjon on vastu võtnud otsuse isikuandmete asjakohase kaitse kohta kõnealuses kolmandas riigis kooskõlas direktiivi 95/46/EÜ artikli 25 lõikega 6 või [...] Euroopa Liidu või liikmesriigi ja asjaomase kolmanda riigi vahel kehtib tagasivõtuleping või mis tahes muu sarnane korraldus või kohaldatakse direktiivi 95/46/EÜ artikli 26 lõike 1 punkti d;
 - b) liikmesriik teavitab kolmandat riiki või rahvusvahelist organisatsiooni kohustusest kasutada andmeid üksnes sellel eesmärgil, milleks need esitati; [...]
 - c) andmed edastatakse või tehakse kättesaadavaks kooskõlas liidu õiguse asjakohaste sätetega, eriti tagasivõtulepingute ja isikuandmete edastamist käsitlevate sätetega, ning andmed edastanud või kättesaadavaks teinud liikmesriigi õigusega, kaasa arvatud andmete turvalisuse ja andmekaitse suhtes kehtivate õigusnormidega;
 - d) [...]
3. Lõike 2 kohane isikuandmete edastamine kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile ei piira rahvusvahelist kaitset taotlevate ja rahvusvahelise kaitse saanud isikute õigusi, eelkõige seoses tagasi- ja väljasaatmise lubamatusega.
4. Isikuandmeid, mis liikmesriik või Europol saab õiguskaitse eesmärgil kesksüsteemist, ei edastata ega tehta kättesaadavaks ühelegi kolmandale riigile, rahvusvahelisele organisatsioonile ega liidus või väljaspool seda loodud eraõiguslikule isikule. See keeld kehtib ka juhul, kui nimetatud andmeid töödeldakse edasi liikmesriigi või liikmesriikidevahelisel tasandil raamotsuse 2008/977/JSK artikli 2 punkti b tähenduses.
- 4a. Erandina lõikest 4 võib määratud asutus kolmandate riikide kodanike, kelle suhtes kohaldatakse viisanõuet, andmeid, millele on osutatud artikli 14 lõike 1 punktides a, b ja c, artikli 14 lõike 2 punktides a ja b ning artikli 14 lõike 3 punktides a ja b, ning viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike andmeid, millele on osutatud artikli 15 lõike 1 punktis a, artikli 14 lõike 2 punktides a ja b ning artikli 14 lõike 3 punktides a ja b, edastada või teha kättesaadavaks kolmandale riigile nõuetekohaselt põhjendatud taotlusel üksnes juhul, kui on täidetud järgmised kumulatiivsed tingimused:

- a) kiireloomulistel erandjuhtudel, kui esineb terroriakti või muu raske kuriteo toimepanemise vahetu ja tõsine oht, nagu on määratletud vastavalt käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 punktides 26 ja 27;
- b) edastamine toimub kooskõlas raamotsuse 2008/977/JSK alusel ette nähtud kohaldatavate tingimustega;
- c) tagatud on taotleva kolmanda riigi käes olevate igasuguste riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete vastastikune edastamine riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendavale liikmesriigile.

Kui edastamine põhineb käesoleval lõikel, siis selline edastamine, sealhulgas edastamise kuupäev ja kellaaeg, vastuvõtva pädeva asutuse andmed, edastamise põhjendus ja edastatud isikuandmed, dokumenteeritakse ning dokumendid tehakse taotluse korral kättesaadavaks järelevalveasutusele.

Artikkel 38a

Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi veel mitte rakendava liikmesriigi määratud asutustele ning sellise liikmesriigi määratud asutustele, mille suhtes käesolevat määrust ei kohaldata, andmete edastamise tingimused

1. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi veel mitte rakendava liikmesriigi määratud asutustele ning sellise liikmesriigi määratud asutustele, mille suhtes käesolevat määrust ei kohaldata, andmete edastamise suhtes nõuetekohaselt põhjendatud kirjaliku või elektroonilise taotluse esitamisel kohaldatakse *mutatis mutandis* artikli 38 lõikeid 4 ja 4a, tingimusel et tagatud on taotleva liikmesriigi käes olevate igasuguste riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete vastastikune edastamine riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendavale liikmesriigile.
2. Juhtudel, kus teavet edastatakse vastavalt käesolevale artiklile, kohaldatakse *mutatis mutandis* artikli 39 lõikes 1, artikli 40 lõigetes 1 ja 3, artiklis 43 ja artikli 52 lõikes 4 osutatud samu tingimusi.

Andmete turvalisus

1. Vastutav liikmesriik tagab andmete turvalisuse enne nende edastamist ühtsele riiklikule liidesele ning edastamise ajal. Iga liikmesriik tagab riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemist saadud andmete turvalisuse.
2. Iga liikmesriik võtab seoses oma [...] piirikontrolliks vajaliku taristuga vajalikud meetmed, sealhulgas turvalisuse tagamise kava ning talitluspidevuse ja suurõnnetusest taastumise kava, et:
 - a) füüsiliselt kaitsta andmeid, sealhulgas koostades hädaolukorra lahendamise kavade esmatähtsa taristu kaitseks;
 - b) hoida ära loata isikute juurdepääs riiklikele rajatistele, kus liikmesriik teostab riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi eesmärkidega seotud toiminguid;
 - c) hoida ära andmekandjate loata lugemine, kopeerimine, muutmine või kõrvaldamine;
 - d) hoida ära andmete loata sisestamine ja säilitatavate isikuandmetega loata tutvumine, nende muutmine või kustutamine;
 - e) hoida ära andmete loata töötlemine riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis ning seal töödeldavate andmete loata muutmine või kustutamine;
 - f) tagada, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile juurdepääsu luba omavatel isikutel oleks juurdepääs ainult nende juurdepääsuloaga hõlmatud andmetele, kasutades üksnes individuaalseid kasutajatunnuseid ning konfidentsiaalseid juurdepääsuviise;

- g) tagada, et kõik riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile juurdepääsu õigust omavad asutused loovad kasutajaprofiilid, milles kirjeldatakse nende isikute ülesandeid ja kohustusi, kellel on õigus andmeid sisestada, muuta, kustutada, teha päringuid ja otsinguid, ning teevad need profiilid artiklis 49 ja artikli 52 lõikes 2 osutatud [...] järelevalveasutustele vastava taotluse korral viivitamata kättesaadavaks;
 - h) tagada võimalus kontrollida ja kindlaks teha, millistele asutustele võib isikuandmeid edastada andmesidevahendite abil;
 - i) tagada võimalus kontrollida ja kindlaks teha, milliseid andmeid on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis töödeldud ning millal, kes ja millisel eesmärgil on seda teinud;
 - j) hoida eelkõige asjakohaste krüptimismeetodite abil ära isikuandmete loata lugemine, kopeerimine, muutmine või kustutamine isikuandmete riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi või sellest süsteemist edastamise ajal või andmekandjate transportimise ajal;
 - k) kontrollida käesolevas lõikes osutatud turvameetmete tõhusust ja võtta sisekontrolliga seoses vajalikke korralduslikke meetmeid, et tagada kooskõla käesoleva määrusega.
3. eu-LISA võtab riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi toimimisega seoses lõikes 2 seatud eesmärkide saavutamiseks vajalikke meetmeid, sealhulgas võtab vastu turvalisuse tagamise kava ning talitluspidevuse ja suurõnnetusest taastumise kava.

Artikkel 40

Vastutus

1. Kõikidel isikutel või liikmesriikidel, kes on kandnud kahju ebaseadusliku andmetöötlustoimingu või mis tahes käesoleva määrusega vastuolus oleva toimingu tagajärjel, on õigus saada vastutavalt liikmesriigilt tekitatud kahju eest hüvitist. Kõnealune liikmesriik vabastatakse täielikult või osaliselt vastutusest, kui ta tõendab, et ta ei ole vastutav kahju tekitanud sündmuse eest.

2. Kui riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile tekitatakse kahju seetõttu, et liikmesriik ei ole täitnud käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, on see liikmesriik kõnealuse kahju eest vastutav, välja arvatud juhul, kui eu-LISA või teine riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis osalev liikmesriik ei ole võtnud mõistlikke meetmeid kahju vältimiseks või selle mõju vähendamiseks.
3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud kahju eest liikmesriigi vastu esitatavaid hüvitisenõudeid käsitletakse kostjaks oleva liikmesriigi õigusnormide kohaselt.

Artikkel 41

Andmetöötlustoimingute registreerimine eu-LISA ja liikmesriikide poolt

1. eu-LISA registreerib kõik riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis tehtud andmetöötlustoimingud. Registrikanded näitavad juurdepääsu eesmärki vastavalt artiklile 8, kuupäeva ja kellaaega, edastatud andmeid vastavalt artiklitele 14–17, päringus kasutatud andmeid vastavalt artiklitele 21–25 ning andmeid sisestanud või need saanud asutuse nime. [...]
2. Artiklis 7 loetletud päringute puhul registreeritakse kõik riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis ning VISis tehtud andmetöötlustoimingud kooskõlas käesoleva artikli ja määruse (EÜ) 767/2008 artikliga 34. eu-LISA tagab eelkõige asjaomaste andmetöötlustoimingute registreerimise, kui pädevad asutused algatavad andmetöötlustoimingu otse ühest süsteemist teise.
- 2a. Lisaks lõigetele 1 ja 2 registreerib iga liikmesriik töötajad, kes on nõuetekohaselt volitatud andmeid sisestama või saama.
3. Selliseid kandeid võib kasutada ainult andmekaitsega seotud andmetöötluste lubatavuse järelevalve eesmärgil ja andmete turvalisuse tagamiseks. Kandeid tuleb asjakohaste meetmetega kaitsta loata juurdepääsu eest ja kustutada aasta pärast artiklis 31 osutatud säilitamistähtaaja möödumist, kui neid ei vajata juba alustatud järelevalvemenetlustes.

Artikkel 42

Sisekontroll

Liikmesriigid tagavad, et iga riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetele juurdepääsu õigusega asutus võtab käesoleva määruse täitmiseks vajalikud meetmed ning teeb vajaduse korral koostööd järelevalveasutusega ja riikliku järelevalveasutusega.

Liikmesriigid tagavad piirikontrollitaristu tehnilise toimimise, piirikontrolli kättesaadavuse, kestuse ja andmete kvaliteedi hoolika järelevalve selle tagamiseks, et iga liikmesriik täidab riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi nõuetekohast toimimist ning tõhusat piirikontrollimenetlust puudutavaid üldisi nõudeid.

Artikkel 43

Karistused

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi sisestatud andmete käesoleva määrusega vastuolus olev kasutus on karistatav [...] siseriikliku õiguse kohaste [...] karistustega, mis on tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

VII PEATÜKK

Õigused ja järelevalve andmekaitse üle

Artikkel 44

Õigus teabele

1. Ilma et see piiraks direktiivi 95/46/EÜ artiklis 10 sätestatud õigust teabele, teavitab vastutav liikmesriik kolmandate riikide kodanikke, kelle andmed registreeritakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, kirjalikult või muul tõhusal viisil järgmisest:
 - a) selges ja lihtsas keeles selgitus selle kohta, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi võib kasutada piirihalduse eesmärgil, ning samuti selle kohta, et liikmesriikidele ja Europolile võidakse õiguskaitse eesmärgil anda sellele juurdepääs;
 - b) viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikele ja kooskõlas määrusega (EÜ) nr 693/2003 väljastatud kehtiva raudteetransiiti hõlbustava dokumendi omanikele ette nähtud kohustus võimaldada oma sõrmejälgede võtmine;
 - c) kõikide kolmandate riikide kodanike puhul, kes tuleb riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreerida, nende näokujutise salvestamise võimaldamise kohustus;
 - d) asjaolu, et andmete kogumine on kohustuslik riiki sisenemise tingimuste kontrollimiseks;
 - d1) selgitus, et riiki ei lubata siseneda, kui kolmanda riigi kodanik ei ole nõus andma nõutavaid biomeetrilisi andmeid nende registreerimiseks, kontrollimiseks ja/või tuvastamiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis;
 - d2) õigus küsida piirikontrolliasutustelt riiki sisenemisel tehtava piirikontrolli ajal teavet oma lubatud viibimisaja järelejäänud päevade maksimaalse arvu kohta;

d3) asjaolu, et kui maksimaalne lubatud viibimisaeg on ületatud, tuvastatakse ta viibimisaja ületajana, ning selle tagajärjed;

d4) andmete säilitamise tähtaeg;

e) asjaolu, et taotlejal on õigus temaga seotud andmetega tutvuda ning õigus taotleda temaga seotud ebakorrektsete andmete parandamist või temaga seotud ebaseaduslikult töödeldud andmete kustutamist, sealhulgas õigus saada teavet nimetatud õiguste kasutamise korra kohta ning saada järelevalveasutuste, riiklike järelevalveasutuste või vajaduse korral Euroopa Andmekaitseinspektori kontaktandmed, kes menetlevad isikuandmete kaitset käsitlevaid kaebusi.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud teave esitatakse kirjalikult või muul tõhusal viisil ühel ajal asjaomase isiku isikliku toimiku loomisega kooskõlas artiklitega 14, 15 või 16.

3. [...] Komisjon koostab artikli 61 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse kohaselt käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ühise teabe, mille sisu on selgelt ja lihtsalt sõnastatud ning kättesaadav keeles, millest asjaomane isik aru saab või millest arusaamist temalt mõistlikult eeldatakse.

Komisjon esitab ühise teabe tüüpvormi kasutades. Nimetatud tüüpvormiks võiks olla eelkõige plakat. [...] Tüüpvorm koostatakse nii, et liikmesriigid saavad seda oma riiki puudutava spetsiifilise lisateabega täiendada. See riigispetsiifiline lisateave sisaldab vähemalt teavet andmesubjekti õiguste ja [...] järelevalveasutustelt abi saamise võimaluse kohta ning vastutava töötaja ja [...] järelevalveasutuste kontaktandmeid.

Artikkel 45

Teavituskampaania

Komisjon korraldab koostöös järelevalveasutuste, riiklike järelevalveasutuste ja Euroopa Andmekaitseinspektoriga riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamisega ühel ajal teavituskampaania, mille käigus jagatakse üldsusele teavet eesmärkide, säilitatavate andmete, juurdepääsuõigust omavate asutuste ja isikute õiguste kohta.

Artikkel 46

Õigus andmetega tutvuda, lasta neid parandada ja kustutada

1. [...] Kolmandate riikide kodanike taotlused, mis on seotud direktiivi 95/46/EÜ artiklis 12 sätestatud õigustega, võib esitada mis tahes liikmesriigi pädevale asutusele.
2. Kui [...] taotlus esitatakse muule kui vastutavale liikmesriigile, kontrollivad selle liikmesriigi asutused, millele taotlus esitati, ühe kuu jooksul andmete täpsust ning nende riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis töötlemise seaduslikkust, kui seda on võimalik teha ilma vastutava liikmesriigiga konsulteerimata. Vastasel juhul peab muu kui vastutav liikmesriik võtma 14 päeva jooksul ühendust vastutava liikmesriigi ametiasutustega ning vastutav liikmesriik kontrollib ühe kuu jooksul andmete täpsust ja nende töötlemise seaduslikkust.
3. Kui selgub, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud andmed on ebatäpsed või registreeritud ebaseaduslikult, parandab või kustutab vastutav liikmesriik või vajaduse korral liikmesriik, millele taotlus esitati, kõnealused andmed vastavalt artiklile 32. Vastutav liikmesriik või vajaduse korral liikmesriik, millele taotlus esitati, teatab viivitamata kirjalikult asjaomasele isikule teda puudutavate andmete parandamiseks või kustutamiseks võetud meetmetest.

Kui selgub, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud viisaga seotud andmed on ebatäpsed või registreeritud ebaseaduslikult, kontrollib vastutav liikmesriik või vajaduse korral liikmesriik, millele taotlus esitati, kõigepealt nende andmete täpsust VISi alusel ning muudab neid vajaduse korral riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis. Juhul kui VISis registreeritud andmed on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetega identsed, võtab vastutav liikmesriik või vajaduse korral liikmesriik, millele taotlus esitati, 14 päeva jooksul ühendust nende andmete VISi sisestamise eest vastutava liikmesriigi ametiasutustega. VISi andmete sisestamise eest vastutav liikmesriik kontrollib ühe kuu jooksul viisaga seotud andmete täpsust ja nende riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis töötlemise seaduslikkust ning teavitab [...] asjaomast liikmesriiki [...], et see vastavalt vajadusele muudaks neid andmeid või kustutaks need viivitamata riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemist ning vajaduse korral artikli 11 lõikes 2 osutatud isikute nimekirjast.

4. Kui [...] liikmesriik, millele taotlus esitati, ei nõustu sellega, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud andmed on faktiliselt ebatäpsed või registreeritud ebaseaduslikult, võtab liikmesriik vastu haldusotsuse, milles selgitatakse viivitamata asjaomasele isikule kirjalikult, miks ei kavatseta teda puudutavaid andmeid parandada või kustutada.
5. [...] Liikmesriik, mis on võtnud vastu haldusotsuse vastavalt lõikele 4, annab asjaomasele isikule ka teavet selle kohta, milliseid abinõusid viimane võib kasutada, kui esitatud selgitus ei ole talle vastuvõetav. [...] Kõnealune teave peab sisaldama teavet selle kohta, kuidas esitada hagi või kaebus selle liikmesriigi pädevatele asutustele või kohtutele ning millist abi, sealhulgas järelevalveasutustelt, ta asjaomase liikmesriigi õigus- ja haldusnormide ning menetluste kohaselt võib saada.
6. Lõigete 1 ja 2 kohaselt esitatud taotlused peavad sisaldama asjaomase isiku tuvastamiseks vajalikke andmeid [...]. Neid andmeid kasutatakse eranditult selleks, et oleks võimalik teostada lõigetes 1 ja 2 osutatud õigusi, ning need kustutatakse kohe pärast seda.

7. Kui isik taotleb teda puudutavaid andmeid vastavalt lõikele 2, säilitab pädev asutus sellise taotluse esitamise, selle menetlemise viisi ja seda menetlenud asutuse kohta kirjaliku dokumendi vormis märke ning teeb kõnealuse dokumendi viivitamata kättesaadavaks [...] järelevalveasutustele.

Artikkel 47

Koostöö andmekaitseõiguste tagamiseks

1. Liikmesriikide pädevad asutused teevad aktiivselt koostööd artikli 46 lõigetes 3, 4 ja 5 sätestatud õiguste järgimise tagamiseks.
2. Iga liikmesriigi järelevalveasutus abistab ja nõustab vastava taotluse korral vastavalt direktiivi 95/46/EÜ artikli 28 lõikele 4 asjaomast isikut teda puudutavate andmete parandamise või kustutamise õiguse teostamisel.

Andmed edastanud vastutava liikmesriigi järelevalveasutus ja nende liikmesriikide järelevalveasutused, millele taotlus esitati, teevad nende eesmärkide saavutamiseks koostööd.

Artikkel 48

Õiguskaitsevahendid

1. Igal isikul on igas liikmesriigis õigus esitada hagi või kaebus [...] liikmesriigis [...], mis ei lubanud tal artiklis 46 ja artikli 47 lõikes 2 ette nähtud õiguse kohaselt tutvuda teda puudutavate andmetega või neid parandada või kustutada.
2. Järelevalveasutuste abi on kättesaadav kogu menetluse ajal.

Artikkel 49

[...] Järelevalveasutuse järelevalve

1. Iga liikmesriik tagab, et direktiivi 95/46/EÜ artikli 28 lõike 1 alusel määratud [...] järelevalveasutus või -asutused jälgivad artiklites 13–19 osutatud isikuandmete töötlemise seaduslikkust asjaomases liikmesriigis, sealhulgas andmete edastamist riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemist.
2. Järelevalveasutus tagab, et vähemalt kord iga nelja aasta jooksul tehakse kooskõlas asjakohaste rahvusvaheliste auditistandarditega riiklikus süsteemis toimuvate andmetöötlustoimingute audit alates riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamisest.
3. Liikmesriigid tagavad, et nende järelevalveasutusel on piisavalt ressursse neile käesoleva määrusega usaldatud ülesannete täitmiseks.
4. [...]
5. Liikmesriigid esitavad järelevalveasutustele taotletud teabe ning eelkõige teabe artikli 35, artikli 36 lõike 1 ja artikli 39 kohase tegevuse kohta. Liikmesriigid lubavad järelevalveasutustel tutvuda artiklis [...] 41 osutatud kannetega ning pääseda igal ajal oma riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga seotud kõikidesse ruumidesse.

Artikkel 50

Euroopa Andmekaitseinspektori poolne järelevalve

1. Euroopa Andmekaitseinspektor tagab, et eu-LISA-s töödeldakse isikuandmeid seoses riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga käesoleva määruse kohaselt.

2. Euroopa Andmekaitseinspektor tagab, et vähemalt kord iga nelja aasta jooksul tehakse kooskõlas asjaomaste rahvusvaheliste auditistandarditega ameti teostatavate isikuandmete töötlemise toimingute audit. Auditi tulemusel koostatud aruanne saadetakse Euroopa Parlamendile, nõukogule, eu-LISA-le, komisjonile, [...], järelevalveasutustele ja riiklikele järelevalveasutustele. eu-LISA-le antakse võimalus teha enne aruande vastuvõtmist selle kohta märkusi.
3. eu-LISA esitab Euroopa Andmekaitseinspektorile viimase nõutud teabe, lubab tal tutvuda kõikide dokumentidega ja artiklis 41 osutatud kannetega ning võimaldab talle igal ajal juurdepääsu oma kõikidesse ruumidesse.

Artikkel 51

[...] Järelevalveasutuste, riiklike järelevalveasutuste ja Euroopa Andmekaitseinspektori koostöö

1. Järelevalveasutused, riiklikud järelevalveasutused ja Euroopa Andmekaitseinspektor teevad üksteisega oma vastutusala raames aktiivselt koostööd ning tagavad kooskõlastatud järelevalve riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ja riiklike süsteemide üle.
2. Nad vahetavad vastavalt vajadusele asjakohast teavet, abistavad üksteist kontrollide ja inspekteerimiste tegemisel, analüüsivad käesoleva määruse tõlgendamisel või kohaldamisel tekkivaid raskusi, hindavad sõltumatu järelevalve tegemise või andmesubjekti õiguste teostamisega seotud probleeme, koostavad ühtlustatud ettepanekuid probleemide ühiseks lahendamiseks ning edendavad teadlikkust andmekaitseõigustest.
3. Järelevalveasutused, riiklikud järelevalveasutused ja Euroopa Andmekaitseinspektor kohtuvad sel eesmärgil vähemalt kaks korda aastas. Nimetatud kohtumiste kulud kannab Euroopa Andmekaitseinspektor. Esimesel kohtumisel võetakse vastu töökord. Vajaduse korral töötatakse ühiselt välja edasised töömeetodid.

4. Iga kahe aasta tagant esitatakse Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile ja eu-LISA-le ühine tegevusaruanne. Aruanne sisaldab iga liikmesriigi kohta eraldi peatükki, mille on koostanud järelevalveasutus ja selle liikmesriigi riiklik järelevalveasutus.

Artikkel 52

Isikuandmete kaitse õiguskaitse eesmärgil antud juurdepääsu korral

1. Liikmesriigid tagavad siseriikliku õiguse kohaselt raamotsuse 2008/977/JSK rakendamiseks vastu võetud õigusnormide kohaldamise ka riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile juurdepääsu suhtes, mille liikmesriigi asutused saavad kooskõlas artikli 1 lõikega 2.
2. Vastavalt raamotsusele 2008/977/JSK määratud riiklikud järelevalveasutused kontrollivad liikmesriikide poolt käesoleva määruse artikli 1 lõikes 2 nimetatud eesmärgil isikuandmete juurdepääsu andmise seaduslikkust, sealhulgas nende andmete edastamise seaduslikkust riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemist.
3. Europol töötleb isikuandmeid kooskõlas otsusega 2009/371/JSK ja selle järele valvab sõltumatu väline andmekaitseinspektor. Europol-poolse käesoleva määruse kohase isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatakse nimetatud otsuse artikleid 30, 31 ja 32. Sõltumatu väline andmekaitseinspektor tagab, et kolmanda riigi kodaniku õigusi ei rikuta.
4. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi registreeritud isikuandmeid, millele saadi juurdepääs artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil, töödeldakse üksnes selliste konkreetsete juhtumite ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks, mille puhul liikmesriik või Europol on teavet palunud.

5. Kesküsteem, määratud asutused, kesksed juurdepääsupunktid ja Europol säilitavad otsinguandmed, et riiklikud andmekaitseasutused ja Euroopa Andmekaitseinspektor saaksid kontrollida andmetöötluse vastavust liidu andmekaitsenormidele. Muudel juhtudel peale nimetatud eesmärgil kasutamise kustutatakse isikuandmed ja otsinguandmed kõigist liikmesriigi ja Europoli toimikutest pärast ühe kuu möödumist, välja arvatud juhul, kui neid isiku- ja otsinguandmeid vajatakse konkreetse poolelioleva kriminaalmenetluse jaoks, milleks liikmesriik või Europol on andmeid taotlenud.

Artikkel 53

Logi pidamine ja dokumenteerimine

1. Liikmesriigid ja Europol tagavad, et kõik andmetöötlustoimingud, mis tulenevad artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil taotletud juurdepääsust riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetele, registreeritakse logisse või dokumenteeritakse taotluse vastuvõetavuse kontrollimiseks, andmete töötlemise seaduslikkuse jälgimiseks ning nende tervikluse ja turvalisuse tagamiseks, aga ka sisekontrolli eesmärgil.
2. Logi või dokumentatsioon peab sisaldama järgmisi andmeid:
 - a) riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetele juurdepääsu taotlemise täpne eesmärk, sealhulgas asjaomane terroriakt või muu raske kuritegu, ning Europoli puhul juurdepääsutaotluse täpne eesmärk;
 - b) käesoleva määruse artikli 29 lõike 2 punkti b kohaselt esitatud mõistlik põhjendus, miks andmeid ei võrrelda teiste liikmesriikide andmetega vastavalt otsusele 2008/615/JSK;
 - c) viide siseriiklikule toimikule;
 - d) [...] keskse juurdepääsupunkti poolt kesksüsteemile esitatud juurdepääsutaotluse kuupäev ja täpne kellaaeg;

- e) vajaduse korral teave artikli 28 lõikes 2 osutatud kiireloomulistel juhtudel kohaldatava menetluse kasutamise ja järelkontrolliga seoses tehtud otsuse kohta;
- f) võrdluse tegemiseks kasutatud andmed;
- g) kooskõlas siseriiklike normidega või otsusega 2009/371/JSK otsingu teinud ametniku ning otsingu tegemiseks või andmete esitamiseks korralduse andnud ametniku identifitseerimisandmed.

3. Logisid ja dokumentatsiooni kasutatakse ainult andmetöötluse seaduslikkuse kontrollimiseks ning andmete tervikluse ja turvalisuse tagamiseks. Artiklis 64 osutatud järelevalveks ja hindamiseks võib kasutada üksnes logisid, mis ei sisalda isikuandmeid. Pädevatel riiklikel järelevalveasutustel, kes vastutavad taotluse vastuvõetavuse kontrollimise ning andmete töötlemise seaduslikkuse ja nende tervikluse ja turvalisuse jälgimise eest, on taotluse esitamisel oma ülesannete täitmiseks juurdepääs asjaomastele logidele.

VIII PEATÜKK

Muude liidu õigusaktide muutmine

Artikkel 54

Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni muutmine

Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni artikli 20 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Lõige 1 ei piira ühegi konventsiooniosalise õigust lubada välismaalasel viibida oma territooriumil üle 90 päeva mis tahes 180päevase perioodi jooksul

a) erandjuhtudel või [...]

b) kooskõlas enne käesoleva konventsiooni jõustumist sõlmitud kahepoolse lepinguga, millest komisjoni on teavitatud kooskõlas käesoleva lõike viimase lõiguga.

2a. Välismaalase viibimist konventsiooniosalise territooriumil võib kooskõlas lõike 2 punktis b nimetatud kahepoolse lepinguga pikendada välismaalase taotlusel, mis on esitatud asjaomase konventsiooniosalise pädevatele asutustele välismaalase sisenemisel riiki või riigis viibimise ajal hiljemalt tema 90päevase viibimise viimasel tööpäeval mis tahes 180päevase ajavahemiku jooksul.

Kui välismaalane ei ole mis tahes 180päevasesse ajavahemikku jääva 90päevase viibimise ajal taotlust esitanud, võidakse tema viibimist pikendada konventsiooniosalise sõlmitud kahepoolse lepingu alusel ning asjaomase konventsiooniosalise pädevad asustused võivad pidada pikendamisele eelnenud 90päevast viibimist mis tahes 180päevase ajavahemiku jooksul seaduslikuks, tingimusel et see välismaalane esitab usaldusväärsed tõendid selle kohta, et ta viibis sel ajal üksnes asjaomase konventsiooniosalise territooriumil.

- 2b. Viibimise pikendamise korral vastavalt lõikele 2 kannavad asjaomase konventsiooniosalise pädevad asutused pikendamisega seotud andmed viimaste asjakohaste riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete hulka kooskõlas riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse artikliga 17.
- 2c. Välismaalasel on lubatud viibida üksnes kõnealuse konventsiooniosalise territooriumil ning ta peab riigist lahkuma kõnealuse konventsiooniosalise välispiiri kaudu.
- Viibimist pikendanud pädev asutus teavitab asjaomast välismaalast, et pikendatud viibimine on lubatud üksnes kõnealuse konventsiooniosalise territooriumil ning et ta peab riigist lahkuma kõnealuse konventsiooniosalise välispiiri kaudu.
- 2d. Konventsiooniosalised edastavad komisjonile kolme kuu jooksul pärast riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse jõustumist oma asjakohaste kohaldatavate kahepoolsete lepingute teksti vastavalt lõikele 2b. Kui konventsiooniosaline lõpetab selliste kahepoolsete lepingute kohaldamise, teavitab ta sellest komisjoni. Komisjon avaldab selle teabe Euroopa Liidu Teatajas.“

Artikkel 55

Määruse (EÜ) nr 767/2008 (mis käsitleb viisainfosüsteemi) muutmine

Määrust (EL) nr 767/2008 muudetakse järgmiselt.

- 0) Artikli 10 lõikele 1 lisatakse järgmised taanded [...]:
- „dd) vajaduse korral teave selle kohta, et määruse (EÜ) 810/2009 artikli 25 lõike 1 punkti b alusel on väljastatud piiratud territoriaalse kehtivusega viisa.

l) kui see on kohaldatav, isiku staatus, mis näitab, et kolmanda riigi kodanik on direktiivi 2004/38/EÜ kohaldamisalasse kuuluva liidu kodaniku või liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omava kolmanda riigi kodaniku pereliige.“

1) Artiklisse 13 lisatakse järgmine lõige:

„3. Kui on tehtud otsus väljastatud viisa tühistada või kehtetuks tunnistada, siis otsuse teinud viisasid väljastav asutus võtab ja ekspordib automaatselt [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr XXX (millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem Euroopa Liidu liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeeluandmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused)]* artikli 17 lõikes 1 loetletud andmed viivitamata VISist riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi.“

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr XXX, millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem Euroopa Liidu liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeeluandmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused (ELT ...). [täielik pealkiri + ELT viide].“

2) Artiklisse 14 lisatakse järgmine lõige:

„3. Viisasid väljastav asutus, kes on teinud otsuse pikendada väljastatud viisa kehtivusaega ja/või sellekohast lubatud viibimise kestust, võtab ja ekspordib [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 17 lõikes 1 loetletud andmed viivitamata VISist riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi.“

- 3) Artiklit 15 muudetakse järgmiselt:
- a) lõike 2 punktid b ja c asendatakse järgmisega:
- „b) perekonnanimi, eesnimi (eesnimed); sünniaeg, kodakondsus; sugu;
- c) reisidokumendi liik ja number; reisidokumendi väljastanud riigi kolmetäheline kood ning reisidokumendi kehtivusaja lõppkuupäev;“
- b) lisatakse järgmised lõiked:
- „4. Päringu tegemiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, et vaadata läbi viisataotlusi ja võtta nende kohta vastu otsused kooskõlas [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikliga 22, antakse pädevale viisasid väljastavale asutustele juurdepääs otsingute tegemiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis otse VISi kaudu kõnealuses artiklis osutatud andmetest ühe või mitme alusel.
5. Kui lõikes 2 loetletud andmete alusel tehtud otsingust selgub, et kolmanda riigi kodaniku andmed ei ole VISis registreeritud või kui kolmanda riigi kodaniku isikusamasuses on kahtlusi, antakse pädevale viisasid väljastavale asutusele andmete juurdepääs isikusamasuse tuvastamiseks kooskõlas artikliga 20.“
- 4) III peatükki lisatakse uus artikkel 17a:

„Artikkel 17a

Koostalitlusvõime riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga

1. [Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 60 lõikes 1 osutatud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamisest alates tagatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ja VISi vaheline koostalitlusvõime, et saavutada tõhusam ja kiirem kontroll piiril. eu-LISA loob riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ja VISi koostalitlusvõime tagamiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise kesksüsteemi ja keskse VISi vahel turvalise sidekanali. Süsteemidevaheline otsene päringute tegemine on võimalik ainult siis, kui see on nii käesoleva määrusega kui ka [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määrusega] [...] ette nähtud.

2. Koostalitlusvõime võimaldab VISi kasutataval viisasid väljastaval asutustel teha selle süsteemi kaudu päringuid riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis eesmärgiga:
- a) teha [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määru] artikli 22 ja käesoleva määru artikli 15 lõike 4 kohaselt viisataotlusi läbi vaadates ja nende kohta otsuseid vastu võttes päringuid riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis;
 - b) võtta ja eksportida automaatselt viisa kehtetuks tunnistamise, tühistamise või pikendamise korral vastavalt [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määru] artiklile 17 ning käesoleva määru artiklitele 13 ja 14 viisaga seotud andmeid otse VISist riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi.
3. Koostalitlusvõime nõue võimaldab pädevatel [...] asutustel piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi vastavalt määru (EL) XXX (riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määru), teha kontrollimise eesmärgil riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kaudu päringuid VISis, selleks et:
- a) võtta ja importida automaatselt viisaga seotud andmeid otse VISist riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, et luua riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis viisaomaniku [...] riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestik või sisenemiskeelundmestik või seda ajakohastada kooskõlas [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määru] artiklitega 13, 14 ja 16 ning käesoleva määru artikliga 18a;
 - b) võtta ja importida automaatselt viisa kehtetuks tunnistamise, tühistamise või pikendamise korral kooskõlas [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määru] artikliga 17 ning käesoleva määru artiklitega 13 ja 14 viisaga seotud andmeid otse VISist;
 - c) kontrollida [...] viisa autentsust ja kehtivust ja/või liikmesriikide territooriumile sisenemise tingimuste täitmist kooskõlas määru (EL) 2016/399 artikliga 6, nagu on sätestatud käesoleva määru artikli 18 lõikes 2;

- d) kontrollida [...], kas viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikud, kelle kohta puudub riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis isiklik toimik, olid varem VISis registreeritud kooskõlas [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikliga 21 ja käesoleva määruse artikliga 19a;
- e) kontrollida [...] viisaomaniku isikusamasust VISis olevate sõrmejälgede alusel kooskõlas [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 21 lõigetega 2 ja 4 ning käesoleva määruse artikli 18 lõikega 6, kui viisaomaniku isikusamasust ei saa kontrollida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi abil.

4. Kooskõlas [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikliga 33 võtab komisjon meetmeid, mis on vajalikud koostalitlusvõime loomiseks ja selle kõrgetasemelisuse tagamiseks vastavalt [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artiklile 34. Korraldusasutus teeb riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga koostalitlusvõime loomiseks keskse viisainfosüsteemi, iga liikmesriigi riikliku liidese ning keskse viisainfosüsteemi ja riiklike liideste vahelise sidetaristu nõutavaid edasiarendusi ja/või kohandusi. Liikmesriigid kohandavad riigisiseseid taristuid ja/või töötavad need välja.“

5) Artikkel 18 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 18 Juurdepääs andmetele isikusamasuse kontrollimiseks [...] piiril, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi

1. Üksnes selleks et kontrollida viisaomanike isikusamasust, viisa autentsust ning ajalist ja territoriaalset kehtivust ja olekut ja/või liikmesriikide territooriumile sisenemise tingimuste täitmist kooskõlas määruse (EL) 2016/399 artikliga 6 [...] on pädevatele asutustele piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, antud juurdepääs kontrollimise eesmärgil otsingute tegemiseks järgmiste andmete alusel:

- a) perekonnanimi, eesnimi (eesnimed); sünniaeg, kodakondsus; sugu; reisidokumendi liik ja number; reisidokumendi väljastanud riigi kolmetäheline kood ning reisidokumendi kehtivusaja lõppkuupäev;
 - b) viisakleebise number.
2. Juhul kui riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis algatatakse ainult lõikes 1 osutatud kontrollimise eesmärgil otsing vastavalt [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 21 lõigetele 2 või 4, võib pädev asutus teha piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, kontrollimise eesmärgil otsingu VISis otse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kaudu, kasutades lõike 1 punktis a osutatud andmeid.
3. Kui lõikes 1 loetletud andmete alusel tehtud otsingust selgub, et VISis on andmeid ühe või mitme väljastatud või pikendatud viisa kohta, mis on piiri ületamiseks ajaliselt ja territoriaalselt kehtiv(ad), antakse [...] pädevale asutusele piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, üksnes lõikes 1 osutatud kontrollimise eesmärgil juurdepääs päringute tegemiseks artikli 8 lõike 4 kohase asjaomase taotlustoimiku ja sellega seotud taotlustoimiku(te) järgmistes andmetes:
- a) artikli 9 lõigetes 2 ja 4 osutatud olekuteave ning taotluse vormilt võetud andmed;
 - b) fotod;
 - c) välja antud, kehtetuks tunnistatud, tühistatud või pikendatud viisa(de) kohta sisestatud andmed, millele on osutatud artiklites 10, 13 ja 14.

Piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, saab kontrolle tegev pädev [...] asutus lisaks nende viisaomanike puhul, kellelt ei nõuta õiguslikel põhjustel teatavate andmete esitamist või kui neid ei saa faktiliselt esitada, teate, mis sisaldab vastavat andmevälja (vastavaid andmevälju) märkega „mittevajalik“.

4. Kui lõikes 1 loetletud andmete alusel tehtud otsingust selgub, et isikut käsitlevad andmed on VISis registreeritud, kuid registreeritud viisa(de) kehtivusaeg on lõppenud, antakse kontrolle tegevale pädevale [...] asutusele piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, üksnes lõikes 1 osutatud kontrollimise eesmärgil vastavalt artikli 8 lõikele 4 juurdepääs päringute tegemiseks taotlustoimiku(te) ja seotud taotlustoimiku(te) järgmistes andmetes:
- a) artikli 9 lõigetes 2 ja 4 osutatud olekuteave ning taotluse vormilt võetud andmed;
 - b) fotod;
 - c) välja antud, kehtetuks tunnistatud, tühistatud või pikendatud viisa(de) kohta sisestatud andmed, millele on osutatud artiklites 10, 13 ja 14.
5. Lisaks päringute tegemisele lõike 1 kohaselt ja enne andmepäringute tegemist kooskõlas lõigetega 3 või 4 kontrollib kontrolle tegev pädev [...] asutus piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, isiku isikusamasust VISi abil, kui lõikes 1 osutatud andmete alusel tehtud otsingust selgub, et asjaomase isiku andmed on VISis registreeritud, ja kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:
- a) isiku isikusamasust ei saa kontrollida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi abil kooskõlas [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 21 lõikega 2, kuna:
 - i) viisaomanik ei ole veel riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud;
 - ii) piiripunktis ei ole kättesaadav tehnoloogia tegeliku näokujutise kasutamiseks ja seepärast ei saa viisaomaniku isikusamasust riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi abil kontrollida;
 - iii) viisaomaniku isikusamasuse suhtes on kahtlusi;
 - iv) viisaomaniku isikusamasust ei saa muul põhjusel riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi abil kontrollida;

- b) isiku isikusamasust saab kontrollida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi abil, kuid asjaomane isik kavatseb esimest korda pärast isikliku toimiku loomist ületada sellise liikmesriigi [...] piiri, kus on kohaldatav käesolev määrus ning kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi.

Piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, kontrollivad kontrolle tegevad pädevad [...] asutused [...] viisaomaniku sõrmejälgi VISis salvestatud sõrmejälgede alusel. Kui viisaomaniku sõrmejälgi ei saa kasutada, tehakse lõikes 1 nimetatud otsing ainult käesoleva artikli lõikes 1 ette nähtud tähtnumbriliste andmete alusel.

6. Pädev asutus võib lõikes 5 ette nähtud sõrmejälgede kontrolliks VISis alata riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kaudu otsingu VISis.
7. Kui viisaomaniku isikusamasuse või viisa kontrollimine ei õnnestu või kui viisaomaniku isikusamasuse või viisa ja/või reisidokumendi autentsuse suhtes on kahtlusi, võimaldatakse nende pädevate asutuste nõuetekohaselt volitatud töötajatele juurdepääs andmetele kooskõlas artikli 20 lõigetega 1 ja 2.“
- 6) Lisatakse artikkel 18a:

„Artikkel 18

VISi andmete kasutamine viisaomaniku [...] riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestiku või sisenemiskeeluandmestiku loomiseks või ajakohastamiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis

1. [...] Piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, antakse kontrolle tegevale pädevale asutusele [...] viisaomaniku [...] riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestiku või sisenemiskeeluandmestiku loomisel või ajakohastamisel riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis vastavalt [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 13 lõikele 2 ja artiklitele 14 ja 16 juurdepääs VISis salvestatud ja [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 14 [...] lõike 2 punktides c, d, e, **f** ja g loetletud andmete võtmiseks VISist ning automaatseks importimiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi.“

7) Lisatakse artikkel 19a:

„Artikkel 19a

VISi kasutamine enne riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis viisanõudest vabastatud kolmanda riigi kodaniku isikliku toimiku loomist vastavalt [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artiklile [...] 21

1. Välispiiril asuvates piiripunktides vastavalt määrusele (EL) 2016/399 kontrolle tegevad pädevad asutused teevad selleks, et kontrollida, kas isik on varem VISis registreeritud, päringuid VISis:

[...] enne riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis viisanõudest vabastatud kolmanda riigi kodaniku isikliku toimiku loomist vastavalt [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artiklile 15;

[...].
2. Kui kohaldatakse [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 21 lõiget 4 ja kui selle määruse artiklis 25 osutatud otsingust selgub, et isikut puudutavad andmed ei ole riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud, või kui kohaldatakse [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 21 lõiget 5, on piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, kontrolle tegevale pädevale [...] asutusele antud lõikes 1 osutatud eesmärgil juurdepääs otsingu tegemiseks järgmiste andmete alusel: perekonnanimi, eesnimi (eesnimed); sünniaeg, kodakondsus; sugu; reisidokumendi liik ja number; reisidokumendi väljastanud riigi kolmetäheline kood ning reisidokumendi kehtivusaja lõppkuupäev.
3. Pärast otsingu tegemist riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis vastavalt [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 21 lõikele 4 või kui kohaldatakse [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 21 lõiget 5, võib piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, kontrolle tegev pädev [...] asutus üksnes lõikes 1 osutatud eesmärgil teha otsingu VISis otse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kaudu, kasutades lõikes 2 ette nähtud tähtnumbrilisi andmeid.

4. Kui lõikes 2 loetletud andmete alusel tehtud otsingust selgub, et isikut puudutavad andmed on VISis registreeritud, kontrollib kontrolle tegev pädev [...] asutus piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, lisaks asjaomase isiku sõrmejälgi VISis salvestatud sõrmejälgede alusel. See asutus võib alata sellise kontrollimise riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kaudu. Kui isiku sõrmejälgi ei saa kasutada, tehakse otsing ainult käesoleva artikli lõikes 2 ette nähtud tähtnumbriliste andmete alusel.
5. Kui lõikes 2 loetletud andmete alusel tehtud otsingust ja lõike 4 kohasel kontrollimisel selgub, et isikut käsitlevad andmed on VISis registreeritud, [...] antakse kontrolle tegevale pädevale [...] asutusele piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, üksnes lõikes 1 osutatud eesmärgil vastavalt artikli 8 lõikele 4 juurdepääs päringute tegemiseks asjaomaste taotlustoimiku(te) ja seotud taotlustoimiku(te) järgmistes andmetes:
- a) artikli 9 lõigetes 2 ja 4 osutatud olekuteave ning taotluse vormilt võetud andmed;
 - b) fotod;
 - c) välja antud, kehtetuks tunnistatud, tühistatud või pikendatud viisa(de) kohta sisestatud andmed, millele on osutatud artiklites 10, 13 ja 14.
5. [...]
6. Kui lõikes 2 ja/või 5 sätestatud kontrollimine ei õnnestu või kui isiku isikusamasuse või reisidokumendi autentsuse suhtes on kahtlusi, võimaldatakse nende pädevate asutuste nõuetekohaselt volitatud töötajatele juurdepääs andmetele kooskõlas artikli 20 lõigetega 1 ja 2. Piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, võib kontrolle tegev pädev asutus [...] alata riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kaudu käesoleva määruse artiklis 20 osutatud tuvastamise.“

8) Artikli 20 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Asutustele, kes on piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, või liikmesriikide territooriumil pädevad kontrollima, kas liikmesriikide territooriumile sisenemise, seal viibimise või elamise tingimused on täidetud, on antud juurdepääs otsingute tegemiseks asjaomase isiku sõrmejälgede alusel [...] üksnes selliste isikute tuvastamiseks, kes võivad olla VISis varem registreeritud või kes ei täida või enam ei täida liikmesriikide territooriumile sisenemise, seal viibimise või elamise tingimusi [...].“

9) Artiklisse 26 lisatakse järgmine lõige:

„3a. *[Kuus kuud pärast riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse jõustumist]* on korraldusasutus vastutav käesoleva artikli lõikes 3 osutatud ülesannete täitmise eest.“

10) Artikli 34 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Iga liikmesriik ja korraldusasutus registreerivad kõik VISis tehtavad andmetöötlustoimingud. Need kirjed näitavad artikli 6 lõikes 1 ning artiklites 15–22 osutatud juurdepääsu eesmärki, kuupäeva ja kellaaega, edastatud andmete liiki vastavalt artiklitele 9–14, otsingus kasutatud andmete liiki vastavalt artikli 15 lõikele 2, artiklile 17, artikli 18 lõigetele 1 ja 5, artikli 19 lõikele 1, artikli 19a lõigetele 2 ja 5, artikli 20 lõikele 1, artikli 21 lõikele 1 ja artikli 22 lõikele 1 ning andmeid sisestanud või neid kasutanud asutuse nime. Peale selle registreerib iga liikmesriik töötajad, kes on nõuetekohaselt volitatud andmeid sisestama või saama.

1a. Artiklis 17a loetletud toimingute puhul registreeritakse kõik VISis ja riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis tehtud andmetöötlustoimingud kooskõlas käesoleva artikli ja [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikliga 41.“

Määrust (EL) nr 1077/2011 muudetakse järgmiselt.

- 1) Artikli 1 lõige 2 asendatakse järgmisega:
„2. Amet on vastutav teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II), viisainfosüsteemi (VIS), Eurodaci („suuremahulised IT-süsteemid“) ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi operatiivjuhtimise eest.“

- 2) Artikli 5 järele lisatakse uus artikkel 5a:

„Artikkel 5a

Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga seotud ülesanded

Amet täidab riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga seoses järgmisi ülesandeid:

- a) talle Euroopa Parlamendi ja nõukogu XX. XXX XXXX. aasta määrusega (EL) nr XXX/20XX, millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem Euroopa Liidu liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeelu andmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused, antud ülesanded;
 - b) riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi tehnilise kasutuse alase koolitamisega seotud ülesanded.“
- 3) Artiklit 7 muudetakse järgmiselt:
 - a) lõiked 5 ja 6 asendatakse järgmistega:
„5. Sideinfrastruktuuri operatiivjuhtimise alased ülesanded võib usaldada välistele eraõiguslikele üksustele või asutustele vastavalt määrusele (EÜ, Euratom) nr 1605/2002. Sellisel juhul on võrguteenuse pakkuja siduvad lõikes 4 osutatud turvameetmed ning tal puudub juurdepääs SIS II, VISi, Eurodaci või riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi operatiivandmetele või SIS II-ga seotud SIRENE raames vahetatavatele andmetele.“

6. Ilma et see mõjutaks SIS II, VISi, Eurodaci ja riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi käsitlevaid kehtivaid lepinguid, jääb krüpteerimisvõtmete haldamine ameti pädevusse ning seda ei saa teha ülesandeks ühelegi välisele eraõiguslikule üksusele.“

4) Artikli 8 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Amet jälgib SIS II, VISi, Eurodaci, riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ning muude suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimise seisukohalt oluliste uuringute arengut.“

5) Artikli 12 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

a) punkti s järele lisatakse uus punkt sa:

„sa) võtta vastu XX.XXX XXXX. aasta määruse (EL) nr XX/XX artikli 64 lõike 2 kohased riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi arengu aruanded“;

b) punkt t asendatakse järgmisega:

„t) võtta vastu määruse (EÜ) nr 1987/2006 artikli 50 lõike 4 ja otsuse 2007/533/JSK artikli 66 lõike 4 kohased SIS II tehnilist toimimist käsitlevad aruanded, määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 50 lõike 3 ja otsuse 2008/633/JSK artikli 17 lõike 3 kohased VISi tehnilist toimimist käsitlevad aruanded ning XX. XXX XXXX. aasta määruse (EL) XX/XX artikli 64 lõike 4 kohased riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi tehnilist toimimist käsitlevad aruanded“;

c) punkt v asendatakse järgmisega:

„v) esitada märkused aruannete kohta, mille Euroopa Andmekaitseinspektor on auditite tulemusel määruse (EÜ) nr 1987/2006 artikli 45 lõike 2, määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 42 lõike 2, määruse (EL) nr 603/2013 artikli 31 lõike 2 ja XX. XXX XXXX. aasta määruse (EL) XX/XX artikli 50 lõike 2 kohaselt koostanud, ning tagada pärast auditeid asjakohaste järeelmeetmete võtmise“;

d) punkti x järele lisatakse uus punkt xa:

„xa) avaldada määruse (EL) nr XXXX/XX artikli 57 kohased riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga seotud statistilised andmed“;

e) punkti z järele lisatakse uus punkt za:

„za) tagada määruse (EL) nr XXXX/XX artikli 8 lõike 2 kohaselt pädevate asutuste loetelu avaldamine kord aastas;“.

6) Artikli 15 lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Europol ja Eurojust võivad ameti haldusnõukogu koosolekutel osaleda vaatlejatena, kui päevakorras on otsuse 2007/533/JSK kohaldamisega seotud SIS II käsitlevad küsimused. Europol võib ameti haldusnõukogu koosolekutel osaleda vaatlejana ka juhul, kui päevakorras on otsuse 2008/633/JSK kohaldamisega seotud VISi käsitlevad küsimused või määruse (EL) nr 603/2013 kohaldamisega seotud Eurodaci süsteemi käsitlevad küsimused või XX. XXX XXXX. aasta määruse (EL) nr XX/XX kohaldamisega seotud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi käsitlevad küsimused.“

7) Artikli 17 lõike 5

punkt g asendatakse järgmisega:

„g) ilma et see piiraks personalieeskirjade artikli 17 kohaldamist, kehtestada konfidentsiaalsusnõuded määruse (EÜ) nr 1987/2006 artikli 17, otsuse 2007/533/JSK artikli 17, määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 26 lõike 9, määruse (EL) nr 603/2013 artikli 4 lõike 4 ning [XX. XXX XXXX. aasta määruse (EL) nr XX/XX] artikli 34 lõike 4 nõuete täitmiseks;“.

8) Artiklit 19 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Haldusnõukogule jagavad eksperditeadmisi vastavate suuremahuliste IT-süsteemide kohta ning eelkõige iga-aastase tööprogrammi ja tegevusaruande ettevalmistamise kontekstis järgmised nõuanderühmad:

a) SIS II nõuanderühm;

b) VISi nõuanderühm;

- c) Eurodaci nõuanderühm;
- d) riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi nõuanderühm.“
- b) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„Nii Europol kui ka Eurojust võivad määrata esindaja SIS II nõuanderühma. Europol võib määrata esindaja ka VISi, Eurodaci ja riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi nõuanderühma.“

IX PEATÜKK

Lõppsätted

Artikkel 57

Andmete kasutamine aruannete ja statistika koostamiseks

1. Liikmesriikide pädevate asutuste, komisjoni, eu-LISA ning [...] määrusega (EL) 2016/1624 loodud Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti nõuetekohaselt volitatud töötajad saavad juurdepääsu päringute tegemiseks järgmistes andmetes üksnes aruannete ja statistika koostamiseks, ilma võimaluseta isikusamasust tuvastada:
 - a) olekuteave;
 - b) kolmanda riigi kodaniku kodakondsus, sugu ja sünniaeg;
 - c) liikmesriiki sisenemise kuupäev ja piiripunkt ning liikmesriigist lahkumise kuupäev ja piiripunkt;
 - d) reisidokumendi liik ja selle välja andnud riigi kolmetäheline kood;
 - e) artiklis 11 osutatud viibimisaja ületajate arv, kodakondsus ja sisenemise piiripunkt;
 - f) iga tühistatud või pikendatud viibimisaja kohta sisestatud andmed;
 - g) [...] viisa [...] välja andnud liikmesriigi kolmetäheline kood, kui see on kohaldatav;
 - h) nende isikute arv, kes on artikli 15 lõigete 2 ja 3 kohaselt vabastatud nõudest anda sõrmejälgi;
 - i) sisenemiskeelu saanud kolmandate riikide kodanike arv ja kodakondsus ning piiriliik (maa-, õhu- või merepiir), [...] piiripunkt, kus sisenemiskeeld anti ning sisenemiskeelu põhjused.

2. eu-LISA loob ja rakendab lõikes 1 osutatud eesmärgil keskse teabehoidla, mida ta haldab oma tehnilistes keskustes ja mis sisaldab lõikes 1 osutatud andmeid, mille alusel ei saa isikute isikusamasust tuvastada ning mis võimaldavad lõikes 1 loetletud asutustel koostada kohandatavaid aruandeid ja statistikat sisenemiste ja lahkumiste, sisenemiskeeldude ja kolmandate riikide kodanikest viibimisaja ületajate kohta, et parandada viibimisaja ületamise riski hindamist, suurendada piiril tehtavate kontrollide tõhusust, aidata konsulaatidel menetleda viisataotlusi ning toetada liidu rändepoliitika tõendus põhiste kujundamist. Keskne teabehoidla sisaldab ka igapäevaseid statistilisi andmeid lõikes 4 osutatud valdkondades. Kesksele teabehoidlale antakse juurdepääs S-TESTA turvalise juurdepääsukanali kaudu, mis kontrollib juurdepääsu ja konkreetseid kasutajaprofiile üksnes aruandluse ja statistika eesmärgil.

Keskse teabehoidla kasutustingimuste üksikasjalikud normid ja teabehoidla suhtes kohaldatavad andmekaitse- ja andmeturbenormid võetakse vastu artikli 61 lõikes 2 sätestatud kontrollimenetluse kohaselt.

3. eu-LISA kehtestatavad menetlused riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi arendamise ja toimimise jälgimiseks vastavalt artikli 64 lõikele 1 hõlmavad võimalust koostada jälgimise tagamiseks korrapärast statistikat.
4. eu-LISA avaldab kord kvartalis riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi statistilised andmed, esitades eelkõige viibimisaja ületajate arvu, kodakondsuse ja sisenemise piiripunkti, sisenemiskeelu saanud kolmandate riikide kodanike arvu, kodakondsuse ja sisenemise piiripunkti, sealhulgas sisenemiskeelu põhjused, nende kolmandate riikide kodanike arvu, kodakondsuse ja sisenemise piiripunkti, kelle viibimine tühistati või pikendati, ning sõrmejälgede andmise nõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike arvu.
5. Iga aasta lõpus koostatakse statistika, milles on kokku võetud kõnealuse aasta kvartalistatistika andmed. Statistikas esitatakse andmed iga liikmesriigi kohta eraldi.
6. Komisjoni nõudmisel esitab eu-LISA statistika käesoleva määruse rakendamisega seotud konkreetsete aspektide kohta ja lõike 3 kohase statistika.

Kulud

1. Kesküsteemi, sidetaristu ja ühtse riikliku liidese loomise ja käigushoidmisega seotud kulud kaetakse liidu üldeelarvest.
2. Liikmesriigi olemasoleva piirikontrolliks vajaliku [...] taristu lõimimise, selle ühtse riikliku liidese sidumise ja ühtse riikliku liidese haldamisega seotud kulud kaetakse liidu üldeelarvest.

Välistatakse järgmised kulud:

- a) liikmesriikide projektijuhtimiskulud (koosolekud, lähetused, kontoriruumid);
 - b) riiklike süsteemide haldamine (ruumid, rakendamine, elektrienergia, jahutus);
 - c) riiklike süsteemide käigushoidmine (töötajad ja tugiteenuste lepingud);
 - d) olemasolevate piirikontrolli- [...] ja politseisüsteemide kohandamine riiklike sisenemis- ja lahkumissüsteemide jaoks;
 - e) riiklike riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemidega seotud projektijuhtimine;
 - f) liikmesriikide sidevõrkude projekteerimine, arendamine, rakendamine, käigushoidmine ja hooldamine;
 - g) automaatse piirikontrolli süsteemid, iseteenindussüsteemid ja e-väraavad.
3. Kesksete juurdepääsupunktide kulud, nagu on osutatud artiklites 26 ja 27, kannab vastavalt iga liikmesriik ja Europol. Kulud, mis tekivad nimetatud kesksete juurdepääsupunktide ühendamisel ühtse riikliku liidese ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga, kannab vastavalt iga liikmesriik ja Europol.

4. Iga liikmesriik ja Europol loob oma kuludega artikli [...] 1 lõike 2 rakendamiseks vajaliku tehnilise taristu ja hooldab seda, ning on kohustatud kandma kulud, mis tulenevad sel eesmärgil saadud juurdepääsust riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile.

Artikkel 59

Teatamine

1. Liikmesriigid teatavad komisjonile asutuse, kes on artiklis 49 osutatud vastutav töötleja.
2. Liikmesriigid teatavad eu-LISA-le artiklis 8 osutatud pädevad asutused, kellel on juurdepääs süsteemile andmete sisestamiseks, muutmiseks ja kustutamiseks ning päringute ja otsingute tegemiseks.
3. Liikmesriigid teatavad komisjonile ja eu-LISA-le nende poolt artiklis 26 osutatud määratud asutused ja kesksed juurdepääsupunktid ning teavitavad viivitamata nende mis tahes muutumisest.
4. Europol teatab komisjonile ja eu-LISA-le tema poolt artiklis 27 osutatud määratud asutuse ja keskse juurdepääsupunkti ning teavitab viivitamata nende mis tahes muutumisest.
5. eu-LISA teavitab komisjoni artikli 60 lõike 1 punktis b osutatud testimise edukast lõpuleviimisest.
6. Komisjon teeb lõike 1 kohaselt esitatud teabe kättesaadavaks liikmesriikidele ja üldsusele pidevalt ajakohastatava avaliku veebisaidi vahendusel.
- 6a. Komisjon avaldab lõigetes 3 ja 4 osutatud teabe igal aastal *Euroopa Liidu Teatajas* elektroonilisel kujul, mis on kättesaadav internetis ja mida ajakohastatakse viivitamata.

Kasutusele võtmine

1. Komisjon määrab riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutusele võtmise kuupäeva, kui on täidetud järgmised tingimused:
 - a) artiklis 33 osutatud aktid on vastu võetud;
 - b) eu-LISA on teatanud, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi põhjalik testimine on koostöös liikmesriikidega edukalt lõpule viidud;
 - c) liikmesriigid on artiklites 14–18 osutatud andmete kogumiseks ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi edastamiseks kinnitanud tehnilise ja õigusliku korra ning teavitanud neist komisjoni;
 - d) liikmesriigid on esitanud komisjonile artikli 59 lõigetes 1 ja 3 osutatud teated.

1a. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem rakendavad:

- a) liikmesriigid, mis kohaldavad Schengeni *acquis*'d täielikult, ning
- b) liikmesriigid, mis Schengeni *acquis*'d täielikult veel ei kohalda, ent mille puhul on täidetud kõik järgmised tingimused:
 - i) Schengeni kehtiva hindamiskorra kohaselt toimunud kontrollimine on edukalt lõpule viidud,
 - ii) Schengeni infosüsteemi käsitlevad Schengeni *acquis*' sätted on jõustatud kooskõlas asjaomaste ühinemislepingutega, ning
 - iii) viisainfosüsteemi käsitlevad Schengeni *acquis*' asjakohased sätted, mis on käesolevas määruses määratletud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi toimimiseks vajalikud, on jõustatud kooskõlas asjaomaste ühinemislepingutega.

- 1b. Lõike 1a kohaldamisalasse mittekuuluvad liikmesriigid ühendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga niipea, kui lõike 1 punktides b, c ja d ning lõike 1a punktis b osutatud tingimused on täidetud. Komisjon määrab kindlaks kuupäeva, millal riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem selles liikmesriigis tööle rakendatakse.
2. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu kooskõlas lõike 1 punktiga b tehtud testimise tulemustest.
3. Komisjoni otsus, millele on osutatud lõigetes 1 ja 1b, avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.
4. Liikmesriigid ja Europol hakkavad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutama alates komisjoni poolt kooskõlas lõikega 1 või vastavalt vajadusele kooskõlas lõikega 1b kindlaks määratud kuupäevast.

Artikkel 61

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Kõnealune komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 62

Nõuanderühm

eu-LISA loob nõuanderühma, kes nõustab ametit riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga seotud küsimustes, eelkõige seoses ameti iga-aastase tööprogrammi ja tegevusaruande koostamisega. Kavandamis- ja arendamisetapis kohaldatakse artikli 34 lõiget 2.

Artikkel 63

Koolitus

eu-LISA täidab riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi tehnilise kasutuse alase koolituse pakkumisega seotud ülesandeid kooskõlas määruse 1077/2011 asjakohaste sätetega.

Artikkel 63a

Praktiline käsiraamat

Komisjon teeb tihedas koostöös liikmesriikide, eu-LISA ja muude asjaomaste ametitega kättesaadavaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendamise ja haldamise praktilise käsiraamatu. Käsiraamatus on esitatud tehnilised ja tegevusjuhised, soovitusel ja parimad tavad. Komisjon võtab käsiraamatu vastu soovitusel vormis.

Artikkel 64

Järelevalve ja hindamine

1. eu-LISA tagab, et oleks kehtestatud menetlused riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi arendamise jälgimiseks planeerimise ja kuludega seotud eesmärkide alusel ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi toimimise kontrollimiseks tehniliste tulemuste, kulutasuvuse, turvalisuse ja teenuste kvaliteediga seoses seatud eesmärkide alusel.
2. eu-LISA esitab [*kuus kuud pärast käesoleva määruse jõustumist – Väljaannete Talitus: palun asendage tegeliku kuupäevaga*] ja seejärel riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi arendusetapis iga kuue kuu tagant Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles antakse ülevaade kesksüsteemi, ühtsete liidest ja nendevahelise sidetaristu arendamise seisust. Arendusetapi lõpetamisel esitatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruanne, milles selgitatakse üksikasjalikult eesmärkide, eelkõige planeerimise ja kuludega seotud eesmärkide saavutamist ning põhjendatakse lahknevu.
3. Tehnilise hoolduse eesmärgil on eu-LISA-l juurdepääs vajalikule teabele, mis on seotud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis tehtud andmetöötlustoimingutega.

4. Kaks aastat pärast riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamist ning seejärel iga kahe aasta tagant esitab eu-LISA Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile aruande riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi tehnilise toimimise, sealhulgas selle turvalisuse kohta.
5. Kolm aastat pärast riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamist ning seejärel iga nelja aasta tagant esitab komisjon riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kohta üldhinnangu. Üldhinnangus hinnatakse määruse kohaldamist; analüüsitakse saavutatud tulemusi, võttes arvesse seatud eesmärgid ja mõju põhiõigustele [...]; [...] hinnatakse tegevuse aluspõhimõtete jätkuvat kehtivust, riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi nõuetekohaseks toimimiseks vajalike biomeetriliste andmete piisavust, templite kasutamist artikli 19 lõikes 2 osutatud erandjuhtudel, artikli 54 kohaldamise praktilist mõju, [...] riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi turvalisust ja mis tahes mõju tulevasele tegevusele. Üldhinnangus [...] esitatakse kõik vajalikud soovitusel. Komisjon edastab hindamisaruanded Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Liikmesriigid ja Europol edastavad eu-LISA-le ja komisjonile lõigetes 4 ja 5 osutatud aruannete koostamiseks vajaliku teabe vastavalt komisjoni ja/või eu-LISA poolt eelnevalt kindlaksmääratud kvantitatiivsetele näitajatele. Nimetatud teave ei tohi kahjustada töömeetodeid ega sisaldada andmeid, mis avalikustaks määratud asutuste teabeallikate, töötajate või uurimistega seotud teavet.
7. eu-LISA annab komisjonile lõikes 5 osutatud üldhinnangu koostamiseks vajalikku teavet.
8. Iga liikmesriik ja Europol koostab igal aastal konfidentsiaalse teabe avaldamist käsitlevaid riiklikke õigusnorme järgides riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmetele õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tõhususe kohta aruande, mis sisaldab järgmist [...] statistikat:

- a) [...] kas päringud tehti isiku tuvastamiseks või riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete saamiseks ning [...] terroriakti või raske kuriteo liik;
- b) [...] esitatud põhjendused, millega argumenteeriti kahtlust, et [...] asjaomane isik kuulub käesoleva määruse kohaldamisalasse;
- c) käesoleva määruse artikli 29 lõike 2 punkti b kohaselt esitatud [...] põhjendused, miks päringuid ei tehta teiste liikmesriikide automaatse sõrmejälgede tuvastamise süsteemides vastavalt otsusele 2008/615/JSK;
- d) riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu saamiseks esitatud taotluste arv;
- e) selliste juhtumite arv ja liik, mille puhul riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil antud juurdepääs viis isiku eduka tuvastamiseni;
- f) selliste juhtumite arv ja liik, mille puhul kasutati [...] kiireloomulist [...] menetlust, sealhulgas juhtumid, kus keskne juurdepääsupunkt ei pidanud järelkontrolli käigus kiireloomulise menetluse kohaldamist õigustatuks.

eu-LISA töötab välja tüüpvormid käesolevas lõikes nimetatud teabe kogumise hõlbustamiseks. Nimetatud tüüpvormid tehakse liikmesriikidele kättesaadavaks.

Liikmesriikide ja Europol'i aastaaruanded edastatakse komisjonile järgmise aasta 30. juuniks.

Artikkel 65

Jõustumine ja kohaldatavus

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

Rahvusvahelised organisatsioonid, kellel on lubatud nõuda andmeid artikli 38 lõike 2 alusel

1. ÜRO organisatsioonid (nt ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet)
2. Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon (IOM)
3. Rahvusvaheline Punase Risti Komitee

Erisätted, mida kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, kes ületavad riigipiiri kehtiva raudteetransiiti hõlbustava dokumendi alusel

- 1) Erandina käesoleva määruse artikli 14 lõigetest 1–3 teevad piirikontrolliasutused kolmandate riikide kodanike puhul, kes ületavad riigipiiri kooskõlas määrusega (EÜ) nr 693/2003 väljastatud kehtiva raudteetransiiti hõlbustava dokumendi alusel, järgmist:
 - a) loovad/ajakohastavad nende isikliku toimiku, mis sisaldab käesoleva määruse artikli 15 lõike 1 punktides a, b ja c ette nähtud andmeid. Nende isiklikku toimikusse märgitakse samuti, et isikul on raudteetransiiti hõlbustav dokument. See tähendab automaatselt seda, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikku lisatakse märge, et raudteetransiiti hõlbustav dokument võimaldab mitmekordset sisenemist;
 - b) kannavad kõikide kehtiva raudteetransiiti hõlbustava dokumendi alusel toimunud riiki sisenemiste kohta riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmestikku käesoleva määruse artikli 14 lõike 2 punktide a–c alusel loetletud andmed ning märke, et sisenemine toimus raudteetransiiti hõlbustava dokumendi alusel.

Transiidi maksimaalse kestuse arvutamiseks loetakse selle kestuse algusajaks sisenemise kuupäeva ja aega. Süsteem arvutab lubatud transiidi lõppemise kuupäeva ja aja automaatselt kooskõlas määruse (EÜ) nr 693/2003 artikli 3 lõikega 2.
- 2) Samuti kantakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete hulka raudteetransiiti hõlbustava dokumendi alusel toimuval esimesel riiki sisenemisel raudteetransiiti hõlbustava dokumendi kehtivusaja lõppkuupäev.
- 3) Kolmandate riikide kodanike suhtes, kellel on kooskõlas määrusega (EÜ) nr 693/2003 väljastatud raudteetransiiti hõlbustav dokument, kohaldatakse *mutatis mutandis* käesoleva määruse artikli 14 lõikeid 3 ja 4.

- 4) Piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, ja liikmesriikide territooriumidel toimuval kontrollimisel kohaldatakse kolmandate riikide kodanike puhul, kes ületavad riigipiiri kehtiva raudteetransiiti hõlbustava dokumendi alusel, *mutatis mutandis* käesoleva määruse artiklites 21 ja 24 ning määruse (EÜ) nr 767/2008 artiklites 18 ja 19a sätestatud kontrollimist ja isikusamasuse tuvastamist, mida kohaldatakse nende kolmandate riikide kodanike puhul, kelle suhtes ei kohaldata viisanõuet.
- 5) Lõigete 1–4 sätteid ei kohaldata kolmandate riikide kodanike suhtes, kes ületavad riigipiiri kooskõlas määrusega (EÜ) nr 693/2003 väljastatud kehtiva raudteetransiiti hõlbustava dokumendi alusel, tingimusel et täidetud on järgmised kumulatiivsed tingimused:
- a) nad kasutavad transiidiks rongi;
 - b) nad ei lahku rongist liikmesriigi territooriumil.
-

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EL) 2016/399 riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutamise osas

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõike 2 punkti b,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määruses (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad),¹ on sätestatud liikmesriikide välispiiride ületamise tingimused, kriteeriumid ja üksikasjalikud normid.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad) (kodifitseeritud tekst) (ELT L 77, 23.3.2016, lk 1).

- (2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr XXX (millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem Euroopa Liidu liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeeluandmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused)¹ eesmärk on luua tsentraliseeritud süsteem lühiajaliseks [...] riigis viibimiseks liidu liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ning sisenemiskeeluandmete registreerimiseks.
- (3) Selleks et teha määruse (EL) 2016/399 kohast kolmandate riikide kodanike kontrolli, mis hõlmab kolmanda riigi kodaniku isikusamasuse kontrollimist ja/või tuvastamist ning selle kindlaks tegemiseks, et kolmanda riigi kodanik ei ole ületanud liikmesriikide territooriumil maksimaalset lubatud viibimise aega, peaksid piirivalveametnikud kasutama kogu kättesaadavat teavet, sealhulgas riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi andmeid, kui see on nõutav. Sellesse süsteemi salvestatud andmeid tuleks kasutada ka selle kontrollimiseks, kas ühekordset või mitmekordset viisat omavad kolmandate riikide kodanikud on järginud maksimaalset lubatud sisenemiste arvu.
- (3a) Teatavatel juhtudel peab kolmanda riigi kodanik andma piirikontrolli eesmärgil oma biomeetrilised andmed. Seetõttu tuleks muuta kolmandate riikide kodanikele kehtestatud riiki sisenemise tingimusi, nähes ette kohustuse selliseid biomeetrilisi andmeid anda. Kui kolmanda riigi kodanik keeldub biomeetriliste andmete andmisest isikliku toimiku koostamiseks või piirikontrolli teostamiseks, tuleks vastu võtta otsus riiki sisenemise keelamise kohta.
- (4) Selleks et tagada riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi täielik toimivus, tuleb [...] piiridel, kus rakendatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, teha riiki sisenemise ja riigist lahkumise kontrolle ühtlustatud viisil.
- (5) Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomisega kaasneb vajadus kohandada menetlusi, mida kasutatakse [...] isikute kontrollimiseks, kui nad ületavad piire, kus kõnealust süsteemi rakendatakse. Eelkõige on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi eesmärk kaotada lühiajaliseks riigis viibimiseks loa saanud kolmandate riikide kodanike reisidokumentide tembeldamine nende riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel, asendades selle riiki sisenemise ja riigist lahkumise elektroonilise registreerimisega otse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis. Templi löömine reisidokumenti juhul, kui kolmanda riigi kodanikul keelatakse riiki siseneda, siiski säilitatakse, kuna see puudutab kõrgema riskitasemega reisijaid. Peale selle tuleb piirikontrollimenetlustes arvesse võtta riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ning viisainfosüsteemi (VIS) koostalitlusvõime loomist. Lisaks annab riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem võimaluse kasutada lühikest aega riigis viibivate reisijate piiriületuste puhul uusi tehnoloogiaid.
- (5a) Eespool nimetatud menetluste kohandused peaksid hakkama kehtima liikmesriikides, mis kasutavad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi selle süsteemi töölerakendamise kuupäeval, mis on kindlaks määratud kooskõlas riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi käsitleva määrusega (EL) nr XXX.

¹ ELT L ...

- (5b) Erandina kõnealustest kohandustest peaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi mitte rakendav liikmesriik üleminekuajal, kuni tema ühendamiseni riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga, jätkama määruses (EL) 2016/399 sätestatud menetluste kohaldamist nii, nagu need kehtivad enne käesoleva määruse jõustumist. Nende menetluste hulgas peaks olema tembeldamise kohustuse säilitamine ning olemasolevad piirikontrollimenetlused, mille hulgas ei ole kontrollimist riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis. Läbipaistvuse ja õiguskindluse tagamiseks peaksid need menetlused olema esitatud lisas, mis tuleks sel eesmärgil lisada määrusele (EL) 2016/399.
- (6) Kuue kuu jooksul pärast riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamist peaksid piirivalveametnikud võtma arvesse liikmesriikide territooriumil viibimisi riiki sisenemisele või riigist lahkumisele eelnenud kuue kuu jooksul, kontrollides peale riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ka reisidokumentidesse löödud templeid. Sellised meetmed peaksid võimaldama nõutavaid kontrollimisi neil juhtudel, kui isik on saanud lühiajalise liikmesriikide territooriumil viibimise loa riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamisele eelnenud kuue kuu jooksul. Peale selle on vaja kehtestada erisätted neile isikutele, kes on liikmesriikide territooriumile sisenenud ega ole sealt enne süsteemi töölerakendamist veel lahkunud. Neil juhtudel tuleks viimane sisenemine liikmesriikide territooriumilt lahkumisel registreerida ka riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis.
- (7) Võttes arvesse, et piiri ületavate kolmandate riikide kodanike arv on liikmesriigiti ja liikmesriikide eri piiripunktides erinev, peaks liikmesriikidel olema võimalus otsustada, kas ja mil määral nad soovivad kasutada selliseid tehnoloogiaid nagu automaatsed piirikontrollisüsteemid, iseteeninduspunktid ja e-värvad. Selliste tehnoloogiate kasutamise korral tuleks tagada riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel välispiiridel ühtlustatud kontrollide tegemine ning asjakohasel tasemel turvalisus.
- (8) Peale selle tuleb kindlaks määrata piirivalveametnike ülesanded ja rollid selliste tehnoloogiate kasutamisel. Sellega seoses tuleks tagada piiril tehtava automaatse kontrolli tulemuste kättesaadavus piirivalveametnikele, et nad saaksid teha asjakohaseid otsuseid. Veel tuleb jälgida seda, kuidas reisijad kasutavad automaatseid piirikontrollisüsteeme, iseteeninduspunkte ja e-värvaid, et vältida petturlikku käitumist ja kasutamist. Selle jälgimisel peaksid piirivalveametnikud samuti pöörama erilist tähelepanu alaealistele ja neil peaks olema võimalus tuvastada kaitset vajavad isikud.

- (9) Liikmesriigid peaksid ühtlasi saada kehtestada vabatahtlikke riiklikke lihtsustusprogramme, et eelkontrolli läbinud kolmandate riikide kodanike suhtes saaks nende riiki sisenemisel kohaldada erandeid põhjalikest kontrollidest. Selliste riiklike lihtsustusprogrammide kasutamise korral tuleks tagada nende ühtlustatud kehtestamine ja asjakohasel tasemel turvalisus.
- (10) Käesoleva määruse kohaldamine ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/38/EÜ¹ kohaldamist.
- (10a) [...] Vastavalt määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 28 lõikele 2 on konsulteeritud Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse 21. septembril 2016.
- (11) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt muudatuste tegemist määruse (EL) 2016/399 kehtivatesse normidesse, saab saavutada ainult liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Samas artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (12) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldata. Arvestades, et käesolev määrus põhineb Schengeni *acquis*'l, otsustab Taani kõnealuse protokolli artikli 4 kohaselt kuue kuu jooksul pärast nõukogu otsuse tegemist käesoleva määruse kohta, kas ta rakendab seda oma siseriiklikus õiguses.
- (13) Käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Ühendkuningriik ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2000/365/EÜ²; seetõttu ei osale Ühendkuningriik käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldata.
- (14) Käesoleva määrusega arendatakse edasi Schengeni *acquis*' sätteid, milles Iirimaa nõukogu otsuse 2002/192/EÜ³ kohaselt ei osale; seetõttu ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldata.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil (ELT L 158, 30.4.2004, lk 77).

² Nõukogu 29. mai 2000. aasta otsus 2000/365/EÜ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 131, 1.6.2000, lk 43).

³ Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

- (15) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni *acquis*’ sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises)¹ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ² artikli 1 punktis A osutatud valdkonda.
- (16) Šveitsi puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)³ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ⁴ artikli 1 punktis A osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2008/146/EÜ⁵ artikliga 3.

¹ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

² Nõukogu 17. mai 1999. aasta otsus 1999/437/EÜ Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis*’ sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31).

³ ELT L 53, 27.2.2008, lk 52.

⁴ Nõukogu 17. mai 1999. aasta otsus 1999/437/EÜ Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis*’ sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31).

⁵ Nõukogu 28. jaanuari 2008. aasta otsus 2008/146/EÜ sõlmida Euroopa Ühenduse nimel Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (ELT L 53, 27.2.2008, lk 1).

- (17) Liechtensteini puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahel allakirjutatud protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)¹ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ² artikli 1 punktis A osutatud valdkonda koostoimes nõukogu otsuse 2011/350/EL³ artikliga 3.
- (17a) [Bulgaaria, Horvaatia, Küprose ja Rumeenia puhul kujutavad käesoleva määruse VISi käsitlevad sätted endast Schengeni *acquis*'l põhinevaid või muul viisil sellega seotud sätteid vastavalt 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 2, 2005. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 2 ja 2011. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 2 tähenduses.]
- (18) Seepärast tuleks määrust (EL) 2016/399 vastavalt muuta,

¹ ELT L 160, 18.6.2011, lk 21.

² Nõukogu 17. mai 1999. aasta otsus 1999/437/EÜ Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis*' sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31).

³ Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus 2011/350/EL, Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, seoses sisepiiridel piirikontrolli kaotamise ja isikute liikumisega (ELT L 160, 18.6.2011, lk 19).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EL) 2016/399 muudetakse järgmiselt.

(1) Artiklile 2 lisatakse punktid 22, 23, 24 ja 25:

„22. „riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem“ – süsteem, mis on loodud vastavalt [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr [...]°XXX, millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem Euroopa Liidu liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeeluandmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused;

23. „iseteenindussüsteem“ – automaatne süsteem, mis teeb kõik kontrollid või osa kontrollide, mida isiku suhtes piiril kohaldatakse, ning mida võib kasutada andmete eelregistreerimiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis;

24. „e-värav“ – elektrooniliselt käitav taristu, kus toimub [...] piiri tegelik ületamine;

25. „automaatne piirikontrollisüsteem“ – süsteem, mis võimaldab automaatset piiriületust ning koosneb iseteenindussüsteemist ja e-väravast.“

1a) Lisatakse artikli 6 lõike 1 punkt f:

„f) nad annavad biomeetrilisi andmeid, kui see on nõutav:

- i) isikliku toimiku koostamiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis kooskõlas [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artiklitega 14 ja 15;
- ii) piirikontrolli teostamiseks kooskõlas käesoleva määruse artikli 8 lõike 3 punkti a alapunktiga i ja punkti g alapunktiga i, [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 21 lõigetega 2 ja 4 või vastavalt vajadusele määruse (EÜ) nr 767/2008 artikliga 18.“

(2) Lisatakse artikkel 6a:

„Artikkel 6a

Kolmandate riikide kodanikud, kelle andmed sisestatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi

1. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi sisestatakse [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artiklite 14, 15, 17 ja 18 kohaselt järgmistesse kategooriatesse kuuluvate isikute riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmed:
 - a) kolmandate riikide kodanikud, kes on saanud artikli 6 lõike 1 kohaselt lühiajalise riigis viibimise loa [või ringreisiviisa];
 - b) liidu kodanike kolmandate riikide kodanikest pereliikmed, kelle suhtes kohaldatakse direktiivi 2004/38/EÜ ja kellel puudub nimetatud direktiivi kohane elamisloakaart;
 - c) kolmandate riikide kodanikud, kes on liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavate kolmandate riikide kodanike pereliikmed või kellel on ühelt poolt liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt kolmanda riigi vahelise lepingu alusel vaba liikumise õigus, mis on samaväärne liidu kodanike vastava õigusega, ning kellel ei ole direktiivi 2004/38/EÜ kohast elamisloakaarti või kohaldatava lepingu kohast elamisluba.
2. Andmed nende kolmandate riikide kodanike kohta, kellel on käesoleva määruse artikli 14 kohaselt keelatud riiki siseneda lühiajaliseks viibimiseks [või ringreisiviisa alusel], sisestatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 16 kohaselt.
3. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ei sisestata järgmistesse kategooriatesse kuuluvate isikute andmeid:
 - a) liidu kodanike kolmandate riikide kodanikest pereliikmed, kelle suhtes kohaldatakse direktiivi 2004/38/EÜ ja kellel on nimetatud direktiivi kohane elamisloakaart;

- b) kolmandate riikide kodanikud, kes on liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavate kolmandate riikide kodanike pereliikmed või kellel on ühelt poolt liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt kolmanda riigi vahelise lepingu alusel vaba liikumise õigus, mis on samaväärne liidu kodanike vastava õigusega, ning kellel on direktiivi 2004/38/EÜ kohane elamisloakaart või kohaldatava lepingu kohane elamisluba;
- b1) artikli 2 punktis 16 osutatud elamislubade omanikud, välja arvatud käesoleva lõike punktides a ja b osutatud isikud;
- b2) pikaajalise viisa omanikud;
- b3) kolmandate riikide kodanikud, kes liiguvad kooskõlas direktiiviga 2014/66/EL¹ või direktiiviga (EL) 2016/801², kuna nende direktiividega on kehtestatud konkreetsed ELi-sisesed liikuvusskeemid;
- c) Andorra, Monaco ja San Marino kodanikud ning Vatikani Linnriigi väljastatud passi kasutajad;
- d) isikud või isikute kategooriad, kes on piiridel tehtavast kontrollist vabastatud või kelle suhtes kohaldatakse lihtsustatud piiriületuskorda:
- i) riigipead, valitsusjuhid ja riikide valitsuse liikmed koos neid saatvate abikaasadega, monarhid ja muud kuningliku perekonna kõrged liikmed ning nende delegatsioonide liikmed vastavalt VII lisa punktile 1;
 - ii) lennukite piloodid ja muud meeskonnaliikmed vastavalt VII lisa punktile 2;

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/66/EL kolmandate riikide kodanike liikmesriiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta ettevõtjasisese üleviimise korral (ELT L 157, 27.5.2014, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/801 kolmandate riikide kodanike teadustegevuse, õpingute, praktika, vabatahtliku teenistuse, õpilasvahetuse programmides või haridusprojektides osalemise ja *au pair*'ina töötamise eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 132, 21.5.2016, lk 21).

- iii) meremehed vastavalt VII lisa punktile 3 ning meremehed, kes viibivad liikmesriigi territooriumil ainult siis, kui nende laev teeb seal lühiajalise peatuse, ja kui nad viibivad selle sadama piirkonnas, kus nende laev peatub;
- iv) piirialatöötajad vastavalt VII lisa punktile 5;
- v) hädaolukorras tegutsevad päästeteenistuse töötajad, politseiametnikud ja tuletõrjemeeskonna liikmed ning piirivalveametnikud vastavalt VII lisa punktile 7;
- vi) avamerel töötajad vastavalt VII lisa punktile 8;
- vii) merematkalaevade meeskonnaliikmed ja reisijad vastavalt VI lisa punktidele 3.2.1, 3.2.2 ja 3.2.3;
- viii) lõbusõidulaevade pardal viibivad isikud, kelle suhtes ei kohaldata piirikontrolli vastavalt VI lisa punktidele 3.2.4, 3.2.5 ja 3.2.6;
- e) isikud, kes vastavalt artikli 5 lõikele 2 on vabastatud kohustusest ületada välispiiri ainult piiripunktide kaudu nende kindlaksmääratud lahtiolekuajal;
- f) isikud, kes esitavad piiriületuseks kehtiva kohaliku piiriliikluse loa vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1931/2006;
- g) rahvusvaheliste reisi- ja kaubarongide personal;
- h) isikud, kes esitavad piiriületuseks
 - i) kooskõlas määrusega (EÜ) nr 693/2003 väljastatud kehtiva raudteetransiiti hõlbustava dokumendi, või
 - ii) kooskõlas määrusega (EÜ) nr 693/2003 väljastatud kehtiva raudteetransiiti hõlbustava dokumendi selle kohta, et nad kasutavad transiidiks rongi ning ei lahku rongist liikmesriigi territooriumil.

Punktides a ja b osutatud pereliikmete andmeid ei sisestata riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi isegi siis, kui nad ei reisi koos ega ühine liidu kodanikuga või vaba liikumise õigust omava kolmanda riigi kodanikuga.“

(3) Artiklit 8 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 2 esimesele lõigule lisatakse järgmine lause:

[„Kui reisidokumendil on elektrooniline andmekandja (kiip), kinnitatakse kiibile salvestatud andmete autentsust ja terviklust, kasutades täielikku kehtivat sertifitseerimisahelat, välja arvatud juhul, kui see on võimatu kas tehnilistel põhjustel või – kolmanda riigi väljastatud reisidokumendi puhul – kehtivate sertifikaatide puudumise tõttu.“]

b) lõiget 3 muudetakse järgmiselt:

i) punkti a alapunktid i, ii ja iii asendatakse järgmistega:

[„i) kolmanda isiku isikusamasuse ja kodakondsuse ning reisidokumendi kehtivuse ja autentsuse kontrollimist, tehes päringuid asjaomastes andmebaasides ja eelkõige järgmistes andmebaasides:

- (1) Schengeni infosüsteem;
- (2) Interpoli varastatud ja kaotatud reisidokumentide andmebaas;
- (3) siseriiklikud andmebaasid, mis sisaldavad teavet varastatud, õigusvastaselt omandatud, kaotatud ja kehtetuks tunnistatud reisidokumentide kohta.

See kontroll hõlmab reisidokumendi põhjalikku uurimist võltsimis- ja järeletegemistunnuste avastamiseks.]

Välja arvatud nende kolmandate riikide kodanike puhul, kelle isiklik toimik on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis juba registreeritud, hõlmab see kontroll juhul, kui reisidokumendi elektroonilisele salvestusseadmele (kiibile) on salvestatud näokujutis ja kui kiibile salvestatud näokujutis on [...] tehniliselt kättesaadav, kiibile salvestatud näokujutise kontrolli selle kujutise ja asjaomase kolmanda riigi kodaniku tegeliku näokujutise elektroonilise võrdlemise teel. Kui see on tehniliselt ja õiguslikult võimalik, võib seda kontrolli teha, kontrollides tegelikke sõrmejälgi kiibile salvestatud sõrmejälgedega.

ii) kontrollimist, kas reisidokumendiga on vajaduse korral kaasas nõutav viisa, [ringreisiviisa], pikaajaline viisa või elamisluba.

Kui elamisloal on elektrooniline andmekandja (kiip), kinnitatakse kiibile salvestatud andmete autentsust ja terviklust, kasutades täielikku kehtivat sertifitseerimisahelat, välja arvatud juhul, kui see on tehnilistel põhjustel võimatu. Põhjalik kontroll riiki sisenemisel hõlmab ka elamisloa või pikaajalise viisa kehtivuse korrapärast kontrollimist, tehes Schengeni infosüsteemis (SIS) ja muudes asjaomastes andmebaasides päringuid üksnes varastatud, õigusvastaselt omandatud, kaotatud ja kehtetuks tunnistatud dokumentide kohta.^[1]

iii) nende isikute puhul, kelle riiki sisenemine või sisenemiskeeld tuleb käesoleva määruse artikli 6a kohaselt registreerida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, isiku isikusamasuse kontrollimist kooskõlas [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 21 lõikega 2 ja vajaduse korral isiku tuvastamist kooskõlas [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 21 lõikega 4.“

ii) punkti a alapunkti iii järele lisatakse alapunkt iii a:

¹ Neid lõikeid võidakse pärast ettepaneku COM(2015)670/2 vastuvõtmist veelgi muuta.

„iii a) nende isikute puhul, kelle riiki sisenemine või sisenemiskeeld tuleb käesoleva määruse artikli 6a kohaselt registreerida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, selle kindlakstegemist, kas kolmanda riigi kodanikul on liikmesriikide territooriumil maksimaalse lubatud viibimise aeg juba täis saanud või ta on selle ületanud, ja ühekordset või kahekordset viisat omavate kolmandate riikide kodanike puhul kontrollimist, kas nad on järginud maksimaalset lubatud sisenemiste arvu, tehes riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis päringuid kooskõlas [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikliga 21.“;

iii) punkt b asendatakse järgmisega:

„b) kui kolmanda riigi kodanikul on artikli 6 lõike 1 punktis b osutatud viisa [või ringreisiviisa], hõlmab põhjalik kontroll riiki sisenemisel ka viisa [või ringreisiviisa] autentsuse, territoriaalse ja ajalise kehtivuse ning staatuse ja vajaduse korral viisa [või ringreisiviisa] omaniku isikusamasuse kontrollimist, tehes päringuid viisainfosüsteemis (VIS) vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 767/2008¹ artiklile 18;“

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VISi määrus).“

iv) punkti g alapunkt i asendatakse järgmisega:

„i) kontrollimist, kas kolmanda riigi kodanikul on piiriületuseks vajalik dokument ja kas dokumendiga on vajaduse korral kaasas nõutav viisa [või ringreisiviisa], pikaajaline viisa või elamisluba. Dokumendi kontrollimine hõlmab päringute tegemist asjaomastes andmebaasides, eelkõige Schengeni infosüsteemis, Interpoli varastatud ja kaotatud reisidokumentide andmebaasis ning siseriiklikes andmebaasides, mis sisaldavad teavet varastatud, õigusvastaselt omandatud, kaotatud ja kehtetuks tunnistatud reisidokumentide kohta.^[1] [...] Välja arvatud nende kolmandate riikide kodanike puhul, kelle isiklik toimik on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis juba registreeritud, hõlmab see kontroll juhul, kui reisidokumendi elektroonilisele salvestusseadmele (kiibile) on salvestatud näokujutis ja kui kiibile salvestatud näokujutis on [...] tehniliselt kättesaadav, kiibile salvestatud näokujutise kontrolli selle kujutise ja asjaomase kolmanda riigi kodaniku tegeliku näokujutise elektroonilise võrdlemise teel. Kui see on tehniliselt ja õiguslikult võimalik, võib seda kontrolli teha, kontrollides tegelikke sõrmejälgi kiibile salvestatud sõrmejälgedega.“

v) punktile g lisatakse alapunktid iv ja v:

„iv) nende isikute puhul, kelle riigist lahkumine tuleb käesoleva määruse artikli 6a kohaselt registreerida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, isiku isikusamasuse kontrollimist kooskõlas [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 21 lõikega 2 ja vajaduse korral isiku tuvastamist kooskõlas [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 21 lõikega 4;

v) nende isikute puhul, kelle riigist lahkumine tuleb käesoleva määruse artikli 6a kohaselt registreerida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, selle kindlaks tegemist, et kolmanda riigi kodanik ei ole ületanud liikmesriikide territooriumil maksimaalset lubatud viibimise aega, tehes riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis päringuid vastavalt [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 21 lõikele 3.“

¹ Sama tingimus on sätestatud ettepanekus (COM(2015)670/2), millega muudetakse Schengeni piirieeskirjade artiklit 7, ja sellest saab vaba liikumise õigust omavate isikute kohustusliku kontrolli osa. Olenevalt vastuvõetud teksti lõplikust versioonist võidakse seda lauset muuta.

vi) punkti h alapunkt ii jäetakse välja;

vii) punkt i asendatakse järgmisega:

„i[...] selleks, et tuvastada iga isik, kes ei täida või enam ei täida liikmesriikide territooriumile sisenemise või seal viibimise või elamise tingimusi, võib teha päringuid VISis vastavalt määruse (EÜ) nr 767/2008 artiklile 20 ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis vastavalt [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artiklile 25.“

viii) lisatakse lõige 9:

“9.[...] Igal kolmanda riigi kodanikul on õigus küsida piirivalveametnikult riiki sisenemisel tehtava piirikontrolli ajal teavet oma lubatud viibimisaja järelejäänud päevade maksimaalse arvu kohta, milles on arvesse võetud [...] viisa {või ringreisiviisa} alusel lubatud riiki sisenemiste arv ja viibimise kestus, ning saada nimetatud juhul piirivalveametnikult sellist teavet.“

(4) Lisatakse artikkel 8a:

„Artikkel 8a

Automaatsete piirikontrollisüsteemide kasutamine ELi/EMP/Šveitsi kodanike ja elamisloakaarti omavate kolmandate riikide kodanike puhul

1. Automaatseid piirikontrollisüsteeme võib lubada kasutada järgmistesse kategooriatesse kuuluvatel isikutel, juhul kui lõikes 2 loetletud tingimused on täidetud:

- a) liidu kodanikud ELi toimimise [...] lepingu artikli 20 lõike 1 tähenduses;
- b) kolmandate riikide kodanikud, kes omavad ühelt poolt liidu ja tema liikmesriikide ning teiselt poolt selliste kolmandate riikide vahel sõlmitud kokkulepete alusel liidu kodanikega võrdset vaba liikumise õigust;

- c) liidu kodaniku pereliikmetest kolmandate riikide kodanikud, kelle suhtes kohaldatakse direktiivi 2004/38/EÜ ja kellel on nimetatud direktiivis osutatud elamisloakaart;
- d) kolmandate riikide kodanike, kes omavad liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust, kolmandate riikide kodanikest pereliikmed, kellel on direktiivis 2004/38/EÜ osutatud elamisloakaart.

2. Automaatsete piirikontrollisüsteemide kasutamise lubamiseks peavad olema täidetud järgmised kumulatiivsed tingimused:

- a) [...] reisidokumendil on elektrooniline andmekandja (kiip) ja kiibile salvestatud andmete autentsust ja terviklust kinnitatakse täielikku kehtivat sertifitseerimisahelat kasutades;
- b) [...] reisidokumendi kiibile on salvestatud näokujutis, mis on automaatse piirikontrollisüsteemi kaudu tehniliselt kättesaadav, et kontrollida reisidokumendi omaniku isikusamasust kiibile salvestatud näokujutise ja tegeliku näokujutise võrdlemise teel; kui see on tehniliselt ja õiguslikult võimalik, võib seda kontrolli teha, kontrollides tegelikke sõrmejälgi reisidokumendi kiibile salvestatud sõrmejälgedega;
- c) peale selle peavad liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavad kolmandate riikide kodanikud, kellel on kehtiv elamisloakaart, täitma järgmised tingimused:
 - i) [...] elamisloakaardil on elektrooniline andmekandja (kiip) ja kiibile salvestatud andmete autentsust ja terviklust kinnitatakse täielikku kehtivat sertifitseerimisahelat kasutades;
 - ii) [...] elamisloakaardi kiibile on salvestatud näokujutis, mis on automaatse piirikontrollisüsteemi kaudu tehniliselt kättesaadav, et kontrollida [...] elamisloakaardi omaniku isikusamasust kiibile salvestatud näokujutise ja tegeliku näokujutise võrdlemise teel; kui see on tehniliselt ja õiguslikult võimalik, võib seda kontrolli teha, kontrollides tegelikke sõrmejälgi elamisloakaardi kiibile salvestatud sõrmejälgedega.

3. Kui käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud tingimused on täidetud, võib artikli 8 lõikes 2 ette nähtud, riiki sisenemisel või riigist lahkumisel piiril tehtavate kontrollide ja piiriületuse enda puhul kasutada automaatset piirikontrollisüsteemi. Kui kasutatakse automaatset piirikontrollisüsteemi, tuleb isikute riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel piiril süstemaatiliselt kindlaks teha, sealhulgas asjaomastes liidu ja riiklikes andmebaasides ja eelkõige Schengeni infosüsteemis päringuid tehes, et piiri ületav isik ei kujuta endast tõelist, vahetut ja piisavalt tõsist ohtu sisejulgeolekule, avalikule korrale, liikmesriikide rahvusvahelistele suhetele või rahvatervisele¹].
4. Isiku riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel iseteenindussüsteemi abil piiril tehtud kontrolli tulemused tehakse kättesaadavaks piirivalveametnikule. [...] See piirivalveametnik kontrollib piirikontrolli tulemusi ning annab nende tulemuste põhjal loa riiki siseneda või riigist lahkuda või suunab isiku piirivalveametniku juurde põhjalikuma kontrolli tegemiseks.
5. Isik suunatakse piirivalveametniku juurde järgmistel juhtudel:
- a) kui üks lõikes 2 loetletud tingimustest ei ole täidetud;
 - b) kui artikli 8 lõikes 2 ette nähtud, riiki sisenemisel või riigist lahkumisel tehtud kontrollide tulemused seavad kahtluse alla isiku isikusamasuse või kui selle tulemusel selgub, et isik kujutab endast tõelist, vahetut ja piisavalt tõsist ohtu sisejulgeolekule, avalikule korrale, liikmesriigi rahvusvahelistele suhetele või rahvatervisele;
 - c) kahtluse korral.
6. Ilma et see piiraks lõike 4 kohaldamist, võib piiriületuste üle järelevalvet tegev piirivalveametnik suunata automaatset piirikontrollisüsteemi kasutavad isikud piirivalveametniku juurde ka muudel põhjustel.

¹ Sama tingimus on sätestatud ettepanekus (COM(2015)670/2), millega muudetakse Schengeni piirieeskirjade artiklit 7 (pärast kodifitseerimist käesolev artikkel 8), ja sellest saab vaba liikumise õigust omavate isikute kohustusliku kontrolli osa. Olenevalt vastuvõetud teksti lõplikust versioonist võib see lause ülearuseks/mitteasjakohaseks osutuda.

7. Automaatsete piirikontrollisüsteemide kasutamise üle teostab järelevalvet piirivalveametnik, kelle ülesanne on kasutajaid jälgida ja avastada süsteemi sobimatu, petturlik või väärkasutamine.“

(5) Lisatakse artikkel 8b:

„Artikkel 8b

Automaatsete piirikontrollisüsteemide kasutamine elamisluba omavate kolmandate riikide kodanike puhul

1. Elamisluba omavatel kolmandate riikide kodanikel [...] võib olla lubatud kasutada automaatseid piirikontrollisüsteeme, kui on täidetud järgmised kumulatiivsed tingimused:
 - a) [...] reisidokumendil on elektrooniline andmekandja (kiip) ja kiibile salvestatud andmete autentsust ja terviklust kinnitatakse täielikku kehtivat sertifitseerimisahelat kasutades;
 - b) [...] reisidokumendi kiibile on salvestatud näokujutis, mis on automaatse piirikontrollisüsteemi kaudu tehniliselt kättesaadav, et kontrollida reisidokumendi omaniku isikusamasust kiibile salvestatud näokujutise ja tegeliku näokujutise võrdlemise teel; kui see on tehniliselt ja õiguslikult võimalik, võib seda kontrolli teha, kontrollides tegelikke sõrmejälgi reisidokumendi kiibile salvestatud sõrmejälgedega;
 - c) [...] elamisloal on elektrooniline andmekandja (kiip) ja kiibile salvestatud andmete autentsust ja terviklust kinnitatakse täielikku kehtivat sertifitseerimisahelat kasutades;
 - d) [...] elamisloa kiibile on salvestatud näokujutis, mis on automaatse piirikontrollisüsteemi kaudu tehniliselt kättesaadav, et kontrollida [...] elamisloa omaniku isikusamasust kiibile salvestatud näokujutise ja tegeliku näokujutise võrdlemise teel; kui see on tehniliselt ja õiguslikult võimalik, võib seda kontrolli teha, kontrollides tegelikke sõrmejälgi elamisloa kiibile salvestatud sõrmejälgedega.

2. Kui lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud, võib riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel piiril tehtavate kontrollide ja piiriületuste puhul kasutada automaatset piirikontrollisüsteemi. Eelkõige:
- a) kohaldatakse elamisluba omavate kolmandate riikide kodanike suhtes riiki sisenemisel artikli 8 lõikes 2 ja artikli 8 lõike 3 punkti a alapunktides i, ii [...] ja vi osutatud kontrolle piiril;
 - b) kohaldatakse elamisluba omavate kolmandate riikide kodanike suhtes riigist lahkumisel artikli 8 lõikes 2 ja artikli 8 lõike 3 punkti g alapunktides i, ii ja iii osutatud kontrolle piiril.
3. Isiku riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel iseteenindussüsteemi abil piiril tehtud kontrolli tulemused tehakse kättesaadavaks piirivalveametnikule. [...] See piirivalveametnik kontrollib piirikontrolli tulemusi ning annab nende tulemuste põhjal loa riiki siseneda või riigist lahkuda või suunab isiku piirivalveametniku juurde põhjalikuma kontrolli tegemiseks.
4. Isik suunatakse piirivalveametniku juurde järgmistel juhtudel:
- a) kui üks või mitu lõikes 1 loetletud tingimustest ei ole täidetud;
 - b) kui lõikes 2 sätestatud, riiki sisenemisel või riigist lahkumisel tehtud kontrollide tulemused seavad kahtluse alla isiku isikusamasuse või kui selle tulemusel selgub, et isik kujutab endast ohtu sisejulgeolekule, avalikule korrale, liikmesriigi rahvusvahelistele suhetele või rahvatervisele;
 - c) kui lõikes 2 sätestatud, riiki sisenemisel või riigist lahkumisel tehtud kontrollide tulemusel selgub, et üks või mitu riiki sisenemise või riigist lahkumise tingimust ei ole täidetud;
 - d) kahtluse korral;
5. Ilma et see piiraks lõike 4 kohaldamist, võib piiriületuste üle järelevalvet tegev piirivalveametnik suunata automaatset piirikontrollisüsteemi kasutavad isikud piirivalveametniku juurde ka muudel põhjustel.

6. Automaatsete piirikontrollisüsteemide kasutamise üle teostab järelevalvet piirivalveametnik, kelle ülesanne on kasutajaid jälgida ja avastada süsteemi sobimatu, petturlik või väärkasutamine.“

(6) Lisatakse artikkel 8c:

„Artikkel 8c

Iseteenindussüsteemide kasutamine andmete eelregistreerimiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis

1. Isikud, kelle piiriületus tuleb artikli 6a kohaselt registreerida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, võivad kasutada iseteenindussüsteeme, et eelregistreerida kõnealuses süsteemis oma isikliku toimiku andmed [...], millele on osutatud käesoleva artikli lõike 4 punktis a, kui on täidetud järgmised kumulatiivsed tingimused:
 - a) [...] reisidokumendil on elektrooniline andmekandja (kiip) ja kiibile salvestatud andmete autentsust ja terviklust kinnitatakse täielikku kehtivat sertifitseerimisahelat kasutades;
 - b) [...] reisidokumendi kiibile on salvestatud näokujutis, mis on [...] iseteenindussüsteemi kaudu tehniliselt kättesaadav, et kontrollida reisidokumendi omaniku isikusamasust kiibile salvestatud näokujutise või tegeliku näokujutise võrdlemise teel; kui see on tehniliselt ja õiguslikult võimalik, võib seda kontrolli teha, kontrollides tegelikke sõrmejälgi reisidokumendi kiibile salvestatud sõrmejälgedega.
2. Vastavalt lõikele 1 kontrollib iseteenindussüsteem, kas isik on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis varem registreeritud, ja kolmanda riigi kodaniku isikusamasust vastavalt [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 21 lõikele 2].
3. Kooskõlas [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 21 lõikega 4 toimub tuvastamine iseteenindussüsteemi abil vastavalt [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artiklile 25 [...].

a) [...]

b) [...]

c) [...]

Lisaks sellele kohaldatakse juhul, kui tuvastamine toimub riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi abil, kooskõlas [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 21 lõikega 4 järgmisi sätteid:

- a) nende kolmandate riikide kodanike puhul, kelle suhtes kohaldatakse välispiiride ületamisel viisanõuet, kontrollitakse juhul, kui VISis määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 18 lõikes 1 osutatud andmetega tehtud päringu tulemusel selgub, et isik on VISis registreeritud, isiku sõrmejälgi VISis olevate sõrmejälgedega võrdlemise teel vastavalt määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 18 lõikele 5. [...] Kui isiku käesoleva artikli lõike 2 kohane kontrollimine ebaõnnestub, kasutab piirivalvur [...] määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 20 kohaseks tuvastamiseks VISi andmeid;
- b) nende kolmandate riikide kodanike puhul, kelle suhtes ei kohaldata välispiiride ületamisel viisanõuet ja kelle andmeid ei leita [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 25 kohase tuvastamise käigus riiki sisenemise ja riigist sisenemise süsteemist, tehakse VISis päringuid vastavalt määruse (EÜ) nr 767/2008 artiklile 19a.

4. Kui isiku andmed ei ole lõigete 2 ja 3 kohaselt riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud, kohaldatakse järgmisi sätteid:

- a) kolmandate riikide kodanikud, kelle suhtes kohaldatakse välispiiride ületamisel viisanõuet, eelregistreerivad iseteenindussüsteemi abil riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 14 lõikes 1, artikli 14 lõike 2 punktides c, d, e, f ja [g] loetletud andmed ja vajaduse korral artikli 14 lõikes 6 osutatud andmed ning kolmandate riikide kodanikud, kelle suhtes ei kohaldata välispiiride ületamisel viisanõuet, eelregistreerivad iseteenindussüsteemi abil riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 15 lõike 1 punktis a, b ja c ning artikli 14 lõike 2 punktis c loetletud andmed ning vajaduse korral artikli 15 lõike 1 punktis d osutatud andmed;

b) seejärel suunatakse isik piirivalveametniku juurde, kes:

i) [...] juhul, kui kõiki vajalikke andmeid ei olnud võimalik saada iseteeninduspunkti kaudu, eelregistreerib asjaomased andmed;

ii) [...] kontrollib:

[...]1) kas iseteenindussüsteemis kasutatud reisidokument vastab piirivalveametniku ees seisva isiku omanduses olevale;

[...]2) kas asjaomase isiku tegelik näokujutis vastab iseteenindussüsteemi abil salvestatud näokujutisele;

[...]3) ja nende isikute puhul, kellel ei ole määruse (EÜ) nr 539/2001 kohaselt nõutavat viisat, kas asjaomase isiku tegelikud sõrmejäljed vastavad iseteenindussüsteemi abil salvestatud sõrmejälgedele;

iii [...]) kui on tehtud riiki lubamise või sisenemise keelamise otsus, kinnitab [...] käesoleva lõike punktis a osutatud andmed ning lisab [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 14 lõike 2 punktides a ja b [...] või artikli 16 lõike 2 punktides a, b, c ja d [...] ette nähtud andmed.

5. Kui isiku andmed registreeritakse lõigetes 2 ja 3 [...] sätestatud toimingute tulemusel riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, kontrollib iseteenindussüsteem, kas mingeid [...] käesoleva artikli lõike 4 punktis a osutatud andmeid on vaja ajakohastada. [...].

6. Kui lõike 5 kohase kontrollimise tulemusel ilmneb, et isikul on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis juba [...] isiklik toimik, kuid tema [...] andmeid tuleb ajakohastada, kohaldatakse järgmisi sätteid:

a) isik eelregistreerib ajakohastatud andmed iseteenindussüsteemi abil riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis;

- b) isik suunatakse piirivalveametniku juurde. Piirivalveametnik kontrollib iseteenindussüsteemi abil eelregistreeritud ajakohastatud andmete nõuetekohasust ja ajakohastab isikliku toimiku pärast riiki lubamise või sisenemise keelamise otsust vastavalt [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 13 lõikele 2.

7. Iseteenindussüsteemide kasutamist jälgib piirivalveametnik, kelle ülesanne on avastada süsteemi mis tahes sobimatu, petturlik või väärkasutamine.“

(7) Lisatakse artikkel 8d:

„Artikkel 8d

Iseteenindussüsteemide ja/või e-värvate kasutamine nende kolmandate riikide kodanike piiriületuseks, kelle piiriületus tuleb registreerida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis

1. Isikutel, kelle piiriületus tuleb artikli 6a kohaselt registreerida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, võib lubada kasutada piiril tehtava kontrolli läbimiseks iseteenindussüsteemi, kui on täidetud järgmised kumulatiivsed tingimused:
- a) [...] reisidokumendil on elektrooniline andmekandja (kiip) ja kiibile salvestatud andmete autentsust ja terviklust kinnitatakse täielikku kehtivat sertifitseerimisahelat kasutades;
 - b) [...] reisidokumendi kiibile on salvestatud näokujutis, mis on [...] iseteenindussüsteemi kaudu tehniliselt kättesaadav, et kontrollida reisidokumendi omaniku isikusamasust kiibile salvestatud näokujutise ja tegeliku näokujutise võrdlemise teel;
 - c) isik on juba riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud või eelregistreeritud.

2. Kui lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud, võib riiki sisenemisel [...] ette nähtud piirikontrolle, mis on sätestatud artikli 8 lõikes 2 ja artikli 8 lõike 3 punktides a ja b, [...] ning riigist lahkumisel ette nähtud piirikontrolle, mis on sätestatud artikli 8 lõikes 2 ja artikli 8 lõike 3 punktides g ja h, teha iseteenindussüsteemi abil. Riigist lahkumisel automaatse piirikontrollisüsteemi abil piiril tehtav kontroll hõlmab artikli 8 lõike 3 punktis h sätestatud kontrolle.

Kui isikul võimaldatakse osaleda riiklikus lihtsustusprogrammis, mille liikmesriik on loonud vastavalt artiklile 8e, siis riiki sisenemisel iseteenindussüsteemi abil tehtud kontroll ei pruugi hõlmata artikli 8 lõike 3 punkti a alapunktides iv ja v osutatud aspektide kontrollimist, kui ületatakse selle liikmesriigi välispiiri või teise liikmesriigi välispiiri, kes on sõlminud kokkuleppe liikmesriigiga, kes on võimaldanud osaleda lihtsustusprogrammis, nagu on osutatud artikli 8e lõikes 8.

3. Isiku riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel iseteenindussüsteemi abil piiril tehtud kontrolli tulemused tehakse kättesaadavaks piirivalveametnikule. [...] See piirivalveametnik kontrollib piirikontrolli tulemusi ning annab nende tulemuste põhjal loa riiki siseneda või riigist lahkuda või suunab isiku piirivalveametniku juurde põhjalikuma kontrolli tegemiseks.
4. Isik suunatakse piirivalveametniku juurde järgmistel juhtudel:
- a) kui üks või mitu lõikes 1 loetletud tingimustest ei ole täidetud;
 - b) kui lõike 2 kohase riiki sisenemisel või riigist lahkumisel tehtud kontrolli tulemusel selgub, et üks või mitu riiki sisenemise või riigist lahkumise tingimust ei ole täidetud;
 - c) kui artikli 2 kohase riiki sisenemisel või riigist lahkumisel tehtud kontrolli tulemused seavad kahtluse alla isiku isikusamasuse või kui selle tulemusel selgub, et isik kujutab endast ohtu sisejulgeolekule, avalikule korrale, liikmesriigi rahvusvahelistele suhetele või rahvatervisele;
 - d) kahtluse korral;
 - e) kui e-väravad puuduvad.

5. Lisaks lõikes 4 osutatud juhtudele võib piiriületust jälgiv piirivalveametnik suunata iseteenindussüsteemi kasutavad isikud piirivalveametniku juurde ka muudel põhjustel.
6. Isikutel, kelle piiriületus tuleb artikli 6a lõike 1 kohaselt registreerida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis ja kes kasutasid piiril tehtava kontrolli läbimiseks iseteenindussüsteemi, võib lubada kasutada e-värvat. E-värava kasutamise korral registreeritakse e-värava kaudu piiri ületamisel asjaomased riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmed ning seotakse need asjaomase isikliku toimikuga vastavalt [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artiklile 13. Kui e-värav ei ole iseteenindussüsteemiga ühendatud, kontrollitakse kasutaja isikusamasust e-värvas, et teha kindlaks, kas e-värvat kasutab sama isik, kes kasutas iseteenindussüsteemi. Kontrollimisel kasutatakse vähemalt üht biomeetrilist tunnust.
7. Kui käesoleva artikli [...] lõike 1 punktides a või b või neis mõlemas loetletud tingimused ei ole täidetud, võib osa riiki sisenemisel [...] ette nähtud piiril tehtavaid kontrolle, mis on sätestatud artikli 8 lõike 3 punktides a ja b, [...] ning riigist lahkumisel ette nähtud kontrolle, mis on sätestatud artikli 8 lõike 3 punktides g ja h, teha iseteenindussüsteemi abil. [...] Piirivalveametnik võib teha ainult neid artikli 8 lõike 3 punktide a ja b ning artikli 8 lõike 3 punktide g ja h kohaseid kontrolle, mida ei olnud võimalik teha iseteenindussüsteemi abil. Peale selle kontrollib piirivalveametnik, kas iseteenindussüsteemis kasutatud reisidokument vastab piirivalveametniku ees seisva isiku omanduses olevale.
8. Iseteenindussüsteemide ja e-värvate kasutamist jälgib piirivalveametnik, kelle ülesanne on avastada süsteemi või e-värava või nende mõlema mis tahes sobimatu, petturlik või väärkasutamine.“

(8) Lisatakse artikkel 8e:

„Artikkel 8e

Riiklikud lihtsustusprogrammid

1. Iga liikmesriik võib kehtestada vabatahtliku programmi, et [...] kolmandate riikide kodanikud või konkreetse kolmanda riigi kodanikud, kellel ei ole liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust, saaksid liikmesriigi välispiiri ületamisel osa käesoleva artikli lõike 2 kohastest lihtsustustest.
2. Isikute riiki sisenemisel piiril tehtav põhjalik kontroll ei või erandina artikli 8 lõike 3 punktist a nende käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kolmandate riikide kodanike puhul, kelle programmis osalemine on heaks kiidetud, sellise liikmesriigi välispiiri ületamise korral hõlmata artikli 8 lõike 3 punkti a alapunktides iv ja v osutatud aspektide kontrollimist [...].
- 2a. [...] Liikmesriik teeb programmis osalemist taotlevate kolmandate riikide kodanike eelkontrolli.

[...] Eelkontrolli teevad piirivalvurid, viisasid väljastavad asutused või riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse artikli 3 lõike 1 punktis 3 määratletud immigratsiooniasutused.
- [...]3. [...] Liikmesriigi pädevad asutused võimaldavad taotlejal programmis osaleda ainult juhul, kui on täidetud järgmised miinimumtingimused:
 - a) taotleja vastab käesoleva määruse artikli 6 lõikes 1 sätestatud riiki sisenemise tingimustele;

- b) taotleja esitatud reisidokument, viisa [või ringreisiviisa], pikaajaline viisa ja/või elamisluba on kehtiv ega ole vale, võltsitud ega järeletehtud;
- c) taotleja tõendab vajadust või põhjendab kavatsust reisida sageli või regulaarselt;
- d) taotleja tõendab oma ausust ja usaldusväärsust, eelkõige – kui see on asjakohane – eelmiste piiratud territoriaalse kehtivusega viisade õiguspärasest kasutamist, oma majanduslikku olukorda päritoluriigis ja tegelikku kavatsust lahkuda liikmesriikide territooriumilt õigel ajal. [Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikli 23 kohaselt saavad [...] pädevad asutused teha päringuid riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, et teha kindlaks, et taotleja ei ole varem ületanud liikmesriikide territooriumil maksimaalset lubatud viibimise aega;
- e) taotleja põhjendab kavandatavate viibimiste eesmärki ja tingimusi;
- f) taotlejal on piisavad elatusvahendid nii kavandatud viibimiste ajaks kui ka päritolu- või elukohariiki tagasipöördumiseks või ta saab selliseid vahendeid seaduslikul viisil omandada.

[...]

[...]

[...]4. Esimene luba programmis osalemiseks antakse maksimaalselt üheks aastaks ning selle kehtivust võib pärast nimetatud esimest aastat pikendada maksimaalselt viie aasta võrra või kuni reisidokumendi, mis tahes väljastatud mitmekordsete viisade, pikaajaliste viisade ja elamislubade kehtivuse lõpuni, olenevalt sellest, millise kehtivusaeg on lühem.

Kehtivuse pikendamisel hindab liikmesriik igal aastal uuesti iga sellise kolmanda riigi kodaniku olukorda, kellel võimaldatakse programmis osaleda, tagamaks, et [...] asjaomane kolmanda riigi kodanik vastab ajakohastatud teabe põhjal endiselt [...] lõikes 3 sätestatud tingimustele. See uuesti hindamine võiks toimuda piirikontrolli tegemisel.

[...]5. Artikli 8 lõike 3 punktide a ja b kohased [...] kontrollid isiku riiki sisenemisel ja artikli 8 lõike 3 punkti g kohased kontrollid isiku riigist lahkumisel [...] hõlmavad ka [...] kolmanda riigi programmis osalemise õiguse kontrollimist.

Piirivalvurid võivad artikli 8 lõike 3 punktide a ja b kohaselt kontrollida programmis osaleva kolmanda riigi kodaniku isikusamasust tema riiki sisenemisel ning artikli 8 lõike 3 punkti g kohaselt riigist lahkumisel, seejuures mitte võrreldes elektrooniliselt biomeetrilisi andmeid, vaid võrreldes kiibile salvestatud näokujutist ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis olemasse reisija isiklikku toimikusse salvestatud näokujutist reisijaga. Täielik kontroll viiakse läbi pisteliselt ja riskianalüüsi põhjal.

[...]6. [...] Liikmesriigi pädevad asutused tühistavad kolmanda riigi kodaniku osalemise programmis viivitamatult:

- i) kui selgub, et programmis osalemise tingimused ei olnud täidetud; või
- ii) kui selgub, et programmis osalemise tingimusi enam ei täideta.

7. Selle kontrollimisel, kas taotleja täidab [...] lõikes 3 sätestatud tingimusi, pööratakse erilist tähelepanu selle hindamisele, kas taotleja puhul esineb ebaseadusliku sisserände oht või kas ta ohustab liikmesriigi (liikmesriikide) julgeolekut ning kas taotleja kavatseb lahkuda liikmesriigi (liikmesriikide) territooriumilt lubatud viibimise ajal.

Kavandatud viibimiste ajaks ette nähtud elatusvahendeid hinnatakse vastavalt viibimise (viibimiste) kestusele ja eesmärgile (eesmärkidele) ning asjaomases liikmesriigis või asjaomastes liikmesriikides kehtivate säästumajutuse keskmiste toitlustus- ja majutushindade alusel, võttes aluseks liikmesriikide poolt artikli 39 lõike 1 punkti c kohaselt kindlaks määratud võrdlussummad. Piisavate elatusvahendite olemasolu võib tõendada ka tõenditega ülalpidamise või eramajutuse või nende mõlema kohta.

Taotluse läbivaatamine põhineb eelkõige esitatud dokumentide autentsusel ja usaldusväärsusel ning taotleja avalduste õigsusel ja usaldusväärsusel. Juhul kui taotluse läbivaatamise eest vastutaval liikmesriigil on mis tahes kahtlusi taotleja, tema esitatud ütluste või tõendavate dokumentide suhtes, võib kõnealune liikmesriik enne taotluse kohta otsuse tegemist konsulteerida teiste liikmesriikidega.

[...]8. Kaks või enam liikmesriiki, kes on kehtestanud käesoleva artikli kohase riikliku programmi, võivad sõlmida omavahel kokkuleppe, et isikud, kelle suhtes kohaldatakse ühte riiklikku programmi, saaksid osa ka teiste riiklike programmidega pakutavatest lihtsustustest. Kokkuleppe koopia edastatakse komisjonile ühe kuu jooksul pärast kokkuleppe sõlmimist.

[...]9. Komisjon edastab Euroopa Parlamendile ja nõukogule enne käesoleva artikli kohaldamise kolmanda aasta lõppu hinnangu selle rakendamise kohta. Euroopa Parlament või nõukogu võib selle hinnangu põhjal kutsuda komisjoni üles esitama ettepaneku sagedastele ja eelkontrolli läbinud kolmandate riikide reisijatele ette nähtud liidu programmi loomise kohta.“

(9) Artiklit 9 muudetakse järgmiselt.

a) Lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Isegi vähem rangete kontrollide korral sisestab piirivalveametnik vastavalt artiklile 6a andmed riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi. Juhul kui andmeid ei ole võimalik sisestada elektrooniliste vahendite abil, tehakse seda käsitsi.“

b) Lisatakse lõige 3a:

„3a. Kui andmeid on tehniliselt võimatu riiki sisenemise ja riigist lahkumise kesksüsteemi sisestada või kui riiki sisenemise ja riigist lahkumise kesksüsteemis tekib viga, kohaldatakse järgmisi sätteid:

- i) erandina käesoleva määruse artiklist 6a salvestatakse [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artiklites 14, 15, 16, 17 ja 18 osutatud andmed ajutiselt [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artiklis 6 osutatud ühtses riiklikus liideses. Kui see ei ole võimalik, salvestatakse andmed ajutiselt kohapeal. [...] Kõikidel juhtudel sisestatakse andmed riiki sisenemise ja riigist lahkumise kesksüsteemi niipea, kui tehniline probleem või viga on kõrvaldatud. Liikmesriik võtab asjakohased meetmed ja kasutab vajalikku taristut, seadmeid ja ressursse, et tagada sellise ajutise kohapealse salvestamise võimalus mis tahes ajal ja oma mis tahes piiripunktis.

Erandolukorras, kui tehniliselt ei ole võimalik registreerida kesksüsteemis ja ühtses riiklikus liideses ning ajutine kohapealne elektrooniline salvestamine ei ole tehniliselt võimalik, salvestavad liikmesriigid käsitsi artiklites 14, 15, 16, 17 ja 18 osutatud andmed, välja arvatud biomeetrilised andmed, ning lisaks löövad nad kolmanda riigi kodaniku reisidokumendi sisenemis- või väljumistempli. Nimetatud käsitsi salvestatud andmed kantakse süsteemi nii kiiresti kui võimalik;

- ii) erandina artikli 8 lõike 3 punkti a alapunktist iii ja punkti g alapunktist iv kontrollitakse artikli 6 lõike 1 punktis b osutatud viisat [või ringreisiviisat] omavate kolmandate riikide kodanike isikusamasust määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 18 kohaselt otse VISis päringut tehes, kui see on tehniliselt võimalik.“

(10) Artiklisse 10 lisatakse lõiked 3a ja 3aa [...]:

„3a. Kui liikmesriigid otsustavad kasutada automaatseid piirikontrollisüsteeme, e-väravaid ja/või iseteenindussüsteeme [...], kasutavad nad asjaomaste ridade tähistamiseks III lisa D-osas ettenähtud viitasid.

3aa Kui liikmesriigid otsustavad luua riikliku lihtsustusprogrammi kooskõlas artikliga 8e, võivad nad teha otsuse kasutada sellistes riiklikes lihtsustusprogrammides osalevate kolmandate riikide kodanike puhul spetsiaalseid ridasid.“

(11) Artikkel 11 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 11

Templite loomine reisidokumentidesse

1. Kui see on siseriiklikus õiguses sõnaselgelt sätestatud, võib liikmesriik lüüa selle liikmesriigi väljastatud elamisloa või pikaajalise viisaga kolmandate riikide kodanike reisidokumenti riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel templi.
- 1a. Sellise kolmanda riigi kodaniku reisidokumenti, kellel on vastavalt määrusele (EÜ) nr 693/2003 väljastatud raudteetransiiti hõlbustav dokument, ning sellise kolmanda riigi kodaniku reisidokumenti, kellel on vastavalt määrusele (EÜ) nr 693/2003 väljastatud kehtiv raudteetransiiti hõlbustav dokument ja kes kasutab transiidiks rongi ega lahku rongist liikmesriigi territooriumil, lüüakse tema riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel tempel.
2. Templite loomise praktiline kord on sätestatud IV lisas.“

(12) Artikkel 12 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 12

Lühiajalise viibimise kestusega seotud tingimuste täitmise eeldamine

1. Ilma et see piiraks artikli 12a kohaldamist, võivad pädevad asutused juhul, kui liikmesriigi territooriumil viibiva kolmanda riigi kodaniku [...] kohta ei ole riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis koostatud isiklikku toimikut või [...] kui tema viimased riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmed ei ole asjakohased, eeldada, et isik ei täida või enam ei täida liikmesriikide territooriumil lubatud viibimise kestusega seotud tingimusi.

Ilma et see piiraks artikli 12a kohaldamist, võivad pädevad asutused samuti eeldada, et kolmanda riigi kodanik ei täitnud eelmise viibimisajaga seotud tingimusi, kui riiki sisenemisel tehtava piirikontrolli käigus selgub, et kolmanda riigi kodaniku eelmistes riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmetes puudub lahkumiskuupäev.

2. Seda eeldust ei kohaldata sellise kolmanda riigi kodaniku suhtes, kes suudab mis tahes usaldusväärsete vahenditega tõendada, et ta omab liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust või et tal on elamisluba või pikaajaline viisa. Vajaduse korral kohaldatakse [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artiklit 32.
3. Lõikes 1 esitatud eelduse võib ümber lükata, kui [...] kolmanda riigi kodanik tõendab mis tahes usaldusväärsete vahenditega, nagu sõidupiletite või tõendiga oma viibimise kohta väljaspool liikmesriikide territooriumi või eelmise elamisloa või pikaajalise viisa aegumise kuupäeva kohta, et ta on täitnud lühiajalise liikmesriikide territooriumil viibimise kestust käsitlevaid nõudeid.

Sellisel juhul [...] koostavad pädevad asutused vajaduse korral isikliku toimiku või märgivad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kuupäeva, millal, ja koha, kus ta ületas mingi liikmesriigi välispiiri kooskõlas [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikliga 18.

4. Juhul kui lõikes 1 osutatud eeldust ei lükata ümber, võidakse kolmanda riigi kodanik tagasi saata kooskõlas direktiiviga 2008/115/EÜ¹ ja nimetatud direktiivi järgivate siseriiklike õigusaktidega.

[...]

Kolmanda riigi kodaniku, [...] kellel on liidu õiguse alusel vaba liikumise õigus, võib [...] tagasi saata [...] ainult vastavalt direktiivile 2004/38/EÜ.“

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008, lk 98).

(13) Lisatakse artikkel 12a:

„Artikkel 12a

Üleminekuperiood ja -meetmed

1. Kuue kuu jooksul pärast riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamist võtavad [...] piirivalvurid selleks, et teha isiku riiki sisenemisel kindlaks, et ta ei ole ületanud ühekordse või kahekordse viisaga lubatud sisenemiste arvu, ning isiku riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel, et lühiajaliseks viibimiseks sisenenud isik ei ole ületanud maksimaalset lubatud viibimise aega, arvesse liikmesriikide territooriumil viibimisi riiki sisenemisele või riigist lahkumisele eelnenud 180 päeva jooksul, kontrollides peale riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ka reisidokumentidesse löödud templeid.
2. Kui isik on sisenenud liikmesriikide territooriumile ega ole sealt enne riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamist veel lahkunud, luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis tema kohta isiklik toimik ja selle sisenemise kuupäev sisestatakse isiku riigist lahkumisel [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määru] artikli 14 lõike 2 kohaselt riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmetesse. Selle sätte kohaldamine ei piirdu lõikes 1 osutatud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamise järgse kuue kuuga. Sisenemistempli kuupäeva ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud kuupäeva lahknevuse korral arvestatakse asjaomast templit.“

(14) Artiklit 14 muudetakse järgmiselt:

a) lõikesse 2 lisatakse kolmas lõik:

„Andmed nende kolmandate riikide kodanike kohta, kellele on keeldutud andmast lühiajalist riigis viibimise luba [...], sisestatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi vastavalt käesoleva määru artikli 6a lõikele 2 ning [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määru] artiklile 16.“

b) lõike 3 kolmas lõik asendatakse järgmisega:

„Kui edasikaebuse suhtes otsustatakse, et sisenemiskeelu otsus ei olnud põhjendatud, on asjaomasel kolmanda riigi kodanikul õigus sellele, et sisenemiskeelu kehtestanud liikmesriik korrigeerib riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi sisestatud andmeid või kehtetuks tunnistatud sisenemistemplit või mõlemat ning mis tahes muud kehtetuks tunnistamist või lisamist, ilma et see piiraks siseriikliku õigusega ette nähtud kompensatsiooni kohaldamist.“

(14a) Artiklit 20 muudetakse järgmiselt:

Lõike 1 punkt a asendatakse järgmisega:

„Riigipead, valitsusjuhid ja riikide valitsuse liikmed koos neid saatvate abikaasadega, monarhid ja muud kuningliku perekonna kõrged liikmed ning nende delegatsiooni(de) liikmed;“

(15) III, IV, [...]IV ja VII lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale.

(16) VIII lisa jäetakse välja.

(17) Lisatakse IX lisa.

Artikkel 2

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist.

2. Seda kohaldatakse alates riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamise kuupäevast, mille määrab kindlaks komisjon vastavalt [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr XXX (millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem Euroopa Liidu liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeeluandmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused)] artiklile 60.

- 2a. Erandina lõikest 2 kohaldavad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi mitte rakendavad liikmesriigid üleminekuperioodil, st kuni nende ühendamiseni riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga vastavalt [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr XXX (millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem Euroopa Liidu liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ning sisenemiskeeluandmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused)] artikli 60 lõikele 1b, oma piiride kontrollimisel kooskõlas määrusega (EL) 2016/399 mitte määruse (EL) 2016/399 artiklites 6–14 sätestatud menetlusi, vaid nimetatud määruse IX lisas sätestatud menetlusi.
- 2b. Erandina Schengeni piirieskirjade artikli 6 lõikest 1 ja määruse (EL) 2016/399 IX lisa [artikli 6 lõikest 1] arvutatakse lubatud viibimisaja kindlakstegemisel riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi mitte rakendavate liikmesriikide territooriumil viibimisi eraldi riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendavate liikmesriikide territooriumil viibimistest.
3. Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

LISA
järgmise dokumendi juurde:

Ettepanek:

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega muudetakse määrust
(EL) 2016/399 riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutamise osas**

LISA

Määruse (EL) 2016/399 lisasid muudetakse järgmiselt.

1. III lisasse lisatakse D- ja E-osa:

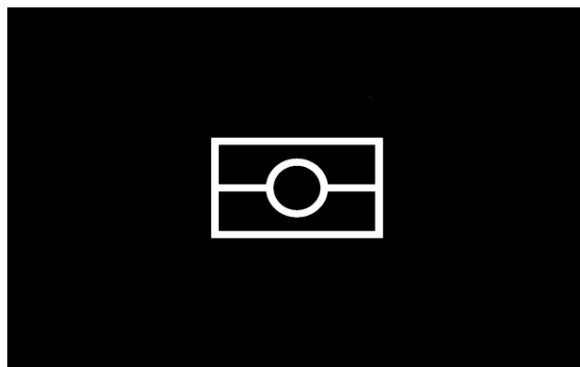
„D-OSA

D1-osa: Automaatse piirikontrolli read ELi/EMP/Šveitsi kodanikele

[...]

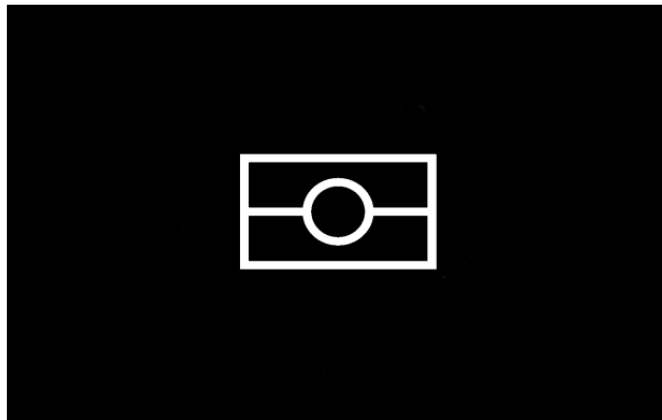
D2-osa: Automaatse piirikontrolli read kolmandate riikide kodanikele

**THIRD-COUNTRY
NATIONALS**

[...]

D3-osa: Automaatse piirikontrolli read mis tahes reisidokumentide kasutajatele

ALL-PASSPORTS

[...]

REGISTREERITUD REISIJAD

2. IV lisa muudetakse järgmiselt.

a) Punkt 1 asendatakse järgmisega:

„1. Sellise kolmanda riigi kodaniku reisidokumenti, kellel on vastavalt määrusele (EÜ) nr 693/2003 väljastatud raudteetransiiti hõlbustav dokument, ning sellise kolmanda riigi kodaniku reisidokumenti, kellel on vastavalt määrusele (EÜ) nr 693/2003 väljastatud kehtiv raudteetransiiti hõlbustav dokument ja kes kasutab transiidiks rongi ega lahku rongist liikmesriigi territooriumil, lüüakse tema riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel tempel. Peale selle, kui see on tema siseriiklikes õigusaktides sõnaselgelt ette nähtud, võib liikmesriik lüüa vastavalt artiklile 11 isiku riiki sisenemisel ja riigist väljumisel templeid nende kolmandate riikide kodanike reisidokumentidesse, kellel on selle liikmesriigi väljastatud elamisluba või pikaajaline viisa. Lisaks, kooskõlas V lisa A-osaga, lööb piirivalveametnik juhul, kui kolmanda riigi kodanikul keelatakse artikli 14 alusel riiki siseneda, passi sisenemistempli, mis on kehtetuks tunnistatud sellele kustumatu musta tindiga peale tõmmatud ristiga, ning kirjutab selle kõrvale lehe paremale servale samuti kustumatu tindiga tähe(d), mis vastab/vastavad sisenemise keelamise põhjusele, mis on loetletud V lisa B-osas esitatud sisenemiskeelu standardvormil.“

a) Lisatakse punkt 1a:

„Nende templete tehnilised nõuded on sätestatud Schengeni täitevkomitee otsuses SCH/COM-EX (94) 16 rev ja SCH/Gem-Handb (93) 15 (CONFIDENTIAL).“

b) punkt 3 asendatakse järgmisega:

„3. Kui kolmanda riigi kodanikul, kelle suhtes on kehtestatud viisanõue, keelatakse riiki siseneda, kantakse templijäljend üldjuhul viisaga lehekülje vastasleheküljele.

Kui seda lehekülge ei ole võimalik kasutada, lüüakse tempel järgmisele leheküljele. Templit ei lööda masinloetavale alale.“

3. V lisa A-osa muudetakse järgmiselt.

a) Punkti 1 alapunkt b asendatakse järgmisega:

„b) nende kolmandate riikide kodanike sisenemiskeeldu käsitlevad andmed, kellel on keelatud riiki siseneda lühiajaliseks viibimiseks [või ringreisiviisa alusel], registreeritakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis kooskõlas käesoleva määruse artikli 6a lõikega 2 ja [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi loomise määruse] artikliga 16. Lisaks lööb piirivalveametnik passi sisenemistempli, mis on kehtetuks tunnistatud sellele kustumatu musta tindiga peale tõmmatud ristiga, ning kirjutab selle kõrvale lehe paremale servale samuti kustumatu tindiga tähe(d), mis vastab/vastavad sisenemise keelamise põhjusele, mille loetelu on esitatud käesoleva lisa B-osas esitatud sisenemiskeelu standardvormil;“

b) Punkti 1 alapunkt d asendatakse järgmisega:

„nende kolmandate riikide kodanike passi, kelle suhtes kehtestatud sisenemiskeeldu ei registreerita riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, lööb piirivalveametnik sisenemistempli, mis on kehtetuks tunnistatud sellele kustumatu musta tindiga peale tõmmatud ristiga, ning kirjutab selle kõrvale lehe paremale servale samuti kustumatu tindiga tähe(d), mis vastab (vastavad) sisenemise keelamise põhjusele, mille loetelu on esitatud käesoleva lisa B-osas esitatud sisenemiskeelu standardvormil. Lisaks registreerib piirivalveametnik selliste isikute kategooriate puhul iga kehtestatud sisenemiskeelu registrisse või nimekirja, märkides ära asjaomase kolmanda riigi kodaniku isikuandmed ja kodakondsuse, viited dokumendile, mis lubas kolmanda riigi kodanikul piiri ületada, ning sisenemise keelamise põhjuse ja kuupäeva;“

c) Punkti 1 lisatakse alapunkt e:

„e) Templite loomise praktiline kord on sätestatud IV lisa.“

4. V lisa B-osas toodud vormi „Standardvorm sisenemise keelamise korral piiril“ muudetakse järgmiselt:

„J) keeldus biomeetriliste andmete andmisest, kui see on nõutav

☐ isikliku toimiku loomiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis

☐ piirikontrolli läbiviimiseks.“

5. VII lisa muudetakse järgmiselt:

punkt 1 asendatakse järgmisega:

„Erandina artiklist 6 ja artiklitest 8–14 ei või teostada kontrolli piiril riigipeade, valitsusjuhtide ja riikide valitsuse liikmete ning neid saatvate abikaasade suhtes, monarhide ja muude kuningliku perekonna kõrgete liikmete ning nende delegatsiooni liikmete suhtes, kelle saabumisest ja lahkumisest on piirivalveametnikele ametlikult diplomaatiliste kanalite kaudu ette teada antud.“

6. Lisatakse järgmine IX lisa:

„IX lisa

Piirikontrollimenetlused, mida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi mitte rakendavad liikmesriigid kohaldavad kuni nende ühendamiseni riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga

Erandina määruse XXXX/XXXX (millega muudetakse määrust (EL) 2016/399 riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutamise osas) artikli 2 lõikest 2 ei kohalda riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi mitte rakendavad liikmesriigid üleminekuperioodil, st kuni nende ühendamiseni riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga vastavalt [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr XXX (millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem Euroopa Liidu liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ning sisenemiskeeluandmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused)] artikli 60 lõikele 1b, oma piiride kontrollimisel käesoleva määruse artiklites 6–14 sätestatud menetlusi, vaid kohaldavad nende asemel käesolevas lisas sätestatud menetlusi.

Artikkel 6

[Reprodutseerida kogu teksti see versioon, mis oli olemas enne käesoleva määruse jõustumist]

Artikkel 7

[Reprodutseerida kogu teksti see versioon, mis oli olemas enne käesoleva määruse jõustumist]

Artikkel 8

[Reprodutseerida kogu teksti see versioon, mis oli olemas enne käesoleva määruse jõustumist]

Artikkel 8a

[Reprodutseerida käesolevas määruses esitatud uue artikli 8a kogu tekst]

Artikkel 8b

[Reprodutseerida käesolevas määruses esitatud uue artikli 8b kogu tekst]

Artikkel 9

[Reprodutseerida kogu teksti see versioon, mis oli olemas enne käesoleva määruse jõustumist]

Artikkel 10

[Reprodutseerida kogu teksti see versioon, mis oli olemas enne käesoleva määruse jõustumist, ning käesolevas määruses esitatud uus lõige 3a]

Artikkel 11

[Reprodutseerida kogu teksti see versioon, mis oli olemas enne käesoleva määruse jõustumist]

Artikkel 12

[Reprodutseerida kogu teksti see versioon, mis oli olemas enne käesoleva määruse jõustumist]

Artikkel 13

[Reprodutseerida kogu teksti see versioon, mis oli olemas enne käesoleva määruse jõustumist]

Artikkel 14

[Reprodutseerida kogu teksti see versioon, mis oli olemas enne käesoleva määruse jõustumist]

III lisa

[Reprodutseerida kogu teksti see versioon, mis oli olemas enne käesoleva määruse jõustumist, ning käesolevas määruses esitatud uus D1-osa]

IV lisa

[Reprodutseerida kogu teksti see versioon, mis oli olemas enne käesoleva määruse jõustumist]

V lisa

[Reprodutseerida kogu teksti see versioon, mis oli olemas enne käesoleva määruse jõustumist]

VII lisa

[Reprodutseerida kogu teksti see versioon, mis oli olemas enne käesoleva määruse jõustumist]

XII lisa

[Reprodutseerida kogu teksti see versioon, mis oli olemas enne käesoleva määruse jõustumist]
